

ПРВИ ДЕО - Пречишћени текст

Други део - Основни текст

Трећи део - Измене и допуне

Законик о кривичном поступку

Законик је објављен у "Службеном листу СРЈ", бр. [70/2001](#), [68/2002](#), "Службеном гласнику РС", бр. [58/2004](#), [85/2005](#), [115/2005](#), [49/2007](#) и [72/2009](#) (погледај и [чл. 144](#), [145](#), [146](#), [147](#). и [148](#)) и [76/2010](#). Види: [чл. 168](#). Закона - 85/2005-99. Види: [чл. 554](#). Законика - 46/2006-3. Види: [чл. 1](#). Закона - 49/2007-3. Види: [чл. 1](#). Закона - 122/2008-3. Види: [чл. 102](#). Закона - 20/2009-3 (погледај и [чл. 103](#)). Законик престаје да важи 15.1.2013. године - види: [чл. 607. ст. 1](#). Законика - 72/2011-3.

Део први

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Глава I

ОСНОВНА НАЧЕЛА

Члан 1.

(1) Овај законик утврђује правила са циљем да нико невин не буде осуђен, а да се учиниоцу кривичног дела изрекне кривична санкција под условима које предвиђа кривични закон и на основу законито спроведеног поступка.

(2) Пре доношења правноснажне пресуде или решења о кажњавању, окривљени може бити ограничен у својој слободи и другим правима само под условима које одређује овај законик.

Члан 2.

Кривичну санкцију учиниоцу кривичног дела може изрећи само надлежни суд у поступку који је покренут и спроведен по овом законнику.

Члан 3.

(1) Свако се сматра невиним док се његова кривица не утврди правноснажном одлуком надлежног суда.

(2) Државни органи, средства јавног обавештавања, удружења грађана, јавне личности и друга лица дужни су да се придржавају правила из става 1. овог члана и да својим јавним изјавама о кривичном поступку који је у току не вређају друга правила поступка, права окривљеног и оштећеног и независност, ауторитет и непристрасност суда.

+ **Види:**

чл. 1. Закона - 58/2004-1.

чл. 1. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 4.

(1) Сваки окривљени, односно осумњичени, има право:

1) да у најкраћем року, а најкасније на првом саслушању подробно и на језику који разуме, буде обавештен о делу које му се ставља на терет, о природи и разлозима оптужбе и доказима који су против њега прикупљени;

2) да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере из реда адвоката;

3) да његовом саслушању присуствује бранилац;

4) да у најкраћем могућем року буде изведен пред суд и да му буде суђено непристрасно, правично и у разумном року;

5) да му се осигура довољно времена и могућности за припремање одбране;

6) да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и да сам или преко браниоца износи чињенице и доказе у своју корист, да испитује сведоке оптужбе и захтева да се под истим условима као сведоци оптужбе, у његовом присуству испитају сведоци одбране;

7) да добије преводиоца и тумача ако не разуме и не говори језик који се користи у поступку.

(2) Суд или други државни орган је дужан:

1) да обезбеди остварење права окривљеног, односно осумњиченог, из става 1. овог члана;

2) да пре првог саслушања упозори окривљеног, односно осумњиченог, да све што изјави може бити употребљено против њега као доказ и поучи га о праву да узме браниоца и да бранилац може присуствовати његовом саслушању.

(3) Ако окривљени, односно осумњичени не узме сам браниоца, суд ће му поставити браниоца кад је то одређено овим закоником.

(4) Окривљеном који не може да плати браниоца биће на његов захтев постављен бранилац на терет буџетских средстава суда у складу са овим закоником.

(5) Окривљеном који је доступан суду може се судити само у његовом присуству, осим кад је суђење у његовом одсуству овим закоником изузетно дозвољено.

(6) Окривљени који је доступан суду не може бити кажњен ако му није омогућено да буде

саслушан и да се брани.

+ **Види:**

чл. 2. Закона - 72/2009-36.

Члан 5.

(1) Лицу лишеном слободe без одлуке суда, одмах се саопштава да није дужно ништа да изјави, да све што изјави може бити употребљено као доказ против њега и да има право да буде саслушано у присуству браниоца кога само изабере или браниоца који ће му бити постављен на терет буџетских средстава, ако не може само да га плати.

(2) Лице лишено слободe без одлуке суда мора без одлагања, а најкасније у року од 48 сати бити предато надлежном истражном судији, у противном се пушта на слободу.

(3) Осим права која окривљеном и осумњиченом припадају по члану 4. овог законика, лице лишено слободe има и следећа допунска права:

1) да се на његов захтев о времену, месту и свакој промени места лишења слободe без одлагања обавести члан породице или друго њему блиско лице, као и дипломатско-конзуларни представник државе чији је држављанин, односно представник међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства;

2) да неометано општи са својим браниоцем, дипломатско-конзуларним представником, представником међународне организације и Заштитником грађана;

3) да га на његов захтев без одлагања прегледа лекар кога слободно изабере, а ако он није доступан, лекар кога одреди орган лишења слободe, односно истражни судија;

4) да покрене поступак пред судом, односно да изјави жалбу суду који је дужан да хитно одлучи о законитости лишења слободe.

(4) Забрањено је и кажњиво свако насиље над лицем лишеним слободe и лицем коме је слобода ограничена. Према таквом лицу мора се поступати човечно, са уважавањем достојанства његове личности.

+ **Види:**

чл. 2. Закона - 58/2004-1.

чл. 3. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 6.

(1) Нико не може да буде гоњен и кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или је за то дело поступак против њега правноснажно обустављен или оптужба правноснажно одбијена.

(2) У поступку поводом ванредног правног лека, правноснажна судска одлука се не може изменити на штету окривљеног.

+ **Судска пракса**

Члан 7.

1) У кривичном поступку у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо. Други језици и писма службено се употребљавају у складу са законом.

(2) У судовима на чијим подручјима живе припадници националних мањина, у службеној употреби у кривичном поступку су и њихови језици и писма, у складу са Уставом и законом.

+ **Види:**

чл. 4. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 8.

(1) Тужбе, жалбе и други поднесци упућују се суду на језику који је у службеној употреби у суду.

(2) Страни држављанин лишен слободе може упућивати суду поднеске на свом језику.

Члан 9.

(1) Кривични поступак води се на језику који је у службеној употреби у суду.

(2) Странке, сведоци и друга лица која учествују у поступку имају право да у поступку употребљавају свој језик. Ако се поступак не води на језику тог лица, обезбедиће се, на терет буџетских средстава, усмено превођење онога што оно, односно други износи, као и исправа и другог писаног доказног материјала.

(3) О праву на превођење поучиће се лице из става 2. овог члана, које се може одрећи тог права ако зна језик на коме се води поступак. У записнику ће се забележити да је дата поука и изјава учесника.

(4) Превођење се поверава тумачу.

+ **Види:**

чл. 5. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 10.

(1) Позиве, одлуке и друга писмена упућује суд на српском језику.

(2) Ако је у суду у службеној употреби и језик националне мањине, суд ће на том језику достављати судска писмена лицима која су припадници те националне мањине, а у поступку су се служила тим језиком. Та лица могу захтевати да им се писмена достављају на језику на коме се води поступак.

(3) Окривљеном који је у притвору, на издржавању казне или на извршењу мере безбедности у здравственој установи доставиће се и превод писмена из става 1. овог члана на језику којим се служи у поступку.

Члан 11.

Судови саобраћају међусобно и указују једни другима правну помоћ на језику који је у службеној употреби у суду. Ако је писмено састављено на језику националне мањине, а упућује се суду у коме тај језик није у службеној употреби, приложиће се превод на српском језику.

Члан 12.

Забрањено је и кажњиво свако насиље, као и свако изнуђивање признања или какве друге изјаве од окривљеног или другог лица које учествује у поступку.

+ **Види:**

чл. 6. Закона - 72/2009-36.

Члан 13.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 7. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 14.

Лице које је без основа осуђено за кривично дело или је без основа лишено слободе има право на рехабилитацију, право на накнаду штете од државе, као и друга права утврђена законом.

+ **Судска пракса**

Члан 15.

Окривљеног или друго лице које учествује у поступку а из незнања би могло да пропусти неку радњу у поступку, или да због тога не користи своја права, суд и државни органи који учествују у поступку ће поучити о правима која му по овом закону припадају и о последицама пропуштања радње.

+ **Судска пракса**

Члан 16.

(1) Суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења и да онемогући сваку злоупотребу права која припадају лицима која учествују у поступку.

(2) Трајање притвора мора бити сведено на најкраће неопходно време.

+ **Види:**

чл. 8. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 17.

(1) Суд и државни органи који учествују у кривичном поступку дужни су да истинито и потпуно утврде чињенице које су од важности за доношење законите одлуке.

(2) Суд и државни органи су дужни да с једнаком пажњом испитују и утврде како чињенице које терете окривљеног, тако и оне које му иду у корист.

+ **Судска пракса**

Члан 18.

(1) Изведене доказе који су од значаја за доношење судске одлуке суд оцењује по слободном судијском уверењу. Пресуду или решење које одговара пресуди суд може засновати само на чињеницама у чију је извесност потпуно уверен.

(2) Судске одлуке се не могу заснивати на доказима који су сами по себи или према начину прибављања у супротности са Уставом или потврђеним међународним уговором, или су овим закоником или другим законом изричито забрањени.

(3) Када постоји сумња у погледу одлучних чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика, суд ће у пресуди или решењу које одговара пресуди одлучити у корист окривљеног.

+ **Види:**

чл. 9. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 19.

(1) Кривични поступак покреће се по захтеву овлашћеног тужиоца.

(2) За кривична дела за која се гони по службеној дужности овлашћени тужилац је јавни тужилац, а за кривична дела за која се гони по приватној тужби овлашћени тужилац је приватни тужилац.

(3) Ако јавни тужилац нађе да нема основа за покретање или продужење кривичног поступка, на његово место може ступити оштећени као тужилац, под условима одређеним овим закоником.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 20.

Ако овим закоником није другачије одређено, јавни тужилац је дужан да предузме кривично гоњење кад постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 21.

(1) У кривичном поступку судови суде у зборном саставу.

(2) У првостепеним судовима суди судија појединац када је то предвиђено овим закоником.

Члан 22.

Кад је прописано да покретање кривичног поступка има за последицу ограничење одређених права, ове последице, ако законом није другачије одређено, наступају ступањем оптужнице на правну снагу, а за кривична дела за која је прописана као главна казна

новчана казна или затвор до три године - од дана кад је донесена осуђујућа пресуда, без обзира да ли је постала правноснажна.

Глава II

НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА

1. Стварна надлежност и састав суда

Члан 23.

Судови суде у границама своје стварне надлежности одређене законом.

+ Судска пракса

Члан 24.

(1) У првом степену судови суде у већима састављеним од двојице судија и тројице судија-поротника за кривична дела за која се по закону може изрећи казна затвора у трајању од петнаест година или тежа казна, а у већима састављеним од једног судије и двојице судија-поротника - за кривична дела за која је прописана блажа казна. У првом степену судови суде у већима састављеним од тројице судија кад је то предвиђено овим закоником или другим законом. Кад се примењују посебне одредбе о скраћеном поступку, у првом степену суди судија појединац.

(2) У другом степену суд суди у већима састављеним од тројице судија.

(3) У трећем степену судови суде у већима састављеним од пет судија.

(4) Радње у истрази спроводи истражни судија првостепеног суда.

(5) Председник суда и председник већа одлучују у случајевима предвиђеним у овом закоником.

(6) Првостепени судови, у већу састављеном од тројице судија, одлучују о жалбама против решења истражног судије и других решења кад је то одређено овим закоником, доносе одлуке у првом степену ван главног претреса и стављају предлоге у случајевима предвиђеним у овом закоником или у другом закону.

(7) Суд одлучује о захтеву за заштиту законитости у већу састављеном од пет судија, а у већу састављеном од седам судија, кад одлучује о захтеву за заштиту законитости против одлуке већа тог суда због повреде закона.

(8) Ако овим закоником није другачије одређено, судови вишег степена одлучују у већу састављеном од тројице судија и у случајевима који нису предвиђени у претходним ставовима овог члана.

+ Види:

чл. 62. Закона - 58/2004-1.

чл. 10. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 25.

- брисан -

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 3. Закона - 58/2004-1.

Члан 26.

- брисан -

+ Види:

чл. 4. Закона - 58/2004-1.

2. Месна надлежност

Члан 27.

(1) Месно надлежан је, по правилу, суд на чијем подручју је кривично дело извршено или покушано.

(2) Ако је кривично дело извршено или покушано на подручјима разних судова или на граници тих подручја, или је неизвесно на ком је подручју извршено или покушано, надлежан је онај од тих судова који је по захтеву овлашћеног тужиоца први започео поступак, а ако поступак још није започет - суд коме је прво поднесен захтев за покретање поступка.

+ Судска пракса

Члан 28.

Ако је кривично дело учињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову док се налази у домаћем пристаништу, надлежан је суд на чијем подручју се налази то пристаниште. У осталим случајевима кад је кривично дело учињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода, односно ваздухоплова или домаће пристаниште у коме се брод, односно ваздухоплов први пут заустави.

Члан 29.

(1) Ако је кривично дело учињено путем штампе, надлежан је суд на чијем подручју је спис штампан. Ако то место није познато или је спис штампан у иностранству, надлежан је суд на чијем се подручју растура штампани спис.

(2) Ако по закону одговара састављач списка, надлежан је и суд места у коме састављач има пребивалиште, или суд места где се десио догађај на који се односи спис.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана сходно ће се применити и у случају ако је спис или изјава објављена преко радија, телевизије. или других средстава јавног обавештавања.

+ Судска пракса

Члан 30.

(1) Ако није познато место извршења кривичног дела или ако је то место ван територије Србије, надлежан је суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште.

(2) Ако је суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште већ започео поступак, остаје надлежан и ако се сазнало за место извршења кривичног дела.

(3) Ако није познато место извршења кривичног дела ни пребивалиште или боравиште окривљеног, или су оба ван територије Србије, надлежан је суд на чијем се подручју окривљени лиши слободе или се сам пријави.

+ **Види:**

[чл. 63. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 139. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 31.

Ако је неко лице учинило кривична дела у Републици Србији и у иностранству, надлежан је суд који је надлежан за кривично дело учињено у Републици Србији.

+ **Види:**

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 32.

Ако се према одредбама овог законика не може установити који је суд месно надлежан, Врховни касациони суд одредиће један од стварно надлежних судова пред којим ће се спровести поступак.

+ **Види:**

[чл. 5. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 140. Закона - 72/2009-36.](#)

3. Спајање и раздвајање поступка

Члан 33.

(1) Ако је исто лице окривљено за више кривичних дела, па је за нека од тих дела надлежан нижи а за нека виши суд, надлежан је виши суд, а ако су надлежни судови исте врсте, надлежан је онај суд који је по захтеву овлашћеног тужиоца први започео поступак, а ако поступак још није започет - суд коме је прво поднесен захтев за покретање поступка.

(2) Према одредбама става 1. овог члана одређује се надлежност и у случају ако је оштећени истовремено учинио кривично дело према окривљеном.

(3) За саизвршиоце је надлежан, по правилу, суд који је као надлежан за једног од њих први започео поступак.

(4) Суд који је надлежан за извршиоца кривичног дела надлежан је, по правилу, и за саучеснике, прикриваче, лица која су помогла учиниоцу после извршења кривичног дела, као и за лица која нису пријавила припремање кривичног дела, извршење кривичног дела или учиниоца.

(5) У свим случајевима из претходних ставова спровешће се, по правилу, јединствени поступак и донети једна пресуда.

(6) Суд може одлучити да се спроведе јединствени поступак и донесе једна пресуда и у случају кад је више лица окривљено за више кривичних дела, али само ако између извршених кривичних дела постоји међусобна веза и ако постоје исти докази. Ако је за нека од ових кривичних дела надлежан виши а за нека нижи суд, јединствени поступак може се спровести само пред вишим судом.

(7) Суд може одлучити да се спроведе јединствени поступак и донесе једна пресуда ако се пред истим судом воде одвојени поступци против истог лица за више кривичних дела или против више лица за исто кривично дело.

(8) О спајању поступка одлучује суд који је надлежан за спровођење јединственог поступка. Против решења којим је одређено спајање поступка или којим је одбијен предлог за спајање није дозвољена жалба.

+ **Види:**

[чл. 6. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 34.

(1) На предлог странака или по службеној дужности, суд који је по члану 33. овог законика надлежан може из важних разлога или из разлога целисходности, до завршетка главног претреса, одлучити да се поступак за поједина кривична дела или против појединих окривљених раздвоји и посебно доврши или преда другом надлежном суду.

(2) Против решења којим је одређено раздвајање поступка или којим је одбијен предлог за раздвајање поступка није дозвољена жалба.

+ [Судска пракса](#)

4. Преношење месне надлежности

Члан 35.

(1) Кад је надлежан суд из правних или стварних разлога спречен да поступа, дужан је да о томе извести непосредно виши суд, који ће одредити други стварно надлежан суд на свом подручју.

(2) Против овог решења није дозвољена жалба.

Члан 36.

(1) Врховни касациони суд може за вођење поступка одредити други стварно надлежан суд ако је очигледно да ће се тако лакше спровести поступак или ако постоје други важни разлози.

(2) Решење у смислу става 1. овог члана суд може донети на предлог истражног судије, судије појединца или председника већа, или на предлог јавног тужиоца.

+ **Види:**

[чл. 7. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 62. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 11. Закона - 72/2009-36.](#)

+ Судска пракса

5. Оцена и сукоб надлежности

Члан 37.

(1) Ако је дужан да пази на своју стварну и месну надлежност и чим приметити да није надлежан огласити се ненадлежним и по правноснажности решења упутиће предмет надлежном суду.

(2) Ако после отварања главног претреса суд установи да је за суђење надлежан нижи суд, неће доставити предмет том суду него ће сам спровести поступак и донети одлуку.

(3) Пошто оптужница стане на правну снагу, суд се не може огласити месно ненадлежним нити странке могу истицати приговор месне ненадлежности.

(4) Ненадлежан суд је дужан да предузме оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

+ Судска пракса

Члан 38.

(1) Ако суд коме је предмет уступљен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет уступио или неки други суд, покреће поступак за решавање сукоба надлежности.

(2) Кад је поводом жалбе против одлуке првостепеног суда којом се овај огласио ненадлежним одлуку донео другостепени суд, за ту одлуку везан је у питању надлежности и суд коме је предмет уступљен ако је другостепени суд надлежан за решавање сукоба надлежности између тих судова.

Члан 39.

(1) Сукоб надлежности између судова решава заједнички непосредно виши суд.

(2) Пре него што донесе решење поводом сукоба надлежности, суд ће затражити мишљење јавног тужиоца који је надлежан да поступа пред тим судом, кад се кривични поступак води по захтеву јавног тужиоца.

(3) Против решења донетог поводом сукоба надлежности жалба није дозвољена.

(4) Приликом одлучивања о сукобу надлежности, суд може истовремено, по службеној дужности, донети одлуку о преношењу месне надлежности ако су испуњени услови из члана 36. овог законика.

(5) Док се не реши сукоб надлежности између судова, сваки од њих је дужан да предузима оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Глава III

ИЗУЗЕЋЕ

Члан 40.

Судија или судија-поротник не може вршити судијске дужности:

- 1) ако је оштећен кривичним делом;
- 2) ако му је окривљени, његов бранилац, тужилац, оштећени, њихов законски заступник или пуномоћник, брачни друг или сродник по крви у правој линији до било ког степена, у побочној линији до четвртог степена, а по тазбини до другог степена;
- 3) ако је са окривљеним, његовим браниоцем, тужиоцем или оштећеним у односу стараоца, стараника, усвојоца, усвојеника, храниоца или храњеника;
- 4) ако је у истом кривичном предмету вршио истражне радње, или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца, или је испитан као сведок или као вештак;
- 5) ако је у истом предмету учествовао у доношењу одлуке нижег суда или ако је у истом суду учествовао у доношењу одлуке која се побија жалбом;
- 6) ако постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 41.

(1) Судија или судија-поротник, чим сазна да постоји који од разлога за изузеће из члана 40. тач. 1. до 5. овог законика, дужан је да прекине сваки рад на том предмету и да о томе обавести председника суда, који ће му одредити замену. Ако се ради о изузећу председника суда, њега ће за тај случај заменити судија тог суда најстарији по именовану, а ако то није могућно, заменика ће одредити председник непосредно вишег суда.

(2) Ако судија или судија-поротник сматра да постоје друге околности које оправдавају његово изузеће (члан 40. тачка 6), обавестиће о томе председника суда.

+ **Судска пракса**

Члан 42.

(1) Изузеће могу тражити странке и бранилац.

(2) Захтев за изузеће судије или судије поротника странке и бранилац могу поднети до почетка главног претреса, а ако су за разлог изузећа сазнале доцније, захтев подносе одмах по сазнању.

(3) Захтев за изузеће председника суда из разлога прописаних у члану 40. тачка 6. странке и бранилац могу поднети најкасније у року од пет дана од дана пријема позива за главни претрес.

(4) Захтев за изузеће судије вишег суда странке и бранилац могу поднети у жалби или у одговору на жалбу.

(5) Странке и бранилац могу тражити изузеће само поименично одређеног судије или судије-поротника који у предмету поступа.

(6) Странке и бранилац дужни су да у захтеву наведу околности због којих сматрају да постоји неки од законских основа за изузеће. У захтеву се не могу поново наводити разлози који су истицани у ранијем захтеву за изузеће који је одбијен.

+ Судска пракса

Члан 43.

(1) О захтеву за изузеће из члана 42. овог законика одлучује председник суда.

(2) Ако се тражи изузеће само председника суда, или председника суда и судије или судије-поротника, одлуку о изузећу доноси председник непосредно вишег суда, а ако се тражи изузеће председника Врховни касациони суд, одлуку о изузећу доноси општа седница тог суда.

(3) Пре доношења решења о изузећу прибавиће се изјава судије, судије-поротника, односно председника суда, а по потреби, спровешће се и други извиђаји.

(4) Против решења којим се усваја захтев за изузеће није дозвољена жалба. Решење којим се захтев за изузеће одбија може се побијати посебном жалбом, а ако је такво решење донесено после подигнуте оптужбе, онда само жалбом на пресуду.

(5) Ако је захтев за изузеће поднесен противно одредби члана 42. ст. 2, 3, 5. и 6. овог законика или ако је очигледно управљен на одуговлачење поступка, захтев ће се одбацити у целини, односно делимично. Против решења којим се захтев одбацује није дозвољена жалба. Решење којим се захтев одбацује доноси председник суда, а од отварања заседања - веће. У доношењу тог решења од отварања заседања може учествовати судија чије се изузеће тражи.

+ Види:

чл. 8. Закона - 58/2004-1.

чл. 12. и 140. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 44.

Кад судија или судија-поротник сазна да је поднет захтев за његово изузеће, дужан је да одмах обустави сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 40. тачка 6. овог законика, може до доношења решења о захтеву предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

+ Судска пракса

Члан 45.

(1) Одредбе о изузећу судија и судија-поротника сходно ће се примењивати и на јавне тужиоце и лица која су на основу закона овлашћена да јавног тужиоца заступају у поступку, записничаре, тумаче и стручна лица, као и на вештаке, ако за њих није што друго одређено (члан 116).

(2) Јавни тужилац одлучује о изузећу лица која су на основу закона овлашћена да га заступају у кривичном поступку. О изузећу јавног тужиоца одлучује непосредно виши

тужилац. О изузећу републичког јавног тужиоца примењују се одредбе одговарајућих закона.

(3) О изузећу записничара, тумача, стручног лица и вештака одлучује веће, председник већа или судија.

(4) Кад овлашћена службена лица министарства надлежног за унутрашње послове-полиције предузимају истражне радње на основу овог законика, о њиховом изузећу одлучује истражни судија. Ако приликом предузимања ових радњи суделује записничар, о његовом изузећу одлучује службено лице које предузима радњу.

+ **Види:**

[чл. 9. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 13. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Глава IV

ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 46.

(1) Основно право и основна дужност јавног тужиоца је гоњење учинилаца кривичних дела.

(2) За кривична дела за која се гони по службеној дужности јавни тужилац је надлежан:

1) да руководи преткривичним поступком;

2) да захтева спровођење истраге и усмерава ток претходног кривичног поступка у складу са овим закоником;

3) да подиже и заступа оптужницу, односно оптужни предлог пред надлежним судом;

4) да изјављује жалбе против неправноснажних судских одлука и да подноси ванредне правне лекове против правноснажних судских одлука;

5) да врши и друге радње одређене овим закоником.

(3) Ради вршења овлашћења из тачке 1. става 2. овог члана, сви органи који учествују у преткривичном поступку дужни су да о свакој предузетој радњи обавесте надлежног јавног тужиоца. Министарство надлежно за унутрашње послове-полиција (у даљем тексту: орган унутрашњих послова) и други државни органи надлежни за откривање кривичних дела дужни су да поступе по сваком захтеву надлежног јавног тужиоца.

(4) Ако орган унутрашњих послова или други државни орган не поступи по захтеву јавног тужиоца из става 3. овог члана, јавни тужилац ће обавестити старешину који руководи органом, а по потреби може обавестити надлежног министра, владу или надлежно скупштинско тело.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)
[чл. 14. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 47.

Јавни тужилац поступа пред одговарајућим судом сагласно закону.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 48.

Месна надлежност јавног тужиоца одређује се према одредбама које важе за надлежност суда оног подручја за које је тужилац постављен.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 49.

Кад постоји опасност од одлагања, радње у поступку предузеће и ненадлежан јавни тужилац, али о томе мора одмах обавестити надлежног јавног тужиоца.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 50.

Јавни тужилац предузима све радње у поступку непосредно или преко лица која су на основу закона овлашћена да га заступају.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 51.

(1) Сукоб надлежности између јавних тужилаца решава заједнички непосредно виши јавни тужилац.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 52.

Јавни тужилац може одустати од захтева за гоњење до завршетка главног претреса пред првостепеним судом, а пред вишим судом - у случајевима предвиђеним у овом закону.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ **Судска пракса**

Глава V

ОШТЕЋЕНИ И ПРИВАТНИ ТУЖИЛАЦ

Члан 53.

(1) За кривична дела за која се гони по предлогу оштећеног или по приватној тужби, предлог или тужба се подноси у року од три месеца од дана кад је овлашћено лице сазнало за кривично дело и учиниоца.

(2) Ако је подигнута приватна тужба због кривичног дела увреде, окривљени може до завршетка главног претреса и после протеча рока из става 1. овог члана подићи тужбу против тужиоца који му је увреду нанео истом приликом (противтужба). У оваквом случају, суд доноси једну пресуду.

+ [Судска пракса](#)

Члан 54.

(1) Предлог за кривично гоњење се подноси надлежном јавном тужиоцу, а приватна тужба надлежном суду.

(2) Ако је оштећени поднео кривичну пријаву или је поднео предлог за остваривање имовинско-правног захтева у кривичном поступку, сматраће се да је тиме поднео и предлог за гоњење.

(3) Када је оштећени поднео кривичну пријаву или предлог за гоњење, а у току поступка се утврди да се ради о кривичном делу за које се гони по приватној тужби, пријава, односно предлог сматраће се благовременом приватном тужбом ако су поднети у року предвиђеном за приватну тужбу. Благовремено поднета приватна тужба сматраће се благовремено поднетим предлогом оштећеног ако се у току поступка утврди да се ради о кривичном делу за које се гони по предлогу.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 55.

(1) За малолетнике и лица која су потпуно лишена пословне способности, предлог или приватну тужбу подноси њихов законски заступник.

(2) Малолетник који је навршио шеснаест година може и сам поднети предлог или приватну тужбу.

Члан 56.

Ако оштећени или приватни тужилац умре у току рока за подношење предлога или приватне тужбе или у току поступка, његов брачни друг, лице са којим живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници, деца, родитељи, усвојеници, усвојитељи, браћа и сестре могу у року од три месеца после његове смрти поднети предлог или тужбу, односно дати изјаву да поступак настављају.

+ [Судска пракса](#)

Члан 57.

Ако је кривичним делом оштећено више лица, гоњење ће се предузети, односно наставити по предлогу или приватној тужби било ког оштећеног.

Члан 58.

Оштећени и приватни тужилац могу својом изјавом суду пред којим се води поступак одустати од предлога, односно приватне тужбе до завршетка главног претреса. У том случају они губе право да поново поднесу предлог, односно приватну тужбу.

Члан 59.

(1) Ако приватни тужилац не дође на главни претрес иако је уредно позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, сматраће се да је одустао од тужбе, ако овим закоником није што друго одређено (члан 445).

(2) Председник већа дозволиће повраћај у пређашње стање приватном тужиоцу који из оправданог разлога није могао да дође на главни претрес или да благовремено обавести суд о промени адресе или боравишта, ако у року од осам дана по престанку сметње поднесе молбу за повраћај у пређашње стање.

(3) После протеча три месеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање.

(4) Против решења којим се дозвољава повраћај у пређашње стање није дозвољена жалба.

(5) Решење о обустави поступка донесено у случају из става 1. овог члана ступа на правну снагу када истекну рокови из ст. 2. и 3. овог члана.

+ Судска пракса

Члан 60.

(1) Оштећени и приватни тужилац имају право да у току истраге укажу на све чињенице и да предлажу доказе који су од важности за кривичну ствар и њихове имовинскоправне захтеве.

(2) На главном претресу оштећени и приватни тужилац имају право да предлажу доказе, постављају питања оптуженом, сведоцима и вештацима, да износе примедбе и објашњења у погледу њихових исказа и да дају друге изјаве и предлоге.

(3) Оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац имају право да разматрају списе и разгледају предмете који служе као доказ. Оштећеном се може ускратити разматрање списа док не буде испитан као сведок.

(4) Истражни судија и председник већа упознаће оштећеног и приватног тужиоца са правима наведеним у ст. 1. до 3. овог члана.

Члан 61.

(1) Кад јавни тужилац нађе да нема основа да предузме гоњење за кривично дело за које се гони по службеној дужности или кад нађе да нема основа да предузме гоњење против неког од пријављених саучесника, дужан је да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га упути да може сам предузети гоњење. Овако ће поступити и суд ако је

донео решење о обустави поступка услед одустанка јавног тужиоца од гоњења.

(2) Оштећени има право да предузме, односно настави гоњење у року од осам дана од када је примио обавештење из става 1. овог члана.

(3) Ако је јавни тужилац одустао од оптужнице, оштећени може, преузимајући гоњење, остати при подигнутој оптужници или подићи нову.

(4) Оштећени који није обавештен да јавни тужилац није предузео гоњење или да је одустао од гоњења може своју изјаву да предузима или наставља поступак дати пред надлежним судом у року од три месеца од дана кад је јавни тужилац одбацио пријаву, односно од дана кад је донесено решење о обустави поступка.

(5) Кад јавни тужилац, односно суд обавештава оштећеног да може предузети гоњење, доставиће му и поуку које радње може предузети ради остваривања овог права.

(6) Ако оштећени као тужилац умре у току трајања рока за предузимање гоњења или у току трајања поступка, његов брачни друг, лице са којим живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници, деца, родитељи, усвојеници, усвојитељи, браћа и сестре могу у року од три месеца од дана његове смрти предузети гоњење, односно дати изјаву да поступак настављају.

(7) Решење о обустави поступка због одустанка јавног тужиоца од гоњења ступа на правну снагу по истеку рокова из ст. 2. и 4. овог члана.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 62.

(1) Кад јавни тужилац одустане од оптужнице на главном претресу, оштећени је дужан да се одмах, а најкасније у року од осам дана, изјасни да ли хоће да продужи гоњење. Ако оштећени није присутан на главном претресу а уредно је позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, сматраће се да неће да настави гоњење.

(2) Председник већа првостепеног суда дозволиће повраћај у пређашње стање оштећеном који није уредно позван или је уредно позван, а из оправданих разлога није могао доћи на главни претрес на коме је донесена пресуда којом се оптужба одбија због одустанка јавног тужиоца од оптужнице, ако оштећени у року од осам дана од пријема пресуде поднесе молбу за повраћај у пређашње стање и ако у тој молби изјави да наставља гоњење. У овом случају заказаће се поново главни претрес и пресудом донесеном на основу новог главног претреса укинуће се ранија пресуда. Ако уредно позвани оштећени не дође на нови главни претрес, ранија пресуда остаје на снази. Одредбе члана 59. ст. 3. и 4. овог законика примениће се и у овом случају.

(3) Пресуда којом се оптужба одбија, изречена у случају из става 1. овог члана, стиче правноснажност кад истекну рокови за подношење молбе за повраћај у пређашње стање.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 63.

(1) Ако оштећени у законском року не покрене или не настави гоњење, или ако оштећени као тужилац не дође на главни претрес иако је уредно позван, или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, сматраће се да је одустао од гоњења.

(2) У случају недоласка оштећеног као тужиоца на главни претрес на који је био уредно позван, примениће се одредбе члана 59. ст. 2. до 4. овог законика.

+ Судска пракса

Члан 64.

(1) Оштећени као тужилац има иста права која има јавни тужилац, осим оних која припадају јавном тужиоцу као државном органу.

(2) У поступку који се води по захтеву оштећеног као тужиоца, јавни тужилац има право да до завршетка главног претреса преузме гоњење и заступање оптужбе.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Члан 65.

(1) Ако је оштећени малолетник или лице које је потпуно лишено пословне способности, његов законски заступник је овлашћен да даје све изјаве и да предузима све радње на које је по овом закону овлашћен оштећени.

(2) Оштећени који је навршио шеснаест година овлашћен је да сам даје изјаве и предузима радње у поступку.

Члан 66.

(1) Приватни тужилац, оштећени и оштећени као тужилац, као и њихови законски заступници, могу своја права у поступку вршити и преко пуномоћника.

(2) Оштећеном као тужиоцу, кад се поступак води по његовом захтеву за кривично дело за које се по закону може изрећи казна затвора у трајању преко пет година, може се, на његово тражење, поставити пуномоћник ако је то у интересу поступка и ако оштећени као тужилац, према свом имовном стању, не може сносити трошкове заступања. О захтеву одлучује истражни судија, односно председник већа, а пуномоћника поставља председник суда из реда адвоката.

+ Судска пракса

Члан 67.

Приватни тужилац, оштећени као тужилац и оштећени, као и њихови законски заступници и пуномоћници, дужни су да о свакој промени адресе или боравишта обавесте суд.

+ Судска пракса

Глава VI

БРАНИЛАЦ

Члан 68.

(1) Окривљени може имати браниоца у току целог кривичног поступка.

(2) Браниоца окривљеном могу узети и његов законски заступник, брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, усвојеник, брат, сестра и хранилац, као и лице са којим окривљени живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници.

(3) За браниоца се може узети само адвокат, а њега може заменити адвокатски приправник, ако се поступак води за кривично дело за које се по закону може изрећи казна затвора у трајању до пет година. Пред Врховним касационим судом бранилац може бити само адвокат.

(5) Бранилац је дужан да поднесе пуномоћје органу пред којим се води поступак. Окривљени може дати браниоцу и усмено пуномоћје на записник код органа пред којим се води поступак.

+ **Види:**

[чл. 12. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 69.

(1) Више окривљених могу имати заједничког браниоца само ако то није у супротности са интересима њихове одбране.

(2) Један окривљени може имати истовремено у поступку највише пет бранилаца, а сматра се да је одбрана обезбеђена кад у поступку учествује један од бранилаца.

+ [Судска пракса](#)

Члан 70.

(1) Бранилац не може бити саокривљени, оштећени, брачни друг оштећеног или тужиоца, ни њихов сродник по крви у правој линији до било ког степена, у побочној линији до четвртог степена или по тазбини до другог степена.

(2) Бранилац не може бити ни лице које је као сведок позвано на главни претрес, осим ако је по овом законик у ослобођено дужности сведочења и изјавило је да неће сведочити.

(3) Бранилац не може бити ни лице које је у истом предмету поступало као судија или јавни тужилац или је предузимало радње у преткривичном поступку.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 71.

(1) Ако је окривљени нем, глув или неспособан да се сам успешно брани или ако се поступак води због кривичног дела за које се може изрећи казна затвора преко десет година,

окривљени мора имати браниоца већ приликом првог саслушања.

(2) Окривљени према коме је одређен притвор мора имати браниоца док је у притвору.

(3) Окривљени коме се суди у одсуству (члан 304) мора имати браниоца чим се донесе решење о суђењу у одсуству.

(4) Ако окривљени у случајевима обавезне одбране из претходних ставова не узме сам браниоца, председник суда ће му поставити браниоца по службеној дужности за даљи ток кривичног поступка до правноснажности пресуде, а ако је изречена казна затвора од четрдесет година - и за поступак по ванредним правним лековима. Кад се окривљеном по службеној дужности постави бранилац после подигнуте оптужнице, обавестиће се о томе окривљени, заједно са достављањем оптужнице. Ако оптужени у случају обавезне одбране остане без браниоца у току поступка, а сам не узме другог браниоца, председник суда пред којим се води поступак поставиће браниоца по службеној дужности.

(5) За браниоца ће се поставити адвокат, по редоследу са списка који председнику првостепеног суда доставља одговарајућа адвокатска комора. Адвокатска комора доставља списак адвоката по азбучном реду. Приликом постављања браниоца по службеној дужности суд је дужан да поштује редослед са списка.

+ **Види:**

[чл. 1. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 15. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 72.

(1) Кад не постоје услови за обавезну одбрану, а поступак се води за кривично дело за које је прописана казна затвора преко три године, а у осталим случајевима ако то захтевају интереси правичности окривљеном ће се, на његов захтев, поставити бранилац, ако према свом имовном стању не може сносити трошкове одбране.

(2) О захтеву одлучује истражни судија, председник већа, односно судија појединац, а браниоца поставља председник суда. У погледу одређивања браниоца примениће се одредба члана 1. став 5. овог законика.

+ **Судска пракса**

Члан 73.

(1) Уместо постављеног браниоца (чл. 71. и 72), окривљени може сам узети другог браниоца. У том случају разрешиће се постављени бранилац.

(2) Бранилац постављен по одредби члана 71. став 2. овог законика биће разрешен након правноснажности решења о укидању притвора.

(3) Постављени бранилац може само из оправданих разлога тражити да буде разрешен.

(4) О разрешењу браниоца одлучује пре главног претреса истражни судија, односно председник већа, на главном претресу веће, а у жалбеном поступку председник првостепеног већа, односно веће надлежно за одлучивање у поступку по жалби. Против овог решења није дозвољена жалба.

(5) Председник суда може разрешити постављеног браниоца који неуредно извршава

дужност. Уместо разрешеног браниоца, председник суда ће поставити другог браниоца. О разрешењу браниоца обавестиће се адвокатска комора.

+ **Види:**

[чл. 16. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 74.

(1) После доношења решења о спровођењу истраге или после непосредног подизања оптужнице (члан 244), а и пре тога, ако је осумњичени саслушан по одредбама о саслушању окривљеног, бранилац има право да разматра списе и да разгледа прикупљене предмете који служе као доказ.

(2) Непосредно пре првог саслушања осумњиченог, бранилац има право да прочита кривичну пријаву, записник о увиђају, налаз и мишљење вештака и захтев за спровођење истраге.

+ **Види:**

[чл. 17. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 75.

(1) Ако се окривљени налази у притвору, бранилац се може с њим дописивати и разговарати.

(2) Бранилац има право на поверљив разговор са осумњиченим који је лишен слободе и пре него што је осумњичени саслушан, као и са окривљеним који се налази у притвору. Контрола овог разговора пре првог саслушања и током истраге допуштена је само посматрањем, али не и слушањем.

(3) Бранилац се са окривљеним не може договарати о томе како да одговара на питања која су му већ постављена.

+ **Види:**

[чл. 18. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 76.

(1) Бранилац је овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени.

(2) Права и дужности браниоцу престају кад му окривљени опозове пуномоћје, односно кад буде разрешен.

+ [Судска пракса](#)

Глава VII

РАДЊЕ ДОКАЗИВАЊА

1. Претресање стана и лица

Члан 77.

(1) Претресање стана и осталих просторија окривљеног или других лица може се предузети ако је вероватно да ће се претресањем окривљени ухватити или да ће се пронаћи трагови кривичног дела или предмети важни за кривични поступак.

(2) Претресање адвокатске канцеларије може се предузети само у погледу одређеног предмета, списка или исправе.

(3) Претресање лица може се предузети кад је вероватно да ће се претресањем пронаћи трагови и предмети важни за кривични поступак.

Члан 78.

(1) Претресање наређује суд, писмено образложеном наредбом.

(2) Наредба о претресању предаје се пре почетка претресања лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити. Пре претресања, позваће се лице на које се односи наредба о претресању да добровољно изда лице, односно предмете који се траже. То лице ће се поучити да има право да узме адвоката, односно браниоца који може присуствовати претресу. Ако лице на које се односи наредба о претресу захтева присуство адвоката, односно браниоца, почетак претреса ће се одложити до његовог доласка, а најдуже за три сата.

(3) Претресању се може приступити и без претходне предаје наредбе, као и без претходног позива за предају лица или ствари, и поуке о праву на браниоца, односно адвоката, ако се претпоставља оружани отпор, или друга врста насиља, или ако се очигледно припрема или је отпочело уништавање трагова кривичног дела или предмета важних за кривични поступак.

(4) Претресање се по правилу врши дању. Претресање се може вршити и ноћу, када је одређено судском наредбом, као и ако је дању започето па није довршено или ако постоје разлози из члана 81. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 19. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **[Судска пракса](#)**

Члан 79.

(1) Држалац стана и других просторија позваће се да присуствује претресању, а ако је он одсутан, позваће се његов заступник или неко од одраслих укућана или суседа.

(2) Закључане просторије, намештај или друге ствари отвориће се силом само ако њихов држалац није присутан или неће добровољно да их отвори. Приликом отварања избегаваће се непотребно оштећење.

(3) Претресању стана или лица присуствују два пунолетна грађанина као сведоци. Лице које спроводи претресање и присутни сведоци могу бити само лица истог пола, као и лице које се претреса. Сведоци ће се пре почетка претресања упозорити да пазе на ток претресања, као и да имају право да пре потписивања записника о претресању ставе своје приговоре ако сматрају да садржина записника није тачна.

(4) Када се претресају просторије државних органа, предузећа или других правних лица, позваће се њихов старшина да присуствује претресању.

(5) Када се претреса адвокатска канцеларија, према ставу 2. овог члана или у одсуству

адвоката коме она припада, позваће се представник надлежне адвокатске коморе, а ако то није могуће, други адвокат, члан исте адвокатске коморе.

(6) Претресање и прегледи у војној згради спровешће се по одобрењу надлежног војног старешине.

(7) Претресање стана и лица треба спровести обазриво, уз поштовање достојанства личности и права на интимност, и без непотребног ремећења кућног реда.

(8) О сваком претресању стана или лице саставиће се записник, који потписују лице код кога се или на коме се спроводи претресање и лица чије је присуство обавезно. Приликом вршења претресања, одузеће се привремено само они предмети и исправе који су у вези са сврхом претресања. У записник ће се унети и тачно назначити предмети и исправе који се одузимају, а то ће се унети и у потврду која ће се одмах издати лицу коме су предмети, односно исправе одузети.

(9) Ток претресања се може тонски и визуелно снимити, а предмети пронађени током претресања посебно фотографисати. Снимци ће се приложити записнику о претресању.

+ **Види:**

чл. 20. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 80.

Ако се приликом претресања стана или лица нађу предмети који немају везе са кривичним делом због кога је претресање наређено, али који указују на друго кривично дело за које се гони по службеној дужности, они ће се описати у записнику и привремено одузети, а о одузимању ће се одмах издати потврда. О томе ће се одмах обавестити јавни тужилац ради покретања кривичног поступка. Ови предмети ће се одмах вратити ако јавни тужилац нађе да нема основа за покретање кривичног поступка, а не постоји неки други законски основ по коме би се ти предмети имали одузети.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 81.

(1) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова могу и без одлуке суда ући у стан или друге просторије и изузетно спровести претресање без присуства сведока, ако држалац стана то тражи или ако неко зове у помоћ, или ради извршења одлуке суда о притварању или довођењу окривљеног, или ради непосредног лишења слободe учиниоца кривичног дела или отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину. Разлози за претресање без присуства сведока морају се назначити у записнику.

(2) Држалац стана, ако је присутан, има право да против поступка органа из става 1. овог члана изјави приговор. Овлашћено службено лице органа унутрашњих послова је дужно да држаоца стана обавести о овом праву и да његов приговор унесе у потврду о уласку у стан, односно у записник о претресању стана.

(3) У случајевима из става 1. овог члана неће се састављати записник него ће се држаоцу стана одмах издати потврда, у којој ће се назначити разлог улажења у стан, односно друге просторије и примедбе држаоца стана. Ако је у туђим просторијама извршено и

претресање, поступиће се по одредби члана 79. ст. 3. и 7. овог законика.

(4) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова могу без наредбе о претресању и без присуства сведока спровести претресање лица приликом извршења решења о привођењу или приликом лишења слободе, ако постоји сумња да то лице поседује оружје или оруђе за напад, или ако постоји сумња да ће одбацити, сакрити или уништити предмете које треба од њега одузети као доказ у кривичном поступку.

(5) Кад овлашћена службена лица органа унутрашњих послова спроводе претресање без наредбе о претресању, дужна су да о томе одмах поднесу извештај истражном судији, а ако се поступак још не води - надлежном јавном тужиоцу.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 21. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

2. Привремено одузимање предмета

Члан 82.

(1) Предмети који се по кривичном закону имају одузети или који могу послужити као доказ о кривичном поступку, привремено ће се одузети и предати на чување суду или ће се на други начин обезбедити њихово чување.

(2) У предмете из става 1. овог члана спадају и уређаји за аутоматску обраду података и опрема на којој се чувају или се могу чувати електронски записи. Лице које се користи овим уређајима и опремом дужно је да органу који води поступак, на захтев суда, омогући приступ и да пружи обавештења потребна за њихову употребу. Пре одузимања ових предмета орган који води поступак ће у присуству стручног лица извршити преглед уређаја и опреме и пописати њихову садржину. Ако корисник присуствује овој радњи може ставити примедбе.

(3) Ко држи овакве предмете, дужан је да их преда на захтев суда. Лице које одбије да преда предмете може се казнити новчаном казном до 100.000 динара, а ако и после тога одбије да преда предмете може се још једном казнити истом казном. На исти начин поступиће се према службеном или одговорном лицу у државном органу, предузећу или другом правном лицу.

(4) О жалби против решења којим је изречена новчана казна одлучује веће (члан 24. став 6).

(5) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова могу одузети предмете наведене у ставу 1. овог члана кад поступају по чл. 225. и 238. овог законика или кад извршавају налог суда.

(6) Приликом одузимања предмета назначиће се где су пронађени и описаће се, а по потреби ће се и на други начин обезбедити утврђивање њихове истоветности. За одузете предмете издаће се потврда.

+ **Види:**

[чл. 59. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 22. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 83.

(1) Државни органи могу ускратити показивање или издавање својих списа и других исправа ако сматрају да би објављивање њихове садржине било од штете за опште интересе. Ако је ускраћено показивање или давање списа и других исправа, коначну одлуку доноси веће (члан 24. став 6).

(2) Предузећа или друга правна лица могу захтевати да се не објаве подаци који се односе на њихово пословање. О том захтеву одлучује веће (члан 24. став 6).

+ [Судска пракса](#)

Члан 84.

(1) Привремено одузети списи, који могу да послуже као доказ, биће пописани. Ако то није могуће, списи ће се ставити у омот и запечатити. Власник списа може на омот ставити и свој печат.

(2) Лице од кога су списи одузети позваће се да присуствује отварању омота. Ако се оно не одазове позиву или је одсутно, омот ће се отворити, а списи прегледати и пописати у његовом одсуству.

(3) При прегледању списа мора се водити рачуна да њихов садржај не сазнају неовлашћена лица.

+ [Судска пракса](#)

Члан 85.

(1) Истражни судија, сам или на предлог јавног тужиоца може наредити да поштанска, телеграфска и друга предузећа, друштва и лица регистрована за пренос информација задрже и њему, уз потврду пријема, предају писма, телеграме и друге пошиљке које су упућене окривљеном или које он шаље, ако постоје околности због којих се са основом може очекивати да ће ове пошиљке послужити као доказ у поступку.

(2) Пошиљке отвара истражни судија у присуству два сведока. При отварању ће се пазити да се не повреде печати, а омоти и адресе ће се сачувати. О отварању ће се саставити записник.

(3) Ако интереси поступка дозвољавају, садржај пошиљке може се саопштити у целини или делимично окривљеном, односно лицу коме је упућена, а може му се пошиљка и предати. Ако је окривљени одсутан, пошиљка ће се вратити пошиљаоцу ако се то не противи интересима поступка.

(4) Мере из става 1. овог члана се преиспитују на свака три месеца, а могу трајати најдуже девет месеци. Спровођење мера се прекида чим престану разлози за њихову примену.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 23. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 86.

Предмети који су у току кривичног поступка привремено одузети вратиће се власнику, односно држаоцу ако поступак буде обустављен, а не постоје разлози за њихово одузимање (члан 512). Предмети ће се вратити власнику, односно држаоцу и пре окончања кривичног поступка ако престану разлози за њихово одузимање.

+ Судска пракса

3. Поступање са сумњивим стварима

Члан 87.

(1) Нађе ли се код осумњиченог или окривљеног туђа ствар а не зна се чија је, орган који води поступак описаће ту ствар и опис објавити на табли скупштине општине на чијем подручју они живе и на чијем је подручју кривично дело учињено. У огласу ће се позвати власник да се јави у року од једне године од дана објављивања огласа, уз напомену да ће се иначе ствар продати. Новац добијен продајом уноси се у правосудни буџет.

(2) Ако се ради о стварима веће вредности, објављивање се може извршити и путем дневних листова.

(3) Ако је ствар подложна квару или је њено чување везано са знатним трошковима, она ће се продати по одредбама које важе за извршни поступак, а новац предати на чување у судски депозит.

(4) По одредби става 3. овог члана поступиће се и кад ствар припада одбеглом или непознатом учиниоцу кривичног дела.

Члан 88.

(1) Ако се у року од једне године нико не јави за ствари или за новац добијен од продаје ствари, донеће се решење да ствар постаје државна својина, односно да се новац унесе у правосудни буџет.

(2) Власник ствари има право да у парници тражи повраћај ствари или новца добијеног од продаје ствари. Застаревање овог права почиње да тече од дана објављивања огласа.

4. Саслушање окривљеног

Члан 89.

(1) Кад се окривљени први пут саслушава, питаће се за име и презиме, матични број, надимак ако га има, име и презиме родитеља, девојачко породично име мајке, где је рођен, где станује, дан, месец и година рођења, чији је држављанин, којег је занимања, какве су му породичне прилике, да ли је писмен, какве је школе завршио, да ли је, где и кад служио војску, односно да ли има чин резервног подофицира, официра или војног службеника, да ли се води у војној евиденцији и при ком органу надлежном за послове одбране, да ли је одликован, каквог је имовног стања, да ли је, кад и зашто осуђиван, да ли је и кад је изречену казну издржао и да ли се против њега води поступак за које друго кривично дело.

(2) Окривљени ће се поучити да је дужан да се одазове позиву и да одмах саопшти сваку промену адресе или намеру да промени боравиште, а упозориће се и на последице ако по томе не поступи. Затим ће се окривљеном саопштити права из члана 4. став 2. тачка 2) овог законика, зашто се окривљује, основи сумње који стоје против њега, да није дужан да

изнесе своју одбрану, нити да одговара на постављена питања, па ће се позвати да, ако то жели, изнесе своју одбрану.

(3) Осумњиченом који то захтева, омогућиће се да непосредно пре првог саслушања прочита кривичну пријаву, записник о увиђају, налаз и мишљење вештака и захтев за спровођење истраге.

(4) Окривљени се саслушава усмено. Окривљени има право да се при саслушању користи својим забелешкама.

(5) Приликом саслушања треба окривљеном омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе све чињенице које му служе за одбрану.

(6) Кад окривљени заврши свој исказ, поставиће му се питања уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противречности и нејасности у његовом излагању.

(7) Окривљени се саслушава са пристојношћу и уз пуно поштовање његове личности.

(8) Према окривљеном не смеју се употребити сила, претња, обмана, недозвољено обећање, изнуда, изнуривање или друга слична средства (члан 131. став 4) да би се дошло до његове изјаве или признања или неког чињења које би се против њега могло употребити као доказ.

(9) Окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца ако се изричито одрекао тог права, а одбрана није обавезна, ако бранилац није присутан иако је обавештен о саслушању (члан 251), а не постоји могућност да окривљени узме другог браниоца или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио присуство браниоца ни у року од 24 сата од часа кад је поучен о овом праву (члана 4. став 2. тачка 2), осим у случају обавезне одбране.

(10) Ако је поступљено противно одредбама ст. 8. и 9. овог члана или окривљени није поучен о правима из става 2. овог члана, или ако изјаве окривљеног из става 9. овог члана о присуствовању браниоца нису убележене у записник, на исказу окривљеног не може се заснивати судска одлука.

+ **Види:**

чл. 24. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 90.

(1) Окривљеном треба постављати питања јасно, разговетно и одређено, тако да их може потпуно разумети. У саслушању се не сме полазити од претпоставке да је окривљени признао нешто што није признао, нити се смеју постављати питања у којима је већ садржано како на њих треба одговорити

(2) Ако се доцнији искази окривљеног разликују од ранијих, а нарочито ако окривљени опозове своје признање, суд га може позвати да изнесе разлоге зашто је дао различите исказе, односно зашто је опозвао признање.

+ **Судска пракса**

Члан 91.

(1) Окривљени може бити суочен са сведоком или другим окривљеним, ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница.

(2) Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтевати да један другоме понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали суд ће унети у записник.

+ Судска пракса

Члан 92.

Предмети који су у вези са кривичним делом или који служе као доказ показате се окривљеном ради препознавања, пошто их претходно опише. Ако се ови предмети не могу донети, окривљени се може одвести на место где се они налазе.

Члан 93.

(1) Исказ окривљеног уноси се у записник у облику приповедања, а постављена питања и одговори на њих унеће се у записник само кад се односе на кривичну ствар.

(2) Окривљеном се може дозволити да свој исказ сам казује у записник.

Члан 94.

Када окривљени признаје извршење кривичног дела, орган који води поступак дужан је да и даље прикупља доказе о кривичном делу само ако постоји основана сумња у истинитост признања или је признање, непотпуно, противречно или нејасно и ако није поткрепљено другим доказима.

+ Види:

чл. 25. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 95.

(1) Саслушање окривљеног обавиће се преко тумача у случајевима предвиђеним овим закоником.

(2) Ако је окривљени глув, постављаће му се питања писмено, а ако је нем, позваће се да писмено одговара. Ако се саслушање не може обавити на овај начин, позваће се као тумач лице које се са окривљеним може споразумети.

(3) Ако тумач није раније заклет, положиће заклетву да ће верно пренети питања која се окривљеном упућују и изјаве које он буде давао.

(4) Одредбе овог законика које се односе на вештаке сходно се примењују на тумаче.

5. Испитивање сведока

+ Види:

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 96.

(1) Као сведоци позивају се лица за која је вероватно да ће моћи да дају обавештења о кривичном делу и учиниоцу и о другим важним околностима.

(2) Оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац могу се испитати као сведоци.

(3) Свако лице које се као сведок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим законом није другачије одређено, дужно је и да сведочи.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 97.

Не може се испитати као сведок:

1) лице које би својим исказом повредило дужност чувања државне, војне или службене тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности;

2) бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио;

3) лице које би својим исказом повредило дужност чувања професионалне тајне (верски исповедник, адвокат, лекар, бабица и др.), осим ако је ослобођено те дужности посебним прописом или изјавом лица у чију је корист установљено чување тајне.

4) овлашћено службено лице органа унутрашњих послова о садржају обавештења које је добило у смислу члана 226. и члана 235. став 2. овог законика.

+ **Види:**

чл. 26. и 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 98.

(1) Ослобођени су од дужности сведочења:

1) брачни друг окривљеног и лице са којим окривљени живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници;

2) сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродници по тазбини до другог степена закључно;

3) усвојеник и усвојилац окривљеног.

(2) Суд који води поступак дужан је да лица поменута у ставу 1. овог члана, пре њиховог испитивања или чим сазна за њихов однос према окривљеном, упозори да не морају сведочити. Упозорење и одговор се уносе у записник.

(3) Малолетно лице које, с обзиром на узраст и душевну развијеност није способно да схвати значај права да не мора сведочити, не може се испитати као сведок, осим ако то сам окривљени захтева.

(4) Лице које има основа да ускрати сведочење према једном од окривљених, ослобођено је од дужности сведочења и према осталим окривљеним, ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале окривљене.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 99.

Ако је као сведок саслушано лице које се не може испитати као сведок (члан 97) или лице које не мора сведочити (члан 98), а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење и одрицање није убележено у записник, или ако је саслушан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је исказ сведока изнуђен силом, претњом или другим сличним забрањеним средством (члан 131. став 4), на таквом исказу сведока не може се заснивати судска одлука.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 100.

Сведок није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би тиме изложио себе или лица из члана 98. став 1. овог законика тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

Члан 101.

(1) Позивање сведока врши се достављањем писменог позива, у коме ће се навести име и презиме и занимање позваног, време и место доласка, кривични предмет по коме се позива, назначење да се позива као сведок и упозорење о последицама неоправданог изостанка (члан 108).

(2) Сведок који је приликом ранијег испитивања потврдио да поседује техничке могућности за такво позивање, може се позивати и електронском поштом или другим електронским преносиоцем порука, под условом да је таквим начином позивања могуће да се суду који сведока позива, обезбеди податак да је сведок примио такав позив.

(3) Позивање као сведока малолетног лица које није навршило шеснаест година врши се преко његових родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могућно због потребе да се хитно поступа или других околности.

(4) Сведоци који се због старости, болести или тешких телесних мана не могу одазвати позиву, могу се испитати у свом стану.

+ **Види:**

чл. 27. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 102.

(1) Сведоци се испитају понаособ и без присуства осталих сведока. Сведок је дужан да одговоре даје усмено.

(2) Сведок ће се претходно опоменути да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело. Сведок ће се и упозорити да није дужан да одговара на питања предвиђена у члану 100. овог законика и ово упозорење ће се унети у записник.

(3) После тога, сведок ће се питати за име и презиме, име оца, или мајке, занимање, боравиште, место и годину рођења и његов однос са окривљеним и оштећеним. Сведок ће се упозорити да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

(4) Приликом испитивања малолетног лица, нарочито ако је оно оштећено кривичним делом, поступиће се обазриво да саслушање не би штетно утицало на психичко стање малолетника. Ако је то потребно, саслушање малолетног лица обавиће се уз помоћ педагога или другог стручног лица.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 103.

(1) После општих питања, сведок се позива да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради проверавања, допуне и разјашњења. Приликом испитивања сведока није дозвољено служити се обманом нити постављати таква питања у којима је већ садржано како би требало одговорити.

(2) Сведок ће се увек питати откуд му је познато оно о чему сведочи.

(3) Сведоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Истовремено се могу суочити само два сведока. На суочење сведока примениће се одредбе члана 91. став 2. овог законика.

(4) Оштећени који се испитује као сведок питаће се да ли жели да у кривичном поступку остварује имовинскоправни захтев.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 104.

(1) Ако је потребно да се утврди да ли сведок препознаје одређено лице или предмет које је описао, показаће му се то лице, заједно са другим њему непознатим лицима чије су основне особине сличне онима какве је описао, односно тај предмет, заједно са предметима исте или сличне врсте, након чега ће се затражити да изјави да ли лице или предмет може да препозна са сигурношћу или са одређеним степеном вероватноће и да, у случају потврдног одговора, на препознато лице или предмет укаже.

(2) У преткривичном и претходном кривичном поступку препознавање лица обавиће се тако да лице које је предмет препознавања не може да види сведока, нити сведок може да види то лице пре него што се приступи препознавању.

(3) У преткривичном поступку препознавање лица се обавља у присуству јавног тужиоца.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 105.

Ако се испитивање сведока обавља преко тумача или ако је сведок глув или нем, његово саслушање врши се на начин предвиђен у члану 95. овог законика.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 106.

(1) Од сведока ће се захтевати да пре сведочења положи заклетву.

(2) Пре главног претреса, сведок може положити заклетву само ако постоји бојазан да због болести или због других разлога неће моћи да дође на главни претрес. Разлог због кога је тада положена заклетва навешће се у записнику.

(3) Текст заклетве гласи: "Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питан говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати."

(4) Сведок заклетву полаже усмено, читањем текста, или потврдним одговором након саслушаног садржаја текста заклетве коју је прочитао судија или од стране судије овлашћено лице из суда. Неми сведоци који знају да читају и пишу потписују текст заклетве, а глуви или неми сведоци, који не знају да читају ни да пишу заклињу се уз помоћ тумача.

(5) Одбијање и разлози одбијања сведока да положи заклетву унеће се у записник.

+ **Судска пракса**

Члан 107.

Не смеју се заклињати лица:

1) која нису пунолетна у часу испитивања;

2) за која је доказано или за која постоји основана сумња да су извршила или учествовала у кривичном делу због кога се испитују;

3) која због душевног стања не могу да схвате значај заклетве.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 108.

(1) Ако сведок који је уредно позван не дође а изостанак не оправда, или се без одобрења или оправданог разлога удаљи са места где треба да буде испитан, може се наредити да се принудно доведе, а може се и казнити новчано до 100.000 динара.

(2) Ако сведок дође, па пошто је упозорен на последице неће без законског разлога да сведочи, може се казнити новчано до 100.000 динара, а ако и после тога одбије да сведочи, може се још једном казнити истом казном.

(3) О жалби против решења којим је изречена новчана казна одлучује веће (члан 24. став 6).

+ **Види:**

чл. 59. Закона - 58/2004-1.

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 109.

(1) Суд је дужан да сведока и оштећеног заштити од увреде, претње и сваког другог напада.

(2) Учесника поступка или друго лице које пред судом вређа сведока или оштећеног, прети му или угрожава његову безбедност, суд ће опоменути или новчано казнити. У случају насиља или озбиљне претње, суд ће обавестити јавног тужиоца ради предузимања кривичног гоњења. У погледу новчане казне, сходно ће се применити одредбе члана 108. овог законика.

(3) На предлог истражног судије или председника већа, председник суда или јавни тужилац може захтевати да органи унутрашњих послова предузму посебне мере заштите сведока и оштећеног.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 109а

(1) Када постоје околности које указују да би сведоку или њему блиским лицима јавним сведочењем били угрожени живот, тело, здравље, слобода или имовина већег обима, а нарочито када се ради о кривичним делима организованог криминала, корупције и другим изузетно тешким кривичним делима, суд може решењем одобрити да се сведоку обезбеде мере посебне заштите (заштићени сведок).

(2) Мере посебне заштите сведока обухватају испитивање сведока под условима и на начин који обезбеђују да се не открије његова истоветност и мере физичког обезбеђења сведока у току поступка.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

Члан 109б

(1) Решење о мерама посебне заштите сведока суд може донети по службеној дужности или на захтев странака или самог сведока.

(2) Захтев из става 1. овог члана садржи: податке о кривичном делу о коме се сведок испитује, личне податке о сведоку, чињенице и доказе који указују да у случају јавног сведочења постоји озбиљна и стварна опасност за живот, тело, здравље, слободу или имовину већег обима сведока или њему блиских лица и опис околности на које се сведочење односи.

(3) Захтев се подноси у запечаћеном омоту на коме је назначено "заштита сведока - службена тајна" и предаје се у току истраге истражном судији, а након ступања оптужнице на правну снагу председнику већа.

(4) Ако сведок приликом испитивања код истражног судије ускрати податке о себи, одговор на поједина питања или сведочење у целини, уз образложење да постоје околности из члана 109а став 1. овог законика, сматраће се да је поднео захтев да му се обезбеде мере посебне заштите, након чега ће га истражни судија, ако оцени да је опасност основана, позвати да у року од три дана поступи у складу са одредбама ст. 2. и 3. овог члана. Ако истражни судија оцени да је ускраћивање података, одговора или сведочења очигледно неосновано, или сведок у остављеном року не поступи у складу са одредбама ст.

2. и 3. овог члана, примениће одредбе члана 108. став 2. овог законика.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

Члан 109в

(1) Решење о мерама посебне заштите сведока доноси у току истраге истражни судија, а након ступања оптужнице на правну снагу претресно веће ако је у заседању, односно веће из члана 24. став 6. овог законика ако претресно веће није у заседању. Претресно веће приликом одлучивања о мерама посебне заштите сведока искључује јавност (члан 292. и члан 293. став 1), без изузетака прописаних у члану 293. став 2 овог законика.

(2) Ако се истражни судија не сагласи са захтевом из члана 109б овог законика затражиће да о захтеву одлучи веће (члан 24. став 6). Веће је дужно да одлуку донесе у року од три дана од пријема списка.

(3) Ако истражни судија или претресно веће прихвати захтев из члана 109б овог законика, донеће решење које садржи: шифру која ће замењивати име сведока, наредбу за брисање из списка имена и других података помоћу којих се може утврдити истоветност сведока, начин на који ће се испитивање спровести и мере које је потребно предузети да би се спречило откривање истоветности, пребивалишта и места боравка сведока или њему блиских лица.

(4) Против решења из става 3. овог члана странке и сведок могу изјавити жалбу. О жалби у истрази одлучује веће из члана 24. став 6. овог законика, а након ступања оптужнице на правну снагу другостепени суд. Одлуку о жалби веће је дужно да донесе у року од три дана, а другостепени суд у року од осам дана од пријема списка.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

Члан 109г

(1) Кад решење о мерама посебне заштите сведока постане правноснажно, суд ће посебном наредбом, која представља службену тајну, на поверљив начин обавестити странке и сведока о дану, сату и месту испитивања сведока.

(2) Пре почетка испитивања сведок се обавештава да ће бити испитан под мерама посебне заштите, које су то мере и да се његова истоветност неће никоме открити осим судијама које одлучују о предмету, а месец дана пре почетка главног претреса странкама и браниоцу.

(3) Испитивање заштићеног сведока може се обавити на један или више следећих начина: искључењем јавности са главног претреса, прикривањем изгледа сведока и сведочењем из посебне просторије уз промену гласа и лика сведока посредством техничких уређаја за пренос звука и слике.

(4) Податке о истоветности сведока и њему блиских лица и о другим околностима које могу довести до откривања њихове истоветности, истражни судија, односно веће из члана 109в овог законика, затвориће у посебан омот, запечатити и предати на чување јединици за заштиту сведока. Запечаћени омот може отварати само другостепено веће које одлучује о жалби против пресуде. На омоту ће се назначити дан и час отварања и имена чланова већа који су упознати са садржајем података, након чега ће се омот поново запечатити и вратити јединици за заштиту сведока.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

Члан 109д

Пресуда се не може заснивати само на изјави заштићеног сведока.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 109ђ

Суд је дужан да сва лица која присуствују испитивању заштићеног сведока упозори да податке о њему или блиским лицима, њиховом пребивалишту, боравишту, премештању, довођењу, чувању, месту и начину испитивања заштићеног сведока, чувају као тајну и да њихово одавање представља кривично дело.

+ **Види:**

чл. 28. Закона - 72/2009-36.

6. Увиђај

Члан 110.

Увиђај се предузима кад је за утврђивање или разјашњење какве важне чињенице у поступку потребно непосредно опажање.

+ **Судска пракса**

Члан 111.

(1) Ради проверавања изведених доказа или утврђивања чињеница које су од значаја за разјашњење ствари, орган који води поступак може одредити реконструкцију догађаја, која се обавља тако што ће се поновити радње или ситуације у условима под којима се према изведеним доказима догађај одиграо. Ако су у исказима појединих сведока или окривљених радње или ситуације различито приказане, реконструкција догађаја ће се, по правилу, посебно извршити са сваким од њих.

(2) Реконструкција се не сме обавити на начин којим се вређа јавни ред и морал или се доводи у опасност живот или здравље људи.

(3) Приликом реконструкције могу се, по потреби, поново извести поједини докази.

Члан 112.

(1) Орган који врши увиђај или реконструкцију може затражити помоћ стручног лица криминалистичко-техничке, саобраћајне или друге струке, које ће, по потреби, предузети и проналажење, обезбеђивање или описивање трагова, извршити потребна мерења и снимања, сачинити скице или прикупити друге податке.

(2) На увиђај или реконструкцију може се позвати и вештак ако би његово присуство било од користи за давање налаза и мишљења.

7. Вештачење

Члан 113.

Вештачење се одређује кад за утврђивање или оцену неке важне чињенице треба прибавити налаз и мишљење од лица које располаже потребним стручним знањем.

+ Судска пракса

Члан 114.

(1) Вештачење одређује писменом наредбом орган који води поступак. У наредби ће се навести у погледу којих чињеница се врши вештачење и коме се поверава. Наредба се доставља и странкама.

(2) Ако за одређену врсту вештачења постоји стручна установа, или се вештачење може обавити у оквиру државног органа, таква вештачења, а нарочито сложенија, повераваће се, по правилу таквој установи, односно органу. Установа, односно орган одређује једног или више стручњака који ће извршити вештачење.

(3) Кад вештака одређује орган који води поступак, тај орган ће, по правилу, одредити једног вештака, а ако је вештачење сложено - два или више вештака.

(4) Ако за коју врсту вештачења постоје код суда стално одређени вештаци, други вештаци се могу одредити само ако постоји опасност од одлагања, или ако су стални вештаци спречени, или ако то захтевају друге околности.

+ Судска пракса

Члан 115.

(1) Лице које се позива као вештак дужно је да се одазове позиву и да да свој налаз и мишљење у року одређеном у наредби. Рок одређен наредбом, из оправданих разлога, на захтев вештака, може се продужити.

(2) Ако вештак који је уредно позван не дође а изостанак не оправда, или ако одбије да вештаци, или ако не да налаз и мишљење у року из наредбе, може да се казни новчано до 100.000 динара, а стручна установа до 500.000 динара. У случају неоправданог изостанка, вештак може и принудно да се доведе.

(3) О жалби против решења којим је изречена новчана казна одлучује веће (члан 24. став 6).

+ Види:

чл. 13. Закона - 58/2004-1.

чл. 59. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Члан 116.

(1) За вештака се не може одредити лице које не може бити испитано као сведок (члан 97) или лице које је ослобођено од дужности сведочења (члан 98), као ни лице према коме је кривично дело учињено, а ако је одређено, на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати судска одлука.

(2) Разлог за изузеће вештака (члан 45) постоји и у погледу лица које је запослено код оштећеног или окривљеног или је, заједно са њима или неким од њих, запослено код другог послодавца.

(3) За вештака се, по правилу, неће одредити лице које је испитано као сведок.

(4) Кад је дозвољена посебна жалба против решења којим се одбија захтев за изузеће вештака (члан 43. став 4), жалба одлаже извршење вештачења, уколико не постоји опасност од одлагања.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 117.

(1) Пре почетка вештачења, позваће се вештак да предмет вештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што запази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке или вештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело.

(2) Од вештака се може захтевати да пре вештачења положи заклетву. Стално постављени заклетви вештак биће пре вештачења опоменут на већ положену заклетву.

(3) Пре главног претреса вештак може положити заклетву само пред судом, ако постоји бојазан да због болести или других разлога неће моћи да дође на главни претрес. Разлог због кога је тада положена заклетва навешће се у записнику.

(4) Текст заклетве гласи: "Заклињем се да ћу вештачити савесно и непристрасно, по свом најбољем знању и да ћу тачно и потпуно изнети свој налаз и мишљење."

(5) Орган пред којим се води поступак руководи вештачењем, показује вештаку предмете које ће размотрити, поставља му питања и по потреби тражи објашњења у погледу датог налаза и мишљења.

(6) Вештаку се могу давати разјашњења, а може му се дозволити и да разматра списе. Вештак може предложити да се изведу докази или прибаве предмети и подаци који су од важности за давање налаза и мишљења. Ако присуствује увиђају, реконструкцији или другој истражној радњи, вештак може предложити да се разјасне поједине околности или да се лицу које се саслушава, односно испитује поставе појединачна питања.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 118.

(1) Вештак прегледа предмете вештачења у присуству органа који води поступак и записничара, осим ако су за вештачење потребна дуготрајна испитивања или ако се испитивања обављају у установама, односно у државном органу или ако то траже обзири морала.

(2) Ако је за сврхе вештачења потребно да се анализира нека материја, вештаку ће се, ако је то могуће, ставити на располагање само део те материје, а остатак ће се у потребној количини обезбедити за случај накнадних анализа.

Члан 119.

Налаз и мишљење вештака уноси се одмах у записник. Вештаку се може одобрити да накнадно поднесе писани налаз, односно мишљење, у року који му одреди орган пред којим се води поступак.

Члан 120.

(1) Ако се вештачење поверава стручној установи или државном органу, орган који води поступак упозориће да у давању налаза и мишљења не може учествовати лице из члана 116. овог законика или лице за које постоје разлози за изузеће од вештачења предвиђени у овом законикау, као и на последице давања лажног налаза и мишљења.

(2) Стручној установи, односно државном органу ставиће се на располагање материјал потребан за вештачење, а ако је потребно, поступиће се сходно одредбама члана 117. став 6. овог законика.

(3) Стручна установа, односно државни орган доставља писани налаз и мишљење потписан од лица која су извршила вештачење.

(4) Странке могу од старешине стручне установе, односно државног органа захтевати да им саопшти имена стручњака који ће извршити вештачење.

(5) Одредбе члана 117. ст. 1. до 5. овог законика не примењују се кад је вештачење поверено стручној установи или државном органу. Орган пред којим се води поступак може тражити од стручне установе или органа објашњења у погледу датог налаза и мишљења.

+ **Види:**

[чл. 29. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 121.

(1) У записнику о вештачењу или у писаном налазу и мишљењу назначиће се ко је извршио вештачење, као и занимање, стручна спрема и специјалност вештака.

(2) По завршеном вештачењу, коме нису присуствовале, странке ће се обавестити да је вештачење обављено и да записник о вештачењу, односно писани налаз и мишљење могу разгледати.

Члан 122.

Ако се подаци вештака о њиховом налазу битно разилазе или ако је њихов налаз нејасан, непотпун или у противречности сам са собом или са извиђеним околностима, а ти се недостаци не могу отклонити поновним испитивањем вештака, обновиће се вештачење са другим вештацима.

+ **Види:**

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 123.

Ако у мишљењу вештака има противречности или недостатака или се појави основана сумња у тачност датог мишљења, а ти се недостаци или сумња не могу отклонити поновним испитивањем вештака, затражиће се мишљење других вештака.

+ **Види:**

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 124.

(1) Преглед и обдукција леша предузеће се увек кад о неком смртном случају постоји сумња или је очигледно да је смрт проузрокована кривичним делом или је у вези са извршењем кривичног дела. Ако је леш већ закопан, одредиће се ексхумација у циљу његовог прегледа и обдукције.

(2) При обдукцији леша предузеће се потребне мере да се установи идентитет леша и у том циљу посебно ће се описати подаци о спољним и унутрашњим телесним особинама леша.

+ [Судска пракса](#)

Члан 125.

(1) Кад се вештачи ван стручне установе, леш ће прегледати и обдуцирати један, а према потреби два или више лекара, који, по правилу, треба да буду судско-медицинске струке. Истражни судија руководи тим вештачењем и у записник уноси налаз и мишљење вештака.

(2) За вештака се не може одредити лекар који је лечио умрлог. Приликом обдукције леша, а ради давања разјашњења о току и околностима болести, лекар који је лечио умрлог може се испитивати као сведок.

+ **Види:**

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 126.

(1) У свом мишљењу вештачи ће нарочито навести који је непосредни узрок смрти, шта је тај узрок изазвало и кад је смрт наступила.

(2) Ако је на лешу нађена каква повреда, утврдиће се да ли је ту повреду нанео ко други, и ако јесте, онда чиме, на који начин, колико времена пре него што је смрт наступила и да ли је она проузроковала смрт. Ако је на лешу нађено више повреда, утврдиће се да ли је свака повреда нанета истим средством и која је повреда проузроковала смрт, а ако је више повреда смртоносних, која је од њих или које су својим скупним деловањем биле узрок смрти.

(3) У случају из става 2. овог члана нарочито ће се утврдити да ли је смрт проузрокована самом врстом и општом природом повреде или због личног својства, или нарочитог стања организма повређеног, или због случајних околности или околности под којима је повреда нанета. Поред тога, утврдиће се да ли би благовремено пружена помоћ могла отклонити смрт.

(4) Вештак је дужан да обрати пажњу на нађени биолошки материјал (крв, пљувачка, сперма, урин и др.) и да га опише и сачува за биолошко вештачење ако оно буде одређено.

+ [Судска пракса](#)

Члан 127.

(1) При прегледу и обдукцији зачетка, треба посебно утврдити његову старост, способност за ванматерични живот и узрок изумирања.

(2) При прегледу и обдукцији леша новорођенчета, утврдиће се посебно да ли је рођено живо или мртво, да ли је било способно за живот, колико је дуго живело, као и време и узрок смрти.

Члан 128.

(1) Ако постоји сумња да је смрт наступила тровањем, упутиће се сумњиве материје које су нађене у лешу или на другом месту на вештачење установи која врши токсиколошка испитивања.

(2) При прегледу сумњивих материја, вештак ће посебно утврдити врсту, количину и дејство нађеног отрова, а ако се ради о прегледу материја узетих из леша, по могућности и количину употребљеног отрова.

Члан 129.

(1) Телесне повреде вештаче се, по правилу, прегледом повређеног, а ако то није могућно или није потребно - на основу медицинске документације или других података у списима.

(2) Пошто тачно опише повреде, вештак ће дати мишљење, нарочито о врсти и тежини сваке поједине повреде и њиховом укупном дејству, с обзиром на њихову природу или посебне околности случаја, какво дејство те повреде обично производе, а какво су у конкретном случају произвеле, чиме су повреде нанете и на који начин.

(3) Приликом вештачења, вештак је дужан да поступи у смислу одредбе члана 126. став 4. овог законика.

Члан 130.

(1) Ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост окривљеног услед душевне болести, заосталог душевног развоја или друге душевне поремећености, одредиће се вештачење психијатријским прегледом окривљеног.

(2) Ако је према мишљењу вештака потребно дуже посматрање, окривљени ће се послати на посматрање у одговарајућу здравствену установу. Решење о томе доноси истражни судија, судија појединац или веће. Посматрање се може продужити преко два месеца само на образложени предлог управника здравствене установе, по претходно прибављеном мишљењу вештака, али не може ни у ком случају трајати дуже од шест месеци.

(3) Ако вештаци установе да је душевно стање окривљеног поремећено, одредиће природу, врсту, степен и трајност поремећености и дати своје мишљење о томе какав је утицај такво душевно стање имало и какав још има на схватање и поступке окривљеног, као и да ли је и у којој мери поремећај душевног стања постојао у време извршења кривичног дела.

(4) Ако се у здравствену установу упућује окривљени који се налази у притвору, истражни судија, судија појединац или председник већа ће обавестити ту установу о разлозима због којих је одређен притвор, да би се предузеле мере потребне за обезбеђење

сврхе притвора.

(5) Време проведено у здравственој установи урачунаће се окривљеном у притвор, односно у казну ако буде изречена.

+ Судска пракса

Члан 131.

(1) Телесни преглед осумњиченог или окривљеног предузеће се и без његовог пристанка ако је потребно да се утврде чињенице важне за кривични поступак. Телесни преглед других лица може се без њиховог пристанка предузети само онда ако се мора утврдити да ли се на њиховом телу налази одређени траг или последица кривичног дела.

(2) Узимање узорка крви и предузимању других медицинских радњи које се по правилу медицинске науке неопходне ради анализе и утврђивања других чињеница важних за кривични поступак, може се приступити и без пристанка лица које се прегледа, изузев ако би због тога наступила каква штета по његово здравље.

(3) Радње из ст. 1. и 2. овог члана предузеће се само по наредби надлежног суда, осим у случају из члана 238. став 3. овог законика.

(4) Није дозвољено да се према осумњиченом, окривљеном или сведоку примене медицинске интервенције или да им се дају таква средства којима би се утицало на њихову свест и вољу при давању исказа.

Члан 132.

(1) Кад је потребно вештачење пословних књига, орган пред којим се води поступак дужан је вештацима назначити у ком правцу и у ком обиму треба обавити вештачење и које чињенице и околности треба утврдити.

(2) Ако је за вештачење пословних књига предузећа, другог правног лица или предузетника нужно да се претходно среди њихово књиговодство, трошкови сређивања књиговодства падају на терет имаоца пословних књига.

(3) Решење о сређивању књиговодства доноси орган који води поступак, на основу образложеног писаног извештаја вештака којима је наложено вештачење пословних књига. У решењу ће се назначити и износ који је предузеће, друго правно лице или предузетник дужно да положи суду као предујам за трошкове сређивања његовог књиговодства. Против овог решења није дозвољена жалба.

(4) Након сређивања књиговодства, орган који води кривични поступак доноси, на основу извештаја вештака, решење којим утврђује висину трошкова насталих услед сређивања књиговодства и одређује да тај износ сноси лице чије је књиговодство било предмет сређивања. То лице може да се жали у погледу основаности одлуке о накнади трошкова и висине трошкова. О жалби решава веће првостепеног суда (члан 24. став 6).

(5) Уколико трошкови и награда нису били предујмљени, они ће бити наплаћени у корист органа који их је унапред исплатио вештацима.

Члан 132а

(1) Фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци радњи спроведених у складу са овим закоником, могу да се користе као доказ и на њима се може заснивати

одлука суда.

(2) Када се звучни снимци користе као доказ у кривичном поступку, они морају бити преписани и унесени у списе кривичног предмета.

(3) Фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци који не спадају у став 1. овог члана, могу се користити као доказ у кривичном поступку, ако је утврђена њихова аутентичност и искључена могућност фотомонтаже или видеомонтаже и других облика фалсификовања фотографија и снимака и ако су фотографија, односно снимак направљени уз прећутну или изричиту сагласност осумњиченог, односно окривљеног, када се он или његов глас, налазе на фотографији, односно снимку.

(4) Фотографије, звучни, односно звучни и видео снимци са чијим се прављењем није сагласио осумњичени, односно окривљени, ако се он или његов глас налазе на фотографији, односно снимку, могу да се користе као доказ у кривичном поступку, ако се на фотографији, звучном, односно звучном и видео снимку истовремено налази и неко друго лице, односно његов глас, које се прећутно или изричито сагласило са прављењем фотографије или звучног, односно звучног и видео снимка.

(5) Ако се на фотографији, звучном, односно звучном и видео снимку налазе само одређени предмети или догађаји или лица која немају својство осумњиченог или окривљеног, фотографија, звучни, односно звучни и видео снимак се могу користити као доказ, под условом да нису настали извршењем кривичног дела.

(6) Фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци који су направљени без прећутне или изричите сагласности осумњиченог или окривљеног који се на њима налазе, или чији је глас снимљен, могу да се користе као доказ у кривичном поступку, ако су фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци настали као вид општих безбедносних мера које се предузимају на јавним површинама - улицама, трговима, паркиралиштима, двориштима школа и установа и другим сличним јавним површинама, односно у јавним објектима и просторијама - зградама државних органа, установама, болницама, школама, аеродромима, аутобуским и железничким станицама, спортским стадионима и халама и другим таквим јавним просторијама и са њима повезаним отвореним површинама, као и у радњама, продавницама, банкама, мењачницама, објектима за пословне намене и другим сличним објектима у којима се снимање редовно обавља из безбедносних разлога.

(7) Фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци који су направљени без прећутне или изричите сагласности осумњиченог или окривљеног који се на њима налазе, или чији је глас снимљен, могу да се користе као доказ у кривичном поступку, ако су фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци настали као вид безбедносних мера предузетих од стране држаоца стана и других просторија, односно од стране другог лица по налогу држаоца стана и других просторија, што се односи и на дворишне и друге сличне отворене просторе.

(8) Када су фотографије или звучни, односно звучни и видео снимци настали у складу са ставом 1. и ст. 3. до 7. овог члана, као доказ у кривичном поступку може да се користи и одређени део фотографије или снимка, издвојен применом одговарајућих техничких средстава, као и фотографија направљена као извод из видео снимка.

(9) Када су фотографије или видео, односно звучни и видео снимци настали у складу са ставом 1. и ст. 3. до 7. овог члана, као доказ у кривичном поступку може да се користи и цртеж или скица направљени на основу фотографије или видео снимка, под условом да су направљени ради појашњења детаља фотографије или снимка и да су фотографија, односно снимак садржани у доказном материјалу.

+ Види:

[чл. 30. Закона - 72/2009-36.](#)

Глава VIII

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ И ЗА НЕСМЕТАНО ВОЂЕЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

1. Заједничке одредбе

Члан 133.

(1) Мере које се могу предузети према окривљеном за обезбеђење његовог присуства и за несметано вођење кривичног поступка јесу позив, довођење, забрана напуштања боравишта, јемство и притвор.

(2) Надлежан суд ће се придржавати услова одређених за примену појединих мера, водећи рачуна да се не примењује тежа мера ако се иста сврха може постићи блажом мером.

(3) Ове мере укинуће се и по службеној дужности кад престану разлози због којих су предузеће, односно замениће се другом блажом мером кад за то наступе услови.

(4) Одредбе чл. 134, 135. и члана 136. став 9. примењују се сходно и на осумњиченог.

+ [Судска пракса](#)

2. Позив

Члан 134.

(1) Присуство окривљеног у кривичном поступку обезбеђује се његовим позивањем. Позив окривљеном упућује суд.

(2) Окривљени се позива достављањем затвореног писменог позива који садржи: назив суда који позива, име и презиме окривљеног, назив кривичног дела које му се ставља на терет, место где окривљени има да дође, дан и час кад треба да дође, назначење да се позива у својству окривљеног и упозорење да ће у случају недоласка бити принудно доведен, службени печат и име и презиме судије који позива.

(3) Кад се окривљени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да узме браниоца и да бранилац може присуствовати његовом саслушању.

(4) Окривљени је дужан да одмах обавести суд о промени адресе и о намери да промени боравиште. О томе ће се окривљени поучити приликом првог саслушања, односно достављања оптужнице без спровођења истраге (члан 244. став 6), оптужног предлога или приватне тужбе, уз предочавање последица одређених овим закоником.

(5) Ако окривљени није у стању да се одазове позиву услед болести или друге неотклоњиве сметње, саслушаће се у месту где се налази или ће се обезбедити његов превоз до судске зграде или другог места где се радња предузима.

3. Довођење

Члан 135.

(1) Наредбу да се окривљени доведе може издати суд ако је донето решење о притвору или ако уредно позвани окривљени не дође а свој изостанак не оправда, или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива.

(2) Наредбу за довођење извршавају органи унутрашњих послова.

(3) Наредба за довођење издаје се писмено. Наредба треба да садржи: име и презиме окривљеног који се има довести, место и годину рођења, законски назив кривичног дела које му се ставља на терет уз навођење одредбе кривичног закона, разлог због кога се наређује довођење, службени печат и потпис судије који наређује довођење.

(4) Лице коме је поверено извршење наредбе предаје наредбу окривљеном и позива га да с њим пође. Ако окривљени то одбије, довешће га принудно.

(5) Наредбу за довођење против војних лица, припадника милиције или страже установе у којој су смештена лица лишена слободе извршава њихова команда, односно установа.

4. Забрана напуштања стана или места боравишта

+ **Види:**

чл. 31. Закона - 72/2009-36.

Члан 136.

(1) Ако постоје околности које указују да би окривљени могао побећи или сакрити се, отићи у непознато место или у иностранство, суд му може образложеним решењем забранити да без одобрења напусти свој стан или место боравишта.

(2) Уз меру из става 1. овог члана, окривљеном може бити забрањено посећивање одређених места или састајањем са одређеним лицима, или прилажење одређеним лицима или наложено да се повремено јавља одређеном државном органу, или привремено одузета путна исправа или возачка дозвола.

(3) Мерама из ст. 1. и 2. овог члана не може се ограничити право окривљеног да живи у свом стану, да се несметано виђа са члановима породице, блиским сродницима, осим ако та лица нису обухваћена мером из става 2. овог члана и својим браниоцем.

(4) Окривљени ће се у решењу о изрицању мера из ст. 1. и 2. овог члана упозорити да се против њега може одредити притвор ако прекрши изречене забране.

(5) Суд може одредити да се окривљеном који има неодложну потребу да путује у иностранство врати путна исправа, уколико постави пуномоћника за пријем поште у Републици Србији и обећа да ће се на сваки позив суда одазвати и положи јемство.

(6) У току истраге мере из ст. 1. и 2. овог члана одређује и укида истражни судија, а после подигнуте оптужнице, председник већа или веће. Ако меру није предложио јавни тужилац, а поступак се води за кривично дело за које се гони по службеној дужности, пре доношења решења којим се мера налаже или укида, суд ће затражити мишљење јавног тужиоца.

(7) Мере из ст. 1. и 2. овог члана могу трајати док за то постоји потреба, а најдуже до

правноснажности пресуде. Истражни судија, председник већа или веће дужно је да свака два месеца испита да ли је примењена мера још потребна.

(8) Против решења којим се одређују, продужавају или укидају мере из ст. 1. и 2. овог члана странке могу изјавити жалбу, а јавни тужилац и против решења којим је његов предлог за примену мере одбијен. О жалби одлучује веће (члан 24. став 6) у року од три дана од дана пријема жалбе. Жалба не задржава извршење решења.

(9) Привремено одузимање возачке дозволе може се одредити и као самостална мера ако се поступак води због кривичног дела угрожавања безбедности саобраћаја које је проузроковало тешке последице или је извршено са умишљајем. Одредбе ст. 5. до 8. овог члана примењују се и у овом случају. Време за које је возачка дозвола одузета осумњиченом или окривљеном који је на слободи урачунаће се у изречену казну одузимања возачке дозволе или меру безбедности забране управљања моторним возилом.

(10) Суд може наложити да се према окривљеном коме је одређена једна или више мера из ст. 1. и 2. овог члана, примени електронски надзор ради контролисања поштовања ограничења која су окривљеном одређена, под условом да то неће шкодити здрављу окривљеног. Уређај за лоцирање окривљеног (одашиљач), на зглоб руке или ноге окривљеног, односно на други начин, причвршћује стручно лице, које при том окривљеном даје детаљна упутства о начину рада уређаја. Стручно лице рукује и уређајем којим се даљински прати кретање окривљеног и његов положај у простору (пријемник). Електронски надзор обавља орган унутрашњих послова, Безбедносно-информативна агенција или други државни орган.

(11) Мере из ст. 2. и 10. овог члана могу се одредити и као самосталне мере, ако су потребне у циљу заштите оштећеног или сведока, спречавања да окривљени утиче на саучеснике или прикриваче, или ако постоји опасност да окривљени доврши започето кривично дело, понови кривично дело, односно учини кривично дело којим прети

+ **Види:**

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 31. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

5. Јемство

Члан 137.

Окривљени који треба да буде стављен у притвор и окривљени који је већ стављен у притвор само због постојања околности које указују да ће побећи или из разлога прописаних у члану 142. став 1. тачка 4) овог законика може се оставити на слободи, односно може се пустити на слободу ако он лично или ко други за њега пружи јемство да до краја кривичног поступка неће побећи, а сам окривљени обећа пред судом који одлучује о јемству да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

(2) Јемство се може одредити и као мера обезбеђења поштовања ограничења из члана 136 ст. 2. и 10. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 32. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 138.

(1) Јемство увек гласи на новчани износ који суд одређује с обзиром на тежину кривичног дела, личне и породичне прилике окривљеног и имовно стање лица које даје јемство.

(2) Јемство се састоји у полагању готовог новца, хартија од вредности, драгоцености или других покретних ствари веће вредности које се лако могу уновчити и чувати, или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретна добра лица које даје јемство, или у личној обавези једног или више грађана да ће у случају бекства окривљеног платити утврђени износ јемства.

(3) Ако окривљени побегне, решењем ће се одредити да вредност дата као јемство припадне правосудном буџету.

+ **Види:**

чл. 33. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 139.

(1) Окривљени за кога је положено јемство због опасности од бекства, ставиће се у притвор ако на уредан позив не дође а изостанак не оправда, или ако се против њега, пошто је остављен на слободи, појави који други законски основ за притвор.

(2) Окривљени за кога је положено јемство због разлога за притвор описаних у члану 142. став 1. тачка 4. овог законика, ставиће се у притвор ако на први наредни уредни позив на главни претрес не дође, а изостанак не оправда.

(3) У случају из ст. 1. и 2. овог члана, јемство се укида. Положени новчани износ, драгоцености, хартије од вредности или друге покретне ствари враћају се, а хипотека се скида. На исти начин ће се поступити и кад се кривични поступак правноснажно доврши решењем о остави поступка или пресудом.

(4) Ако је пресудом изречена казна затвора, јемство се укида тек кад осуђени почне да издржава казну.

+ **Види:**

чл. 34. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 140.

(1) Решење о јемству пре и у току истраге доноси истражни судија. После подигнуте оптужнице, решење о јемству доноси председник већа, а на главном претресу веће.

(2) Решење којим се одређује јемство и решење којим се јемство укида доноси се по прибављеном мишљењу јавног тужиоца, ако се поступак води по његовом захтеву.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

6. Притвор

Члан 141.

(1) Притвор се може одредити само одлуком суда под условима прописаним у овом закону, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка и ако се иста сврха не може остварити другом мером.

(2) Дужност је свих органа који учествују у кривичном поступку и органа који им пружају правну помоћ да трајање притвора сведу на најкраће неопходно време и да поступају са нарочитом хитношћу ако се окривљени налази у притвору.

(3) У току целог поступка притвор ће се укинути чим престану разлози на основу којих је био одређен.

+ **Види:**

[чл. 35. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 142.

(1) Притвор се може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело ако:

1) се крије или ако се не може утврдити његова истоветност, или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства;

2) постоје околности које указују да ће уништити, сакрити, изменити или фалсификовати доказе или трагове кривичног дела или ако особите околности указују да ће ометати поступак утицањем на сведоке, вештаке, саучеснике или прикриваче;

3) особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети;

4) у својству оптуженог који је једном уредно позван, очигледно избегава да дође на главни претрес;

5) је за кривично дело које му се ставља на терет прописана казна затвора преко десет година, односно преко пет година за кривично дело са елементом насиља и ако је то оправдано због посебно тешких околности кривичног дела;

6) пресудом првостепеног суда лицу изречена казна затвора од пет година или тежа казна и ако је то оправдано због посебно тешких околности кривичног дела.

(2) У случају из тачке 1) став 1. овог члана, притвор који је одређен само због тога што се не може утврдити истоветност лица, траје док се истоветност не утврди. У случају из тачке 2) став 1. овог члана, притвор ће се укинути чим се обезбеде докази због којих је одређен. Притвор који је одређен на основу тачке 4) став 1. овог члана може трајати до објављивања пресуде.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 14. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 36. Закона - 72/2009-36.](#)

[чл. 1. Закона - 76/2010-3.](#)

+ Судска пракса

Члан 142а

(1) Одлуку о одређивању притвора истражни судија или веће доноси по саслушању окривљеног. Одлука о продужењу или укидању притвора доноси се у седници већа, изузев у случају из члана 145. овог законика.

(2) Саслушању из става 1. овог члана могу да присуствују јавни тужилац и бранилац окривљеног.

(3) Суд је дужан да на погодан начин обавести јавног тужиоца и браниоца окривљеног о времену и месту саслушања из става 1. овог члана. Саслушање се може обавити и у одсуству обавештених лица.

(4) О саслушању или седници већа на којој се одлучује о притвору води се посебан записник који се прилаже списима.

(5) Изузетно од става 1. овог члана одлука о одређивању притвора се може донети без саслушања окривљеног ако позив за саслушање није могао да му буде уручен због недоступности или непријављивања промене адресе или ако постоји опасност од одлагања.

+ Види:

чл. 37. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 143.

(1) Притвор се одређује решењем надлежног суда.

(2) Решење о одређивању притвора садржи: име и презиме лица које се притвара, кривично дело за које се оно окривљује, законски основ за притвор, време на које одређен притвор, време лишења слободе, поуку о праву на жалбу, образложење основа и разлога за одређивање притвора, службени печат и потпис судије који одређује притвор.

(3) Решење о притвору предаје се лицу на које се односи у часу лишења слободе, а најдоцније у року од 12 сати од часа лишења слободе, односно привођења истражном судији. У списима се мора назначити дан и час лишења слободе и предаје решења.

(4) Против решења о притвору странке могу изјавити жалбу већу (члан 24. став 6). Жалба, решење о притвору и остали списи достављају се одмах већу. Жалба не задржава извршење решења.

(5) Ако се истражни судија не сложи са предлогом јавног тужиоца о одређивању притвора, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6). Против решења већа којим се одређује притвор странке могу изјавити жалбу, која не задржава извршење решења. У погледу предаје решења и изјаве жалбе примењују се одредбе ст. 3. и 4. овог члана.

(6) У случајевима из ст. 4. и 5. овог члана веће које одлучује о жалби дужно је да донесе и достави одлуку у року од 48 сати.

(7) Ако је решење о одређивању притвора донето без саслушања окривљеног, суд ће у року од 48 сати од часа лишења слободе окривљеног поступити у складу са чланом 142а ст. 1. до 4. овог законика.

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 38. Закона - 72/2009-36.](#)

[+ Судска пракса](#)

Члан 144.

(1) На основу решења истражног судије, окривљени се може задржати у притвору највише месец дана од дана лишења слободе. После тог рока окривљени се може задржати у притвору само на основу решења о продужењу притвора.

(2) Притвор се по одлуци већа (члан 24. став 6) може продужити највише за два месеца. Против решења већа дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

(3) Ако се поступак води за кривично дело за које се може изрећи казна затвора преко пет година или тежа казна, веће непосредно вишег суда може, на образложени предлог истражног судије или јавног тужиоца, из важних разлога продужити притвор највише за још три месеца. Против овог решења дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

(4) Ако се до истека рокова из ст. 2. и 3. овог члана не подигне оптужница, окривљени ће се пустити на слободу.

+ Види:

[чл. 15. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 39. Закона - 72/2009-36.](#)

[+ Судска пракса](#)

Члан 145.

(1) У току истраге, истражни судија може укинути притвор у сагласности са овлашћеним тужиоцем. Ако између истражног судије и овлашћеног тужиоца не постоји сагласност, истражни судија ће затражити да о томе одлучи веће, које је дужно да одлуку донесе у року од 48 сати.

(2) Ако се притвор укида због истека рока трајања притвора, одлуку о томе доноси истражни судија.

[+ Судска пракса](#)

Члан 146.

(1) После предаје оптужнице суду до завршетка главног претреса, одлука о одређивању, продужењу или укидању притвора доноси се у складу са чланом 142а овог законика.

(2) Веће је дужно да и без предлога странака испита да ли још постоје разлози за притвор и да донесе решење о продужењу или укидању притвора, по истеку сваких тридесет дана до ступања оптужнице на правну снагу, а по истеку свака два месеца након ступања оптужнице на правну снагу.

(3) Жалба на решење из ст. 1. и 2. овог члана не задржава извршење решења.

(4) Против решења већа којим се одбија предлог за одређивање или укидање притвора жалба није дозвољена.

+ **Види:**

[чл. 16. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 1. Закона - 115/2005-21.](#)

[чл. 1. Законика - 49/2007-3.](#)

[чл. 40. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 147.

(1) Орган унутрашњих послова, односно суд је дужан да о лишењу слободе одмах, обавести породицу лица лишеног слободе, или друго лице са којим оно живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници, осим ако се лице лишено слободе томе изричито противи.

(2) О лишењу слободе адвоката, орган унутрашњих послова, односно суд је дужан да одмах, без одлагања обавести надлежну адвокатску комору.

(3) О лишењу слободе обавестиће се надлежни орган социјалног старања, ако је потребно да се предузму мере за збрињавање деце и других чланова породице о којима се лице лишено слободе стара.

+ **Види:**

[чл. 41. Закона - 72/2009-36.](#)

7. Поступање са притвореницима

Члан 148.

(1) У току притвора не сме се вређати личност и достојанство притвореника.

(2) Према притворенику могу се примењивати само она ограничења која су потребна да се спрече бекство, подстрекавање трећих лица да униште, сакрију, измене или фалсификују доказе или трагове кривичног дела, и непосредни или посредни контакти притвореника усмерени на утицање на сведоке, саучеснике и прикриваче.

(3) У истој просторији не могу бити затворена лица различитог пола. По правилу, у исту просторију не могу се смештати лица за која постоји основана сумња да су учествовала у у извршењу истог кривичног дела, ни лица која су на издржавању казне са лицима у притвору. Лица за која постоји основана сумња да су извршила кривично дело у поврату неће се, ако је могуће, смештати у исту просторију са другим лицима лишеним слободе на која би могла штетно утицати.

Члан 149.

(1) Притвореник има право на непрекидни ноћни одмор сваког дана у трајању од најмање осам сати.

(2) Притворенику ће се обезбедити кретање на слободном ваздуху у трајању од најмање два сата дневно.

(3) Притвореници имају право да носе своје одело, да се служе својом постељином и да о свом трошку набављају и користе храну, књиге, стручне публикације, штампу, прибор за

писање и цртање и друге ствари које одговарају њиховим редовним потребама, осим предмета подобних за наношење повреда, нарушавање здравља или припрему бекства.

(4) За време трајања истраге, истражни судија може притворенику решењем привремено ускратити или ограничити коришћење штампе, уколико би то било од штете за успешно вођење поступка. Против решења истражног судије дозвољена је жалба већу из члана 24. став 6. овог закона.

(5) Притвореник се може обавезати да обавља радове нужне за одржавање чистоће у просторији у којој борави. Ако притвореник то захтева, истражни судија, односно председник већа, у споразуму са управом затвора, може дозволити да он ради у кругу затвора на пословима који одговарају његовим психичким и физичким својствима, под условом да то није штетно за вођење поступка. За тај рад притворенику припада накнада коју одређује управник затвора.

Члан 150.

(1) По одобрењу истражног судије и под његовим надзором или надзором лица које он одреди, у границама кућног реда, притвореника могу посећивати блиски сродници, а по његовом захтеву - лекар и друга лица. Поједине посете могу се забранити ако би услед тога могла да настане штета за вођење поступка. Против решења истражног судије о забрани појединих посета притвореник може изјавити жалбу која не задржава извршење решења.

(2) Дипломатски и конзуларни представници страних држава потписница одговарајућих међународних конвенција имају право да са знањем истражног судије обилазе и без надзора разговарају са притвореницима који су држављани њихове државе. О обиласку дипломатског или конзуларног представника истражни судија ће обавестити руководиоца установе у којој окривљени издржава притвор.

(3) Заштитник грађана, Комисија Народне скупштине, у складу са законом и међународна организација, у складу са потврђеним међународним уговором, има право да несметано посећује притворена лица и да са њима разговара без присуства других лица.

(4) Притвореник се може дописивати с лицима ван затвора са знањем и под надзором истражног судије. Истражни судија може забранити слање и примање писама и других пошиљки штетних за вођење поступка. Против решења истражног судије притвореник може изјавити жалбу која не задржава извршење решења.

(5) Забрана из става 4. овог члана не односи се на преписку притвореника са својим браниоцем, осим ако овим законом није другачије прописано, као и писма која притвореник шаље међународним судовима, међународним организацијама које се баве заштитом људских права, заштитнику грађана и домаћим органима законодавне, судске и извршне власти, или их од њих прима.

(6) Не може се забранити слање молбе, притужбе или жалбе лица лишеног слободе или притвореног лица. Оваква писмена шаљу се и примају у запечаћеној коверти, која се затвара и отвара пред притвореником и то само у циљу прегледа садржаја коверте, а не и садржаја писмена.

(7) После подигнуте оптужнице, до правноснажности пресуде, овлашћења из ст. 1, 2. и 4. овог члана врши председник већа.

+ **Види:**

чл. 42. Закона - 72/2009-36.

Члан 151.

(1) За дисциплинске преступе притвореника истражни судија, односно председник већа може изрећи дисциплинску казну ограничења посета. Ово ограничење не односи се на општење притвореника с браниоцем. Притвореник не може бити кажњен пре него што буде обавештен о дисциплинском преступу који му се ставља на терет, пре него што му је пружена прилика да изнесе своју одбрану и пре него што је суд свестрано испитао случај.

(2) Против решења о казни изреченој по ставу 1. овог члана дозвољена је жалба већу (члан 24. став 6) суда надлежног суда у року од 24 сата од часа пријема решења. Жалба не задржава извршење решења. Веће ће одлучити о жалби у року од осам дана од пријема жалбе.

+ **Види:**

[чл. 17. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 152.

(1) Надзор над притвореницима врши председник суда који је на то овлашћен.

(2) Председник суда или судија кога он одреди дужан је најмање једанпут недељно да обиђе притворенике и да се, ако нађе за потребно, и без присуства надзорника и стражара, обавести како се притвореници хране, како се снабдевају другим потребама и како се са њима поступа. Председник, односно судија кога он одреди дужан је да о неправилностима уоченим приликом обиласка затвора без одлагања обавести министарство надлежно за правосуђе, које је дужно да у року од 15 дана од дана пријема обавести председника суда, односно судију о мерама предузетим за њихово отклањање. Одређени судија не може бити истражни судија.

(3) Председник суда и истражни судија могу у свако доба да обилазе све притворенике, да с њима разговарају и да од њих примају притужбе.

+ **Види:**

[чл. 43. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 153.

Потпунији пропис о издржавању притвора, у складу са одредбама овог законика, донеће министар правде.

+ **Види:**

[чл. 61. Закона - 58/2004-1.](#)

Глава IX

ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Члан 154.

(1) У кривичном поступку одлуке се доносе у облику пресуде, решења и наредбе.

(2) Пресуду доноси само суд, а решења и наредбе доносе и други органи који учествују у кривичном поступку.

Члан 155.

(1) Одлуке већа доносе се после усменог већања и гласања. Одлука је донесена кад је за њу гласала већина чланова већа.

(2) Председник већа руководи већањем и гласањем, стара се да се сва питања свестрано и потпуно размотре и гласа последњи.

(3) Ако се у погледу појединих питања о којима се гласа гласови поделе на више различитих мишљења, тако да ниједно од њих нема већину, питања ће се раздвојити и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донети тако што се гласови који су најнаповољнији за окривљеног прибројити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне потребна већина.

(4) Чланови већа не могу одбити да гласају о питањима која постави председник већа, али члан већа који је гласао да се оптужени ослободи или да се пресуда укине и остао у мањини није дужан да гласа о санкцији. Ако не гласа, узеће се као да је пристао на глас који је за окривљеног најповољнији.

Члан 156.

(1) При одлучивању, прво се гласа да ли је суд надлежан, да ли је потребно допунити поступак, као и о другим претходним питањима. Кад се донесе одлука о претходним питањима, прелази се на решавање о главној ствари.

(2) При одлучивању о главној ствари, прво ће се гласати да ли је оптужени учинио кривично дело, а затим ће се гласати о казни, другим кривичним санкцијама, трошковима кривичног поступка, имовинско-правном захтеву и осталим питањима о којима треба донети одлуку.

(3) Ако је исто лице оптужено за више кривичних дела, гласаће се о казни за свако од тих дела, а затим о јединственој казни за сва дела.

+ **Види:**

чл. 44. Закона - 72/2009-36.

Члан 157.

(1) Већа се и гласа у тајном заседању.

(2) У просторији у којој се већа и гласа могу да буду присутни само чланови већа и записничар.

Члан 158.

(1) Ако овим закоником није другачије одређено, одлуке се саопштавају усменим објављивањем лицима која за то имају правни интерес, ако су присутна, а достављањем овереног преписа, ако су одсутна.

(2) Ако је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику или у спису, а лице које има право на жалбу потврдиће то својим потписом. Ако то лице изјави да се неће жалити, оверени препис усмено саопштене одлуке неће му се доставити, ако овим закоником није другачије одређено.

(3) Преписи одлука против којих је дозвољена жалба достављају се са упутством о праву на жалбу. Жалба изјављена у корист окривљеног сматраће се благовременом ако је

изјављена у року наведеном у упутству о праву на жалбу, ако је у упутству наведен рок дужи од законског рока.

+ Судска пракса

Глава X

ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА И РАЗМАТРАЊЕ СПИСА

Члан 159.

(1) Писмена се достављају, по правилу, посредством службеног лица органа који је одлуку донео или непосредно код тог органа, а могу се достављати и преко поште, другог правног лица регистрованог за достављање писмена, органа унутрашњих послова, органа локалне самоуправе или замолним путем преко другог органа.

(2) Позив за главни претрес или друге позиве суд може и усмено саопштити лицу које се налази пред судом, уз поуку о последицама недоласка. Овакво позивање забележиће се у записнику који ће позвано лице потписати, осим ако је то позивање забележено у записнику о главном претресу. Сматра се да је тиме извршено пуноважно достављање.

+ Види:

чл. 45. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 160.

(1) Писмено за које је у овом законнику одређено да се има лично доставити предаје се непосредно лицу коме је упућено. Ако се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо где се достављање има извршити, достављач ће се обавестити кад и на ком месту може то лице да затекне и оставиће му код једног од лица наведених у члану 161. овог законика писмено обавештење да ради примања писмена буде у одређени дан и сат у свом стану или на свом радном месту. Ако и после овог достављач не затекне лице коме се достављање има извршити, поступиће по одредби члана 161. став 1. овог законика и сматра се да је тиме достављање извршено.

(2) Изузетно од става 1. овог члана сматраће се да је писмено за које је у овом законнику одређено да се има лично доставити, уредно достављено, ако је достављено на адресу коју је суду навело лице коме се писмено доставља, односно ако је достављено на адресу на којој је претходно најмање једном извршено уредно достављање, а лице коме се врши достављање није пријавило промену адресе.

+ Види:

чл. 46. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 161.

(1) Писмена за која у овом законнику није одређено да се морају лично доставити достављају се такође лично, али таква писмена, у случају да се прималац не затекне у стану или на радном месту, могу се предати коме од његових одраслих чланова домаћинства, који је дужан да прими писмено. Ако се они не затекну у стану, писмено ће се предати

настојнику или суседу, ако они на то пристају. Ако се достављање врши на радном месту лица коме се писмено има доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити лицу овлашћеном за пријем поште које је дужно да прими писмено, или лицу које је запослено на истом месту, ако оно пристане да прими писмено.

(2) Ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно и да му лица из става 1. овог члана због тога не могу писмено на време предати, писмено ће се вратити уз назначење где се одсутни налази.

+ Судска пракса

Члан 162.

(1) Окривљеном ће се лично доставити позив за прво саслушање у претходном поступку и позив за главни претрес.

(2) Окривљеном који нема браниоца лично ће се доставити оптужница, оптужни предлог или приватна тужба, пресуда и друге одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу, а и жалба противне странке која се доставља ради одговора. Ако окривљени захтева да се позиви из става 1. и писмена из овог става доставе лицу које он одреди, достављање се врши то лицу и сматраће се да је извршено окривљеном.

(3) Ако окривљеном који нема браниоца треба доставити пресуду којом му је изречена безусловна казна затвора, а достављање се не може извршити на његову досадашњу адресу, суд ће окривљеном поставити браниоца по службеној дужности, који ће вршити ову дужност док се не сазна нова адреса окривљеног. Постављеном браниоцу ће се одредити потребан рок за упознавање са списима, а после тога ће се пресуда доставити постављеном браниоцу и поступак наставити. Ако је у питању друга одлука од чијег достављања тече рок за жалбу или жалба противне странке која се доставља ради одговора, а достављач није могао сазнати нову адресу окривљеног, одлука, односно жалба ће се истаћи на огласној табли суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(4) Ако окривљени има браниоца, оптужница, оптужни предлог, приватна тужба и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу или приговор, као и жалба противне странке која се доставља ради одговора, доставиће се и браниоцу и окривљеном по одредбама члана 161. овог законика. У том случају, рок тече од дана достављања писмена окривљеном, односно браниоцу. Ако се окривљеном не може доставити одлука, односно жалба зато што није пријавио промену адресе, то писмено истаћи ће се на огласној табли суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(5) Ако се писмено има доставити браниоцу окривљеног, а он има више бранилаца, довољно је да се достави једном од њих.

+ Судска пракса

Члан 163.

(1) Позив за подношење приватне тужбе или оптужнице, као и позив за главни претрес, доставља се приватном тужиоцу и оштећеном као тужиоцу, односно њиховом законском заступнику лично (члан 160), а њиховим пуномоћницима - по члану 161. овог законика. На исти начин достављају им се и одлуке за које од дана достављања тече рок за жалбу, као и жалба противне странке која се доставља ради одговора.

(2) Ако се лицима из става 1. овог члана или оштећеном достављање не може извршити

на досадашњу адресу, суд ће позив, односно одлуку или жалбу истаћи на огласној табли суда и протеком осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(3) Ако оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац, има законског заступника или пуномоћника, достављање ће се извршити овом, а ако их има више, само једном од њих.

+ Судска пракса

Члан 164.

(1) Писмена се достављају у затвореном омоту.

(2) Потврду о извршеном достављању (доставницу или повратницу) потписују прималац и достављач. Прималац ће на доставници или повратници сам назначити дан пријема.

(3) Ако је прималац неписмен или није у стању да се потпише, достављач ће га потписати, назначити дан пријема и ставити напомену зашто је потписао примаоца.

(4) Ако прималац одбије да потпише доставницу или повратницу, достављач ће то забележити на доставници или повратници и назначити дан предаје и тиме је достављање извршено.

Члан 165.

Кад прималац или одрасли члан његовог домаћинства одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници дан, час и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити у стану примаоца или у просторији где је он запослен, и тиме је достављање извршено.

Члан 166.

(1) Војним лицима, припадницима страже у установама у којима су смештена лица лишена слободе и радницима сувоземног, речног, поморског и ваздухопловног саобраћаја позив се доставља преко њихове команде, односно непосредног старешине, а, по потреби, могу им се на тај начин достављати и остала писмена.

(2) Лицима лишеним слободе писмена се достављају у суду или посредством управе установе у којој су смештена.

(3) Лицима која уживају право имунитета у Србији, ако међународним уговорима није друкчије предвиђено, писмена се достављају посредством министарства надлежног за спољне послове.

(4) Држављанима Србије у иностранству, писмена се достављају посредством дипломатског или конзуларног представништва Србије у страни држави, под условом да се страна држава не противи таквом начину достављања и да лице коме се доставља добровољно пристане да прими писмено. Овлашћени радник дипломатског или конзуларног представништва потписује доставницу као достављач - ако је писмено уручено у самом представништву, а ако је писмено достављено поштом - потврђује то на доставници.

+ Види:

чл. 18. Закона - 58/2004-1.

[чл. 63. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 65. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 47. и 139. Закона - 72/2009-36.](#)

[+ Судска пракса](#)

Члан 167.

(1) Јавном тужиоцу одлуке и друга писмена достављају се предајом писарници јавног тужилаштва.

(2) Кад се достављају одлуке код којих од дана достављања тече рок, као дан достављања сматра се дан предаје писмена писарници јавног тужилаштва.

(3) Суд ће јавном тужиоцу, на његов захтев, доставити кривични спис ради разматрања. Ако је у току рок за изјаву редовног правног лека, или ако то захтевају други интереси поступка, суд може одредити у ком року јавни тужилац треба да врати списе.

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 168.

У случајевима који нису предвиђени овим закоником достава се обавља по одредбама које важе за парнични поступак.

Члан 169.

(1) Позиви и одлуке који се доносе до завршетка главног претреса за лица која учествују у поступку, осим за окривљеног, могу се предати учеснику у поступку који пристаје да их уручи ономе коме су упућени, ако орган сматра да је на тај начин обезбеђен њихов пријем.

(2) О позиву за главни претрес или другом позиву, као и о одлуци о одлагању главног претреса или других заказаних радњи, лица наведена у ставу 1. овог члана могу се обавестити телеграмом или телефоном, електронском поштом или другим електронским преносиоцем порука, под условом да је таквим начином позивања могуће органу које лице позива, обезбедити повратни податак да је лице примило такав позив, односно обавештење, ако се према околностима може претпоставити да ће обавештење на тај начин примити лице коме је упућено.

(3) О позивању и предаји одлуке, који су извршени на начин предвиђен у ст. 1. и 2. овог члана, ставиће се службена белешка на спису.

(4) Према лицу које је по ставу 1. или ставу 2. овог члана обавештено, односно коме је одлука упућена, могу наступити штетне последице предвиђене за пропуштање само ако се утврди да је оно благовремено примило позив, односно одлуку и да је било поучено о последицама пропуштања.

+ Види:

[чл. 48. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 170.

(1) Сваком ко има оправдани интерес може се дозволити разматрање, преписивање, копирање или снимање појединих кривичних списа.

(2) Радње из става 1. дозвољава орган пред којим се поступак води кад је поступак у току, а председник суда или службено лице које он одреди, кад је поступак завршен. Ако се списи налазе код јавног тужиоца, радње из става 1. дозвољава јавни тужилац.

(3) Кад је јавност била искључена са главног претреса или би се грубо кршило право на приватност, радње из става 1. могу се ускратити или условити забраном јавне употребе имена учесника поступка. Против решења о ускраћивању дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

(4) За радње из става 1. од стране приватног тужиоца, оштећеног као тужиоца, оштећеног и браниоца важе одредбе члана 60, односно члана 74. овог законика.

(5) Окривљени, односно осумњичени који је саслушан по одредбама овог законика о саслушању окривљеног и бранилац, имају право да разматрају списе и разгледају прикупљене предмете који служе као доказ.

(6) Не може се забранити слање молбе, притужбе или жалбе лица лишеног слободе или притвореног лица. Оваква писмена шаљу се и примају у запечаћеној коверти, која се затвара и отвара пред притвореником и то само у циљу прегледа садржаја коверте, а не и садржаја писмена.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 49. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Глава XI

ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Члан 171.

(1) Приватне тужбе, оптужнице и оптужни предлози оштећеног као тужиоца, предлози, правни лекови и друге изјаве и саопштења подносе се писмено или се дају усмено на записник.

(2) Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржати све што је потребно да би се по њима могло поступити.

(3) Ако у овом законик у није другачије одређено, суд ће подносиоца поднеска који је неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати позвати да поднесак исправи, односно допуни, а ако он то не учини у одређеном року, суд ће поднесак одбацити.

(4) У позиву за исправку, односно допуну поднеска подносилац ће се упозорити на последице пропуштања.

(5) Суд може, у складу са судским пословником, обавезати странке, оштећеног и друге учеснике поступка да своје предлоге, правне лекове, друге изјаве и саопштења, подносе суду и у електронском облику.

(6) Записници и документа из става 5. овог члана у суду се чувају и у електронском облику, у складу са судским пословником.

+ **Види:**

Члан 172.

Поднесци који се по овом закону достављају противној странци предају се суду у довољном броју примерака за суд и другу странку. Ако овакви поднесци нису предати суду у довољном броју примерака, суд ће потребне примерке преписати о трошку подносиоца.

Члан 173.

(1) Суд је дужан да свој углед и углед странака и других учесника поступка заштити од увреде, претње и сваког другог напада.

(2) Суд ће казнити новчаном казном до 100.000 динара браниоца, пуномоћника, законског заступника, оштећеног, приватног тужиоца или оштећеног као тужиоца који у поднеску или у усменој речи вређа суд или лице које учествује у поступку. Решење о кажњавању доноси истражни судија, односно веће пред којим је дата изјава, а ако је она учињена у поднеску - суд који о поднеску треба да одлучи. Против овог решења дозвољена је жалба. Ако јавни тужилац или лице које га заступа вређа другога, о томе ће се обавестити надлежни државни тужилац. О кажњавању адвоката, односно адвокатског приправника обавестиће се адвокатска комора.

(3) Кажњавање по ставу 1. овог члана не утиче на гоњење и изрицање казне за кривично дело извршено вређањем.

+ Види:

чл. 59. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 174.

(1) О свакој радњи предузетој у току кривичног поступка саставиће се записник истовремено са предузимањем радње, а ако то није могућно, онда непосредно после тога.

(2) Записник пише записничар. Само кад се врши претресање стана или лица, или се радња предузима ван службених просторија органа а записничар се не може обезбедити, записник може писати лице које предузима радњу.

(3) Кад записник пише записничар, записник се саставља на тај начин што лице које предузима радњу казује гласно записничару шта ће унети у записник.

(4) Лицу које се саслушава, односно испитује може се дозволити да само казује одговоре у записник. У случају злоупотребе, ово право му се може ускратити.

+ Види:

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 175.

(1) У записник се уноси назив државног органа пред којим се предузима радња, место где се предузима радња, дан и час кад је радња започета и завршена, имена и презимена присутних лица и у ком својству присуствују, као и назначење кривичног предмета по ком се предузима радња.

(2) Записник треба да садржи битне податке о току и садржини предузете радње. У записник се у облику приповедања убележава само битна садржина датих исказа и изјава. Питања се уносе у записник само ако је потребно да се разуме одговор. Кад се оцени да је потребно или на захтев странака или браниоца, у записник ће се дословно унети питање које је постављено и одговор који је дат. У случају злоупотребе, ово право им се може ускратити. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се назначити у записнику, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести где се налазе на чувању.

(3) Ток главног претреса се може бележити и стенографски. Стенографске белешке ће се у року од 48 сати превести, прегледати, потписати од стране стенографа и прикључити списима.

(4) Приликом предузимања радњи као што је увиђај, претресање стана или лица, или препознавање лица или предмета (члан 104), у записник ће се унети и подаци који су важни с обзиром на природу такве радње или за утврђивање истоветности појединих предмета (опис, мере и величина предмета или трагова, стављање ознаке на предметима и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и сл. - то ће се навести у записнику и прикључити записнику.

Члан 176.

(1) Записник се мора водити уредно. У њему се не сме ништа избрисати, додати или мењати. Прецртана места морају остати читка.

(2) Сва преиначења, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају бити оверени од стране лица која потписују записник.

Члан 177.

(1) Саслушано, односно испитано лице, лица која обавезно присуствују радњама у поступку, као и странке, бранилац и оштећени ако су присутни, имају право да прочитају записник или да захтевају да им се прочита. На то је дужно да их упозори лице које предузима радњу, а у записнику ће се назначити да ли је упозорење учињено и да ли је записник прочитан. Записник ће се увек прочитати ако није било записничара, и то ће се назначити у записнику.

(2) Записник потписује саслушано лице. Ако се записник састоји од више листова, саслушано лице потписује сваки лист. Ако саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забележиће се то у записнику и навешће се разлог одбијања.

(3) На крају записника потписаће се тумач, ако га је било, сведоци чије је присуство обавезно при предузимању истражних радњи, а при претресању и лице које се претреса или чији се стан претреса. Ако записник не пише записничар (члан 174. став 2), записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нису у стању да схвате садржину записника, записник потписују два сведока, осим ако није могућно да се обезбеди њихово присуство.

(4) Неписмено лице уместо потписа ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска уписати његово име и презиме. Ако се услед немогућности да се стави отисак десног кажипрста ставља отисак неког другог прста или отисак прста леве руке, у записнику ће се назначити од којег је прста и са које руке узет отисак.

(5) Ако саслушано, односно испитано лице нема обе руке - прочитаће записник, а ако је

неписмено - записник ће му се прочитати, и то ће се забележити у записнику.

(6) Ако се радња није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити дан и час кад је настао прекид, као и дан и час кад се радња наставља.

(7) Ако је било приговора у погледу садржине записника, навешће се у записнику и ти приговори.

(8) Записник на крају потписује лице које је предузело радњу и записничар.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 178.

(1) Кад је у овом законику одређено да се на исказу окривљеног, сведока или вештака не може засновати судска одлука, истражни судија ће по службеној дужности или на предлог странака донети решење о издвајању записника о овим исказима из списка одмах, а најдоцније до завршетка истраге, односно давања сагласности истражног судије да се оптужница може подићи без спровођења истраге (члан 244. став 1). Против овог решења дозвољена је посебна жалба.

(2) По правноснажности решења, издвојени записници се затварају у посебан омот и чувају код истражног судије одвојено од осталих списка и не могу се разгледати нити се могу користити у поступку.

(3) После завршене истраге, као и после давања сагласности да се оптужница може подићи без спровођења истраге (члан 244. став 1), истражни судија ће поступити по одредбама ст. 1. и 2. овог члана и у погледу свих обавештења која су у смислу члана 235. став 2. и члана 226. став 1. овог законика јавном тужиоцу и органима унутрашњих послова дали грађани, осим записника из чл. 226. став 9. овог законика. Кад државни тужилац подигне оптужницу без спровођења истраге (члан 244. став 6), доставиће списе у којима се налазе оваква обавештења истражном судији, који ће поступити по одредбама овог члана.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 179.

(1) Истражни судија може одредити да се извођење истражне радње сними помоћу уређаја за звучно или оптичко снимање. О томе ће истражни судија претходно обавестити лице које се саслушава, односно испитује.

(2) Оптичка снимања се не могу вршити на главном претресу, осим кад за поједини главни претрес то одобри председник Врховног касационог суда. Ако је снимање на главном претресу одобрено, веће може из оправданих разлога одлучити да се поједини делови главног претреса не снимају.

(3) Снимак мора да садржи податке из члана 175. став 1. овог законика, податке потребне за идентификацију лица чија се изјава снима и податак у ком својству се саслушава, односно испитује. Кад се снимају изјаве више лица, мора се обезбедити да се из снимка може јасно разазнати ко је дао изјаву.

(4) На захтев саслушаног, односно испитаног лица, снимак ће се одмах репродуковати, а исправке или објашњења тог лица ће се снимити.

(5) У записник о истражној радњи или главном претресу унеће се да је извршено снимање, ко је снимање извршио, да је лице које се саслушава, односно испитује претходно обавештено о снимању, да је снимак репродукован и где се снимак чува, ако није приложен списима предмета.

(6) Истражни судија или председник већа може одредити да се снимак у целини или делимично препише. У том случају он ће препис прегледати, оверити и прикључити записнику о предузимању истражне радње.

(7) Снимак се чува у суду до времена до ког се чува и кривични спис.

(8) Истражни судија може дозволити да учесници поступка који имају оправдани интерес, помоћу магнетофона, сниме извођење истражне радње.

(9) Снимци из претходних ставова овог члана не могу се јавно приказивати без писменог одобрења странака и учесника снимљене радње.

+ **Види:**

чл. 19. Закона - 58/2004-1.

чл. 140. и 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 180.

За записник о главном претресу важе и одредбе чл. 312. до 315. овог законика.

Члан 181.

(1) О већању и гласању саставиће се посебан записник.

(2) Записник о већању и гласању садржи ток гласања и одлуку која је донесена.

(3) Овај записник потписују сви чланови већа и записничар. Одвојена мишљења прикључиће се записнику о већању и гласању, ако нису унесена у записник.

(4) Записник о већању и гласању затвориће се у посебан омот. Овај записник може разгледати само виши суд кад решава о правном леку и у том случају дужан је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледао записник.

+ **Судска пракса**

Глава XII

РОКОВИ

Члан 182.

(1) Рокови предвиђени овим закоником не могу се продужити, осим кад то законик изричито дозвољава. Ако је у питању рок који је овим закоником одређен ради заштите права одбране и других процесних права окривљеног, тај рок се може скратити ако то захтева окривљени писмено или усмено на записник пред судом.

(2) Кад је изјава везана за рок, сматра се да је дата у року ако је пре него што рок истекне предата оном ко је овлашћен да је прими.

(3) Кад је изјава упућена преко поште препорученом поштиљком или телеграфским путем, дан предаје пошти сматра се као дан предаје онеме коме је упућена. Предаја војној пошти у местима где не постоји редовна пошта сматра се као предаја пошти препорученом поштиљком.

(4) Окривљени који се налази у притвору може изјаву која је везана за рок дати и на записник код суда који води поступак или је предати управи затвора, а лице које се налази на издржавању казне или се налази у установи ради примене мере безбедности или васпитне мере може такву изјаву предати управи установе у којој је смештено. Дан када је састављен такав записник, односно кад је изјава предата управи установе сматра се као дан предаје органу који је надлежан да је прими. Управа затвора или установе издаће лицу лишеном слободе потврду о предаји изјаве.

(5) Ако је поднесак који је везан за рок, због незнања или очигледне омашке подносиоца, предат или упућен ненадлежном суду пре истека рока, па надлежном суду стигне после истека рока, сматраће се да је на време поднесен.

Члан 183.

(1) Рокови се рачунају на сате, дане, месеце и године.

(2) Сат или дан кад је достављање или саопштење извршено, односно у који пада догађај од када треба рачунати трајање рока, не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наредни сат, односно дан. У један дан рачуна се 24 сата, а месец се рачуна по календарском времену.

(3) Рокови одређени по месецима, односно годинама завршавају се протеком оног дана последњег месеца, односно године који по свом броју одговара дану кад је рок отпочео. Ако нема тог дана у последњем месецу, рок се завршава последњег дана тог месеца.

(4) Ако последњи дан рока пада на државни празник или у суботу или у недељу или у неки други дан кад државни орган није радио, рок истиче протеком првог наредног радног дана.

+ Судска пракса

Члан 184.

(1) Окривљеном који из оправданих разлога пропусти рок за изјаву жалбе на пресуду или на решење о примени мере безбедности или о одузимању имовинске користи, односно рок за подношење приговора против решења о кажњавању, суд ће дозволити повраћај у пређашње стање ради изјаве жалбе, односно приговора, ако у року од осам дана после престанка узрока због кога је пропустио рок, поднесе молбу за повраћај у пређашње стање и ако истовремено с молбом преда и жалбу, односно приговор.

(2) После протеча три месеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање.

+ Види:

чл. 51. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 185.

(1) О повраћају у пређашње стање одлучује председник већа које је донело пресуду или решење које се побија жалбом.

(2) Против решења којим се дозвољава повраћај у пређашње стање није дозвољена жалба.

(3) Кад је окривљени изјавио жалбу на решење којим се не дозвољава повраћај у пређашње стање, суд је дужан да ову жалбу, заједно са жалбом на пресуду или на решење о примени мере безбедности или о одузимању имовинске користи, односно заједно са приговором против решења о кажњавању, као и са одговором на жалбу и свим списима, достави непосредно вишем суду на решавање.

+ **Види:**

чл. 52. Закона - 72/2009-36.

Члан 186.

Молба за повраћај у пређашње стање, по правилу, не задржава извршење пресуде, односно решења о кажњавању или о примени мере безбедности или о одузимању имовинске користи, али суд надлежан за решавање молбе може одлучити да се извршење прекине до доношења одлуке по молби.

+ **Види:**

чл. 53. Закона - 72/2009-36.

Глава XIII

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 187.

(1) Пресуда постаје правноснажна кад се више не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

(2) Правноснажна пресуда постаје извршна од дана достављања, ако за извршење не постоје законске сметње. Ако није изјављена жалба или су се странке одрекле или одустале од жалбе, пресуда је извршна истеком рока за жалбу, односно од дана одрицања или одустанка од изјављене жалбе.

(3) Ако суд који је донео пресуду у првом степену није надлежан за њено извршење, доставиће оверени препис пресуде са потврдом о извршности суду који је надлежан за извршење.

(4) Ако је резервни подофицир или официр осуђен на казну, суд ће оверени препис правноснажне пресуде доставити органу надлежном за послове одбране у којем се осуђени води у евиденцији.

+ **Судска пракса**

Члан 188.

(1) Извршење пресуде у погледу трошкова кривичног поступка, одузимања имовинске користи и имовинскоправних захтева врши надлежни суд по одредбама које важе за извршни поступак.

(2) Трошкови кривичног поступка принудно се наплаћују у корист буџета по службеној

дужности. Трошкови принудне наплате претходно се исплаћују из буџетских средстава.

(3) Ако је у пресуди изречена мера безбедности одузимања предмета, суд који је изрекао пресуду у првом степену одлучиће да ли ће се такви предмети продати по одредбама које важе за извршни поступак или ће се предати криминалистичком музеју или другој установи или ће се уништити. Новац добијен продајом предмета уноси се у правосудни буџет.

(4) Одредба става 3. овог члана сходно ће се применити и кад се донесе одлука о одузимању предмета на основу члана 512. овог законика.

(5) Правноснажна одлука о одузимању предмета може се, ван случаја понављања кривичног поступка, односно захтева за заштиту законитости или захтева за испитивање законитости правноснажне пресуде, изменити у парничном поступку ако се појави спор о својини одузетих предмета.

Члан 189.

(1) Ако овим закоником није друкчије одређено, решења се извршавају кад постану правноснажна. Наредбе се извршавају одмах ако орган који је наредбу издао не нареди друкчије.

(2) Правноснажност решења наступа кад се оно не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

(3) Решења и наредбе, ако није друкчије одређено, извршавају органи који су те одлуке донели. Ако је суд решењем одлучио о трошковима кривичног поступка, ти трошкови се наплаћују по одредбама члана 188. ст. 1. и 2. овог законика.

+ Судска пракса

Члан 190.

(1) Ако се појави сумња о дозвољености извршења судске одлуке или о рачунању казне, или ако у правноснажној пресуди није одлучено о урачунавању притвора или раније издржане казне, или урачунавање није правилно извршено, о томе ће одлучити посебним решењем председник већа суда који је судио у првом степену. Жалба не задржава извршење решења, осим ако суд није друкчије одредио.

(2) Ако се у току извршења појави сумња у погледу тумачења судске одлуке, о томе одлучује председник већа које је донело правноснажну одлуку.

+ Судска пракса

Члан 191.

Кад је одлука којом је одлучено о имовинскоправном захтеву постала правноснажна, оштећени може захтевати од суда који је одлучио у првом степену да му изда оверени препис одлуке, са назначењем да је одлука извршна.

Члан 192.

Пропис о начину вођења казнене евиденције доноси Влада.

+ Види:

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

Глава XIV

ТРОШКОВИ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Члан 193.

(1) Трошкови кривичног поступка су издаци учињени поводом кривичног поступка од његовог покретања до његовог завршетка, и издаци за предузете истражне радње пре истраге.

(2) Трошкови кривичног поступка обухватају:

1) трошкове за сведоке, вештаке, тумаче и стручна лица и трошкове увиђаја;

2) трошкове превоза окривљеног;

3) издатке за довођење окривљеног;

4) путне трошкове службених лица;

5) трошкове лечења окривљеног за време док се налази у притвору, као и трошкове порођаја, осим трошкова који се наплаћују из фонда за здравствено осигурање;

6) трошкове техничког прегледа возила, медицинских и биолошких анализа и превоза леша до места обдукције;

7) награду и нужне издатке браниоца, нужне издатке приватног тужиоца и оштећеног као тужиоца и њихових законских заступника, као и награду и нужне издатке њихових пуномоћника;

8) нужне издатке оштећеног и његовог законског заступника, као и награду и нужне издатке његовог пуномоћника;

9) паушални износ, за трошкове који нису обухваћени претходним тачкама.

(3) Паушални износ се одређује према трајању и сложености поступка и имовном стању лица обавезног да плати овај износ.

(4) Трошкови из тач. 1. до 6. става 2. овог члана, као и нужни издаци постављеног браниоца и постављеног пуномоћника оштећеног као тужиоца (чл. 72. и 198), у поступку због кривичних дела за која се гони по службеној дужности, исплаћују се из средстава органа који води кривични поступак унапред, а наплаћују се доцније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог законика. Орган који води кривични поступак дужан је да све трошкове који су унапред исплаћени унесе у попис који ће се приложити списима.

(5) Трошкови превођења и тумачења неће се наплаћивати од лица која су по одредбама овог закона дужна да накнаде трошкове кривичног поступка.

(6) Трошкове преткривичног поступка који се односе на награду и нужне издатке браниоца кога је одредио орган унутрашњих послова исплаћује тај орган.

+ **Види:**

[чл. 20. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 54. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 194.

(1) У свакој пресуди и решењу о кажњавању, решењу о изрицању судске опомене и решењу којим се обуставља кривични поступак одлучиће се ко ће сносити трошкове поступка и колико они износе.

(2) Ако недостају подаци о висини трошкова, посебно решење о висини трошкова донеће истражни судија, судија појединац или председник већа када се ти подаци прибаве. Подаци о висини трошкова и захтев за њихову накнаду могу се поднети најдоцније у року од једне године од дана правноснажности пресуде или решења из става 1. овог члана.

(3) Кад је о трошковима кривичног поступка одлучено посебним решењем, о жалби против тог решења одлучује веће (члан 24. став 6).

+ **Види:**

чл. 55. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 195.

(1) Окривљени, оштећени, оштећени као тужилац, приватни тужилац, бранилац, законски заступник, пуномоћник, сведок, вештак, тумач и стручно лице (члан 251), без обзира на исход кривичног поступка, носе трошкове свог довођења, одлагања истражне радње или главног претреса и друге трошкове поступка које су проузроковали својом кривицом, као и одговарајући део паушалног износа.

(2) О трошковима из става 1. овог члана доноси се посебно решење, осим ако се о трошковима које носе приватни тужилац и окривљени решава у одлуци о главној ствари.

(3) О жалби против посебног решења из става 2. овог члана одлучује веће из члана 24. став 6. овог законика.

+ **Судска пракса**

Члан 196.

(1) Кад суд окривљеног огласи кривим, изрећи ће у пресуди да је дужан да накнади трошкове кривичног поступка.

(2) Лице које је окривљено за више кривичних дела, неће се осудити на накнаду трошкова у погледу дела за која је ослобођено од оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова.

(3) У пресуди којом је више окривљених оглашено кривим, суд ће одредити колики ће део трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могућно, осудиће све окривљене да солидарно носе трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког окривљеног посебно.

(4) У одлуци којом решава о трошковима, суд може ослободити окривљеног од дужности да накнади у целини или делимично трошкове кривичног поступка из члана 193. став 2. тач. 1. до 6. и 9. овог законика, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да издржава. Ако се ове околности утврде после доношења одлуке о трошковима, председник већа може посебним решењем ослободити окривљеног од дужности накнаде трошкова кривичног поступка.

+ **Судска пракса**

Члан 197.

(1) Кад се обустави кривични поступак или кад се донесе пресуда којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија, изрећи ће се у решењу, односно пресуди да трошкови кривичног поступка из члана 193. став 2. тач. 1. до 6. овог законика, као и нужни издаци окривљеног и нужни издаци и награда браниоца, падају на терет буџетских средстава, осим у случајевима одређеним у следећим ставовима.

(2) Лице које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело лажног пријављивања обавезаће се посебним решењем да сноси трошкове кривичног поступка које је проузроковало. Ово решење, на предлог јавног тужиоца, доноси веће из члана 24. став 6. овог законика.

(3) Приватни тужилац је дужан да накнади трошкове кривичног поступка из члана 193. став 2. тач. 1. до 6. и 8. овог законика, нужне издатке окривљеног, као и нужне издатке и награду његовог браниоца, ако је поступак завршен пресудом којом се окривљени ослобађа од оптужбе или пресудом којом се оптужба одбија или решењем о обустави поступка, осим ако је поступак обустављен, односно ако је донесена пресуда којом се оптужба одбија због смрти окривљеног или због тога што је наступила застарелост кривичног гоњења услед одуговлачења поступка које се не може приписати у кривицу приватног тужиоца. Ако је поступак обустављен услед одустанка од тужбе, окривљени и приватни тужилац могу се поравнати у погледу њихових међусобних трошкова. Ако има више приватних тужилаца, сви ће сносити трошкове солидарно.

(4) Оштећени који је одустао од предлога за гоњење сносиће трошкове кривичног поступка ако окривљени није изјавио да ће их сам сносити.

(5) Кад суд одбије оптужбу због ненадлежности, одлуку о трошковима донеће надлежни суд.

(6) Ако захтев за накнаду нужних издатака и награде из става 1. не буде усвојен, или суд о њему не донесе одлуку у року од три месеца од дана подношења захтева, окривљени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Републике Србије.

+ **Види:**

[чл. 2. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 21. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 198.

(1) Награду и нужне издатке браниоца и пуномоћника приватног тужиоца или оштећеног дужно је да плати заступано лице, без обзира ко је по одлуци суда дужан да сноси трошкове кривичног поступка, осим ако по одредбама овог законика награда и нужни издаци браниоца падају на терет буџетских средстава. Ако је окривљеном био постављен бранилац, а плаћањем награде и нужних издатака би било доведено у питање издржавање окривљеног или издржавање лица које је он обавезан да издржава, награда и нужни издаци браниоца исплатиће се из буџетских средстава. Овако ће се поступати и ако је оштећеном као тужиоцу био постављен пуномоћник.

(2) Пуномоћник који није адвокат или адвокатски приправник нема право на награду, већ

само на накнаду нужних издатака.

Члан 199.

О дужности плаћања трошкова који настану код вишег суда одлучује тај суд сходно одредбама чл. 193. до 198. овог законика.

Члан 200.

Потпунији пропис о накнади трошкова кривичног поступка и висини паушалног износа доноси Влада.

+ **Види:**

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

Глава XV

ИМОВИНСКОПРАВНИ ЗАХТЕВИ

Члан 201.

(1) Имовинскоправни захтев који је настао услед извршења кривичног дела расправиће се на предлог овлашћених лица у кривичном поступку ако се тиме не би знатно одуговлачио овај поступак.

(2) Имовинскоправни захтев може се односити на накнаду штете, повраћај ствари или поништај одређеног правног посла.

+ **Судска пракса**

Члан 202.

(1) Предлог за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парничном поступку.

(2) Ако су услед кривичног дела оштећена државна или друштвена средства, орган који је законом овлашћен да се стара о заштити тих средстава може у кривичном поступку учествовати у складу са овлашћењима која има на основу тог закона.

+ **Судска пракса**

Члан 203.

(1) Предлог за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку подноси се органу коме се подноси кривична пријава или суду пред којим се води поступак.

(2) Предлог се може поднети најдоцније до завршетка главног претреса пред првостепеним судом.

(3) Лице овлашћено на подношење предлога дужно је да одређено означи свој захтев и да поднесе доказе.

(4) Ако овлашћено лице није поднело предлог за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку до подизања оптужбе, обавестиће се да може тај предлог поднети до завршетка главног претреса. Ако су услед кривичног дела оштећена државна или друштвена

средства, а предлог није стављен, суд ће о томе обавестити орган из члана 202. став 2. овог законика.

+ Судска пракса

Члан 204.

(1) Овлашћена лица (члан 202) могу до завршетка главног претреса одустати од предлога за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку и остваривати га у парничном поступку. У случају одустања од предлога, такав предлог се не може поново поднети.

(2) Ако је имовинскоправни захтев после стављеног предлога а пре завршетка главног претреса прешао на друго лице, по правилима имовинског права, позваће се то лице да се изјасни да ли остаје код предлога. Ако се уредно позвани не одазове, сматра се да је одустао од поднетог предлога.

Члан 205.

(1) Суд пред којим се води поступак саслушаће окривљеног о чињеницама наведеним у предлогу и извидиће околности које су од важности за утврђивање имовинскоправног захтева. Суд је дужан да прикупи доказе и извиди шта је потребно за одлучивање о захтеву и пре него што је поднет такав предлог.

(2) Ако би се извиђањем о имовинскоправном захтеву знатно одуговлачио кривични поступак, суд ће се ограничити на прикупљање оних података чије утврђивање доцније не би било могућно или би било знатно отежано.

Члан 206.

(1) О имовинскоправном захтеву одлучује суд.

(2) У пресуди којом окривљеног оглашава кривим, суд може овлашћеном лицу досудити имовинскоправни захтев у целини или му може досудити имовинскоправни захтев делимично, а за вишак упутити на парнични поступак. Ако подаци кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење, суд ће овлашћено лице упутити да имовинскоправни захтев у целини може да остварује у парничном поступку.

(3) Кад суд донесе пресуду којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија или кад решењем обустави кривични поступак, упутиће овлашћено лице да имовинскоправни захтев може остваривати у парничном поступку.

(4) Кад се суд огласи ненадлежним за кривични поступак, упутиће овлашћено лице да имовинскоправни захтев може пријавити у кривичном поступку који ће отпочети или продужити надлежни суд.

+ Судска пракса

Члан 207.

Ако се имовинскоправни захтев односи на повраћај ствари, а суд установи да ствар припада оштећеном и да се налази код окривљеног или код неког од учесника у кривичном делу или код лица коме су је они дали на чување, одредиће у пресуди да се ствар преда оштећеном.

Члан 208.

Ако се имовинскоправни захтев односи на поништај одређеног правног посла, а суд нађе да је захтев основан, изрећи ће у пресуди потпун или делимични поништај тог правног посла, с последицама које отуда проистичу, не дирајући у права трећих лица.

Члан 209.

(1) Правноснажну пресуду којом је одлучено о имовинскоправном захтеву суд може у кривичном поступку изменити само поводом понављања кривичног поступка, захтева за заштиту законитости или захтева за испитивање законитости правноснажне пресуде.

(2) Ван овог случаја осуђени, односно његови наследници могу само у парничном поступку захтевати да се правноснажна пресуда кривичног суда којом је одлучено о имовинскоправном захтеву измени, и то ако постоје услови за понављање поступка по одредбама које важе за парнични поступак.

Члан 210.

(1) На предлог овлашћених лица (члан 202), могу се у кривичном поступку по одредбама које важе за извршни поступак, одредити привремене мере обезбеђења имовинскоправног захтева насталог услед извршења кривичног дела.

(2) Решење из става 1. овог члана доноси у истрази истражни судија. После подигнуте оптужнице, решење доноси ван главног претреса председник већа, а на главном претресу веће.

(3) Жалба против решења већа о привременим мерама обезбеђења није дозвољена. У осталим случајевима о жалби решава веће из члана 24. став 6. Жалба не задржава извршење решења.

Члан 211.

(1) Ако се ради о стварима које несумњиво припадају оштећеном, а не служе као доказ у кривичном поступку, предаће се оштећеном и пре завршетка поступка.

(2) Ако се више оштећених споре о својини ствари, упутиће се на парнични поступак, а суд ће у кривичном поступку одредити само чување ствари као привремену меру обезбеђења.

(3) Ствари које служе као доказ одузеће се привремено и по завршетку поступка вратити власнику. Ако је оваква ствар неопходно потребна власнику, она му се може вратити и пре завршетка поступка, уз обавезу да је на захтев донесе.

+ Судска пракса

Члан 212.

(1) Ако оштећени има захтев према трећем лицу због тога што се код њега налазе ствари прибављене кривичним делом, или због тога што је оно услед кривичног дела дошло до имовинске користи, суд може у кривичном поступку, на предлог овлашћених лица (члан 202) и по одредбама које важе за извршни поступак, одредити привремене мере обезбеђења и према том трећем лицу. Одредбе члана 210. ст. 2. и 3. овог законика важе и у овом случају.

(2) У пресуди којом се окривљени оглашава кривим суд ће или укинути мере из става 1. овог члана, ако већ раније нису укинуте, или ће оштећеног упутити на парнични поступак, с тим што ће се ове мере укинути ако парнични поступак не буде покренут у року који одреди суд.

+ [Судска пракса](#)

Глава XVI

ПРЕЈУДИЦИЈАЛНА ПИТАЊА

Члан 213.

(1) Ако примена кривичног закона зависи од претходног решења каквог правног питања за чије решење је надлежан суд у ком другом поступку или неки други државни орган, суд који суди у кривичном предмету може сам решити и то питање по одредбама које важе за доказивање у кривичном поступку. Решење овог правног питања од стране кривичног суда има дејство само за кривични предмет који овај суд расправља.

(2) Ако је о таквом претходном питању већ донео одлуку суд у ком другом поступку или други државни орган, таква одлука не веже кривични суд у погледу оцене да ли је учињено одређено кривично дело.

Глава XVII

ЗНАЧЕЊЕ ЗАКОНСКИХ ИЗРАЗА И ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 214.

(1) Кад је законом одређено да је за гоњење појединих лица и кривичних дела потребно претходно одобрење надлежног државног органа, јавни тужилац не може захтевати спровођење истраге нити подићи непосредно оптужницу, односно оптужни предлог, ако не поднесе доказ да је одобрење дато.

(2) Кад се за кривично дело гони по приватној тужби, односно по захтеву оштећеног као тужиоца, одобрење прибавља суд.

(3) Лице које ужива право имунитета може се на имунитет позвати до почетка главног претреса. Ако оптужени стекне право имунитета после почетка главног претреса, на имунитет се може позвати одмах, а најкасније до завршетка главног претреса.

(4) Органи из ст. 1. и 2. овог члана могу од надлежног државног органа затражити одобрење за кривично гоњење и пре него што се лице које ужива право имунитета на њега позвало.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 215.

Кад гоњење за кривично дело зависи од предлога оштећеног, јавни тужилац не може да захтева спровођење истраге нити да подигне непосредну оптужницу, односно оптужни предлог док оштећени не стави предлог.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 216.

О стављању у притвор, о ступању оптужнице на правну снагу, односно о осуђујућој пресуди због кривичног дела за које се гони на основу оптужног предлога, суд ће у року од три дана обавестити орган или послодавца код кога је окривљени у радном односу.

+ **Судска пракса**

Члан 217.

Кад се у току кривичног поступка утврди да је окривљени умро, решењем истражног судије, судије појединца или председника већа обуставиће се кривични поступак.

+ **Судска пракса**

Члан 218.

(1) Суд може у току поступка казнити новчаном казном до 100.000 динара браниоца, пуномоћника или законског заступника, оштећеног, оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца, ако су његови поступци очигледно управљени на одуговлачење кривичног поступка.

(2) О кажњавању адвоката, односно адвокатског приправника обавестиће се адвокатска комора.

(3) Ако јавни тужилац не подноси суду предлоге благовремено или друге радње у поступку предузима с великим закашњењем и тиме проузрокује одуговлачење поступка, обавестиће се о томе виши јавни тужилац.

+ **Види:**

чл. 59. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 219.

(1) У погледу искључења кривичног гоњења странаца који уживају право имунитета у Србији важе правила међународног права.

(2) У случају сумње да ли се ради о тим лицима, суд ће се за објашњење обратити министарству надлежном за спољне послове.

+ **Види:**

чл. 22. Закона - 58/2004-1.

чл. 63. Закона - 58/2004-1.

чл. 139. Закона - 72/2009-36.

Члан 220.

Сви државни органи дужни су да судовима и другим органима који учествују у

кривичном поступку пруже потребну помоћ, нарочито ако се ради о откривању кривичних дела и проналажењу учинилаца.

Члан 221.

Поједини изрази употребљени у овом законнику имају ово значење:

- 1) Осумњичени је лице према коме је пре покретања кривичног поступка надлежни државни орган предузео неку радњу због постојања основа сумње да је извршило кривично дело.
- 2) Окривљени је лице против кога је донето решење о спровођењу истраге или против кога је поднета оптужница, оптужни предлог или приватна тужба.
- 3) Оптужени је лице против кога је оптужница стала на правну снагу.
- 4) Осуђени је лице за које правноснажном пресудом или правноснажним решењем о кажњавању утврђено да је учинило одређено кривично дело.
- 5) Израз окривљени је и општи назив за окривљеног, оптуженог и осуђеног.
- 6) Оштећени је лице чије је какво лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено.
- 7) Тужилац је јавни тужилац, приватни тужилац и оштећени као тужилац.
- 8) Израз јавни тужилац односи се на јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца.
- 9) Странка је тужилац и окривљени.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 56. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Део други

ТОК ПОСТУПКА

А. ПРЕТКРИВИЧНИ ПОСТУПАК

Глава XVIII

КРИВИЧНА ПРИЈАВА И ОВЛАШЋЕЊА ОРГАНА ПРЕТКРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Члан 222.

(1) Сви државни органи, органи територијалне аутономије или органи локалне самоуправе, јавна предузећа и установе дужни су да пријаве кривична дела за која се гони по службеној дужности, о којима су обавештени или за која сазнају на други начин.

(2) Подносиоци кривичне пријаве из става 1. овог члана, навешће доказе који су им

познати и предузеће мере да би се сачували трагови кривичног дела, предмети на којима је или помоћу којих је учињено кривично дело и други докази.

+ Судска пракса

Члан 223.

(1) Свако треба да пријави кривично дело за које се гони по службеној дужности.

(2) У којим случајевима непријављивање кривичног дела представља кривично дело одређује кривични закон.

Члан 224.

(1) Пријава се подноси надлежном јавном тужиоцу, писмено или усмено.

(2) Ако се пријава подноси усмено, пријавилац ће се упозорити на последице лажног пријављивања. О усменој пријави саставиће се записник, а ако је пријава саопштена телефоном, сачиниће се службена белешка.

(3) Ако је пријава поднесена суду, органу унутрашњих послова или ненадлежном јавном тужиоцу, они ће пријаву примити и одмах доставити надлежном јавном тужиоцу.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 225.

(1) Ако постоје основи сумње да је извршено кривично дело за које се гони по службеној дужности, органи унутрашњих послова дужни су да предузму потребне мере да се пронађе учинилац кривичног дела, да се учинилац или саучесник не сакрије или не побегне, да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ, као и да прикупе сва обавештења која би могла бити од користи за успешно вођење кривичног поступка.

(2) У циљу испуњења задатака из става 1. овог члана, органи унутрашњих послова могу да траже потребна обавештења од грађана; да изврше потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага; да за неопходно потребно време ограниче кретање на одређеном простору; да предузму потребне мере у вези са утврђивањем истоветности лица и предмета; да распишу потрагу за лицем и стварима за којима се трага; да у присуству одговорног лица прегледају одређене објекте и просторије државних органа, предузећа, радњи и других правних лица, остваре увид у њихову документацију и да је по потреби одузму, као и да предузму друге потребне мере и радње. О чињеницама и околностима које су утврђене приликом предузимања појединих радњи, а могу бити од интереса за кривични поступак, као и о предметима који су пронађени или одузети, саставиће се записник или службена белешка.

(3) Приликом увиђаја за кривично дело против безбедности јавног саобраћаја за које постоји основана сумња да је проузроковало тешке последице или да је извршено са умишљајем, органи унутрашњих послова могу од осумњиченог привремено, а најдуже до три дана, одузети возачку дозволу.

(4) Лице према коме је примењена нека од радњи или мера из ст. 2. и 3. овог члана има право да поднесе притужбу надлежном јавном тужиоцу.

+ Судска пракса

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 226.

(1) Органи унутрашњих послова могу и позивати грађане ради прикупљања обавештења. У позиву се мора назначити разлог позивања и својство у коме се грађанин позива. Принудно се може довести лице које се није одазвало позиву само ако је у позиву било на то упозорено.

(2) Приликом поступања по одредбама овог члана, органи унутрашњих послова не могу грађане саслушавати, односно испиватати у својству окривљеног, сведока или вештака, осим у случају из става 9. овог члана.

(3) Прикупљање обавештења од истог лица може трајати онолико колико је неопходно да се добије потребно обавештење, а најдуже четири сата.

(4) Обавештења од грађана се не смеју прикупљати принудно.

(5) Службена белешка или записник о датом обавештењу прочитаће се лицу које је обавештење дало. То лице може ставити примедбе које је орган унутрашњих послова дужан да унесе у службену белешку или записник. Копија службене белешке или записника о датом обавештењу издаће се грађанину, ако то захтева.

(6) Грађанин се може поново позивати ради прикупљања обавештења о околностима другог кривичног дела или учиниоца, а ради прикупљања обавештења о истом кривичном делу не може се поново принудно приводити.

(7) Кад орган унутрашњих послова прикупља обавештења од лица за које постоје основи сумње да је учинилац кривичног дела или према том лицу предузима радње у преткривичном поступку предвиђене овим закоником, може га позивати у својству осумњиченог. У позиву ће се осумњичени упозорити да има право да узме адвоката.

(8) Ако орган унутрашњих послова у току прикупљања обавештења оцени да позвани грађанин може бити сматран осумњиченим, дужан је да га одмах обавести о делу за које се терети и основама сумње, о праву да узме браниоца који ће присуствовати његовом даљем саслушању, да није дужан да без браниоца одговара на постављена питања, те да му, у случају задржавања (члан 229) предочи права прописана у члану 5. овог законика и омогући коришћење права прописаних у члану 228. став 1. овог законика.

(9) Ако осумњичени, у присуству адвоката, пристане да да исказ, орган унутрашњих послова ће га саслушати према одредбама овог законика о саслушању окривљеног. О саслушању осумњиченог, орган унутрашњих послова ће обавестити надлежног јавног тужиоца који може присуствовати његовом саслушању. Записник о овом саслушању се не издаја из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку.

(10) По одобрењу истражног судије, односно председника већа, органи унутрашњих послова могу прикупљати обавештења и од лица која се налазе у притвору, ако је то потребно ради откривања других кривичних дела и учинилаца. Ова ће се обавештења прикупљати у установи у којој окривљени издржава притвор, у време које одреди истражни судија или председник већа, и у његовом присуству, или у присуству судије кога он одреди. Прикупљању ових обавештења има право да присуствује и бранилац окривљеног, ако то притвореник захтева.

(11) На основу прикупљених обавештења, орган унутрашњих послова саставља кривичну

пријаву у којој наводи доказе за које је сазнао приликом прикупљања обавештења. У кривичну пријаву не уноси се садржина изјава које су поједини грађани дали приликом прикупљања обавештења, осим исказа датих у смислу става 9. овог члана. Уз кривичну пријаву достављају се и предмети, скице, фотографије, прибављени извештаји, списи о предузетим мерама и радњама, службене белешке, изјаве и други материјали који могу бити корисни за успешно вођење поступка. Ако органи унутрашњих послова, после подношења кривичне пријаве, сазнају за нове чињенице, доказе или трагове кривичног дела, дужни су да прикупе потребна обавештења и да извештај о томе, као допуну кривичне пријаве, доставе јавном тужиоцу.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 227.

(1) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова могу неко лице лишити слободе ако постоји ма који разлог предвиђен у члану 142. овог законика за одређивање притвора, али су дужна да такво лице без одлагања спроведу надлежном истражном судији, осим у случају из члана 229. овог законика. Приликом довођења, овлашћено службено лице органа унутрашњих послова ће обавестити истражног судију о разлозима и о времену лишења слободе.

(2) Лице лишено слободе мора бити поучено како је то предвиђено у одредби члана 5. овог законика.

(3) Ако је због неотклоњивих сметњи спровођење лица лишеног слободе трајало дуже од осам сати, службено лице органа унутрашњих послова је дужно да истражном судији овакво закашњење посебно образложи, о чему ће истражни судија сачинити белешку, односно записник. Истражни судија ће у записник унети и изјаву лица лишеног слободе о времену и месту лишења слободе.

+ **Судска пракса**

Члан 228.

(1) Истражни судија дужан је да лицу лишеном слободе, које му је доведено, одмах саопшти да може узети браниоца, омогући да у његовом присуству, уз коришћење телефона, телеграфа или другог електронског преносиоца порука обавести браниоца непосредно или посредством чланова породице или трећег лица чији идентитет истражном судији мора бити откривен, а ако је потребно и помогне му да нађе браниоца.

(2) Ако лице лишено слободе не обезбеди присуство браниоца у року од 24 сата од када му је то у смислу става 1. овог члана омогућено, или изјави да не жели да узме браниоца, истражни судија је дужан да га без одлагања саслуша.

(3) Ако у случају обавезне одбране (члан 71. став 1) лице лишено слободе не узме браниоца у року од 24 сата од часа кад је поучено о овом праву или изјави да неће узети браниоца, поставиће му се бранилац по службеној дужности.

(4) Одмах после саслушања, истражни судија ће одлучити да ли ће лице лишено слободе пустити на слободу или ће одредити притвор.

(5) Ако јавни тужилац у време саслушања није поднео захтев за спровођење истраге, а не

поднесе га ни у року од 48 сати од часа одређивања притвора, истражни судија ће притворено лице пустити на слободу.

(6) Ако истражни судија у року од 48 сати од подношења захтева за спровођење истраге не донесе решење о спровођењу истраге, дужан је да притворено лице пусти на слободу.

(7) Кад је лице лишено слободе доведено истражном судији, може, оно, његов бранилац, члан његове породице или лице са којим живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници, захтевати да истражни судија одреди лекарски преглед. Такав захтев може поднети и државни тужилац. Ако је постављен захтев, истражни судија ће донети одлуку о одређивању лекара који ће обавити преглед. Ту одлуку и записник о саслушању лекара истражни судија ће приложити истражним списима.

+ **Види:**

[чл. 23. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 229.

(1) Лице лишено слободе према члану 227. став 1, као и осумњиченог из члана 226. ст. 7. и 8. орган унутрашњих послова може изузетно задржати ради прикупљања обавештења (члан 226. став 1) или саслушавања најдуже 48 сати од часа лишења слободе, односно одазивања на позив.

(2) О задржавању орган унутрашњих послова одмах, а најкасније у року од два сата, доноси и задржаном лицу уручује решење. У решењу морају бити наведени дело за које се осумњичени терети, основи сумње, дан и час лишења слободе или одазивања позиву, као и време почетка задржавања.

(3) Против решења о задржавању осумњичени и бранилац имају право жалбе, која се одмах доставља истражном судији. Истражни судија је дужан да о жалби одлучи у року од четири сата од пријема жалбе. Жалба не задржава извршење решења.

(4) Орган унутрашњих послова је дужан да о задржавању одмах обавести истражног судију. Истражни судија може захтевати да му орган унутрашњих послова одмах спроведе задржано лице.

(5) Осумњичени има права предвиђена у члану 226. став 8. овог законика.

(6) Осумњичени мора имати браниоца чим орган унутрашњих послова донесе решење о задржавању. Ако осумњичени сам не обезбеди браниоца, орган унутрашњих послова ће му га обезбедити по службеној дужности, по редоследу са списка који доставља одговарајућа адвокатска комора. Саслушање осумњиченог одложиће се до доласка браниоца, а најдуже осам сати. Ако ни тада присуство браниоца не буде обезбеђено, орган унутрашњих послова ће осумњиченог пустити на слободу или без одлагања спровести надлежном истражном судији.

(7) Списак адвоката из става 6. овог члана адвокатска комора сачињава по азбучном реду адвоката. Приликом постављања браниоца по службеној дужности, орган унутрашњих послова је дужан да поштује редослед са списка. О разлозима одступања од редоследа са списка адвоката орган унутрашњих послова је дужан да сачини службену белешку.

(8) Списак адвоката из става 6. овог члана, са подацима о ангажовању адвоката, адвокатска комора објављује на својој веб-страници.

+ **Види:**

[чл. 57. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 230.

Лице затечено при извршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности може свако лишити слободе. Лице лишено слободе се мора одмах предати истражном судији или органу унутрашњих послова, а ако се то не може учинити, мора се одмах обавестити један од тих органа. Орган унутрашњих послова поступиће по члану 227. овог законика.

Члан 231.

(1) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова имају право да лица затечена на месту извршења кривичног дела упуте истражном судији или да их задрже на месту извршења кривичног дела до његовог доласка, ако би та лица могла да дају податке важне за кривични поступак и ако је вероватно да се њихово испитивање доцније не би могло извршити или би било скопчано са знатним одуговлачењем или другим тешкоћама. Задржавање ових лица на месту извршења кривичног дела не може трајати дуже од шест сати.

(2) Кад је то неопходно ради утврђивања истоветности или у другим случајевима од интереса за успешно вођење поступка, органи унутрашњих послова могу, уз претходно одобрење истражног судије, фотографисати осумњиченог, узети отиске његових прстију, јавно објавити фотографију осумњиченог и предузети друге радње потребне за утврђивање идентитета.

(3) Ако је потребно да се утврди од кога потичу отисци прстију на појединим предметима, органи унутрашњих послова могу, уз претходно одобрење јавног тужиоца, узимати отиске прстију од лица за која постоји вероватноћа да су могла доћи у додир с тим предметима.

(4) Лице према коме је предузета нека од радњи из овог члана има право да поднесе притужбу надлежном јавном тужиоцу или непосредно вишем органу унутрашњих послова.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 232.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 24. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 1. Закона - 85/2005-155.](#)

[чл. 58. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 233.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 2. Закона - 85/2005-155.](#)

[чл. 58. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 234.

(1) Јавни тужилац може захтевати да надлежни државни орган, банкарска или друга финансијска организација обави контролу пословања лица за које постоје основи сумње да је учинило кривично дело за које је законом прописана казна затвора од најмање четири године и да му достави документацију и податке који могу послужити као докази о кривичном делу или имовини прибављеној кривичним делом, као и обавештења о сумњивим новчаним трансакцијама у смислу Конвенције о прању, тражењу, заплени и одузимању прихода стеченим криминалом и о финансирању тероризма. О захтеву и прикупљеним подацима јавни тужилац је дужан да одмах обавести истражног судију.

(2) На писани и образложени захтев јавног тужиоца, под условима из става 1. овог члана, истражни судија може одлучити да надлежни орган или организација привремено обустави одређену финансијску трансакцију, исплату, односно издавање сумњивог новца, вредносних папира или предмета за које постоје основи сумње да потичу од кривичног дела или од добити стечене кривичним делом, или су намењени извршењу, односно прикривању кривичног дела.

(3) Одлука истражног судије из става 2. овог члана доноси се у облику решења. Против решења истражног судије власник новчаних средстава има право жалбе. О жалби одлучује веће из члана 24. став 6. овог законика.

(4) У захтеву из става 2. овог члана јавни тужилац ће ближе означити садржај мере или радње коју налаже.

(5) Ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са подацима прикупљеним применом мера из ст. 1. и 2. овог члана или ако изјави да их неће користити у поступку, односно да против осумњиченог неће захтевати вођење поступка, сви достављени подаци ће се уништити под надзором истражног судије, о чему ће истражни судија сачинити записник.

+ **Види:**

[чл. 25. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 59. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 235.

(1) Јавни тужилац ће одбацили пријаву ако из саме пријаве проистиче да пријављено дело није кривично дело или да се не гони по службеној дужности, ако је наступила застарелост или је дело обухваћено амнестијом или помиловањем или ако постоје друге

околности које искључују гоњење или не постоји основана сумња да је осумњичени учинио кривично дело. О одбацавању пријаве, као и о разлозима за то, јавни тужилац ће обавестити оштећеног у року од осам дана (члан 61), а ако је кривичну пријаву поднео орган унутрашњих послова, обавестиће и тај орган.

(2) Ако јавни тужилац из саме пријаве не може оценити да ли су вероватни наводи пријаве или ако подаци у пријави не пружају довољно основа да може одлучити да ли ће захтевати спровођење истраге, или ако је до јавног тужиоца само допро глас да је извршено кривично дело, а нарочито ако је извршилац непознат, јавни тужилац ће, сам или посредством других органа, прикупити потребна обавештења. Он може позвати грађане, под условима из члана 226. ст. 1. до 6. овог законика. Ако није у могућности да то предузме сам, јавни тужилац ће захтевати од органа унутрашњих послова да прикупе потребна обавештења и да предузму друге мере ради откривања кривичног дела и учиниоца (чл. 225, 226. и 231).

(3) Јавни тужилац може увек тражити да га органи унутрашњих послова обавесте о мерама које су предузели. Органи унутрашњих послова су дужни да му без одлагања одговоре.

(4) Ако и после предузетих радњи из ст. 2. и 3. овог члана проистичу неке од околности из става 1. овог члана, јавни тужилац ће одбацити пријаву.

(5) Јавни тужилац и други државни органи, предузећа и друга правна лица дужни су приликом прикупљања обавештења, односно давања података да поступају обазриво, водећи рачуна да се не нашкоди части и угледу лица на које се ови подаци односе.

+ **Види:**

чл. 3. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 60. Закона - 72/2009-36.

Члан 236.

(1) Јавни тужилац може одложити кривично гоњење за кривична дела за које предвиђена новчана казна или казна затвора до три године, ако осумњичени прихвати једну или више од следећих мера:

1) да отклони штетну последицу насталу извршењем кривичног дела или да накнади причињену штету,

2) да плати одређени новчани износ у корист хуманитарне организације, фонда или јавне установе,

3) да обави одређени друштвенкорисни или хуманитарни рад,

4) да испуни доспеле обавезе издржавања,

5) да се подвргне одвикавању од алкохола или опојних дрога,

6) да се подвргне психосоцијалној терапији.

7) да изврши обавезу установљену правноснажном одлуком суда, односно поштује ограничење утврђено правноснажном судском одлуком,

8) да положи возачки испит, обави додатну возачку обуку или заврши други одговарајући курс.

(2) По одобрењу већа из члана 24. став 6. овог законика, јавни тужилац може одложити

кривично гоњење и за кривична дела за која је предвиђена казна затвора преко три године, а до пет година.

(3) Осумњичени је дужан да прихваћену обавезу изврши у року који не може бити дужи од шест месеци.

(4) Ако осумњичени изврши обавезу из става 1. тачка 1. и 4. овог члана или, уз пристанак оштећеног, обавезу из става 1. тач. 2. и 3. овог члана у року из претходног става овог члана, јавни тужилац ће одбацити кривичну пријаву, а одредбе члана 61. овог законика неће се примењивати.

(5) Када јавни тужилац оцени да оштећени коме је у потпуности накнађена причињена штета, из очигледно неоправданог разлога не пристаје да осумњичени изврши обавезе из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, а јавни тужилац нађе да је извршење таквих обавеза целисходно, затражиће да веће из члана 24 став 6. овог законика, својим решењем одобри извршење тих обавеза. Ако веће из члана 24. став 6. овог законика одобри извршење обавеза из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, а осумњичени их у потпуности изврши, одредбе члана 61. овог законика се неће примењивати.

(6) Јавни тужилац може, уз сагласност суда пред којим се води главни претрес, до завршетка главног претреса за кривично дело за које је предвиђена новчана казна или казна затвора до три године, одустати од кривичног гоњења, ако осумњичени испуни једну или више мера из става 1. овог члана. Када се ради о мерама из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, потребна је и сагласност оштећеног, односно примењује се правило из става 5. овог члана.

(7) Јавни тужилац може поступити у складу са ставом 6. овог члана и када се поступак води за кривично дело за које је предвиђена казна затвора преко три године, а до пет година, ако то својим решењем одобри веће из члана 24. став 6. овог законика.

(8) Када се пресуда којом се оптужба одбија донесе због одустанка јавног тужиоца од кривичног гоњења у складу са ст. 6. и 7. овог члана, одредбе члана 62. овог законика неће се примењивати.

(9) Када је кривична пријава поднесена за кривично дело за које је као главна казна предвиђена новчана казна или казна затвора до три године, јавни тужилац је дужан да пре подношења оптужног предлога, односно пре него што поднесе предлог за спровођење истражне радње пре оптужног предлога, испита постојање могућности за одлагање кривичног гоњења, због чега може обавити разговор са осумњиченим и оштећеним, као и другим лицима, односно прикупити друге потребне податке, о чему саставља службену белешку.

+ **Види:**

[чл. 26. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 61. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 237.

У случају кривичних дела из члана 236, јавни тужилац може одбацити кривичну пријаву ако је осумњичени, услед стварног кајања, спречио наступање штете или је штету у потпуности већ надокнадио, а јавни тужилац, према околностима случаја, оцени да изрицање кривичне санкције не би било правично. У овом случају одредбе члана 61. овог законика се неће примењивати.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 238.

(1) Органи унутрашњих послова могу и пре покретања истраге привремено одузети предмете по одредбама члана 82. овог законика, ако постоји опасност од одлагања и претрести стан и лица под условима предвиђеним у члану 81. овог законика.

(2) Органи унутрашњих послова су дужни да привремено одузете предмете одмах врате власнику или држаоцу ако кривични поступак не буде покренут, односно ако у року од три месеца не поднесу кривичну пријаву надлежном јавном тужиоцу.

(3) За кривична дела за која је прописана казна затвора до десет година, органи унутрашњих послова могу сами обавити увиђај и одредити вештачења која не трпе одлагање, осим обдукције и ексхумације леша, ако истражни судија није у могућности да одмах изиђе на лице места. Ако истражни судија стигне на лице места у току увиђаја, он може предузети ове радње.

(4) О радњама из ст. 1. до 3. овог члана органи унутрашњих послова, односно истражни судија ће без одлагања обавестити јавног тужиоца.

+ **Види:**

чл. 27. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 239.

(1) Кад је учинилац кривичног дела непознат, јавни тужилац може предложити да истражни судија предузме поједине истражне радње, ако је, с обзиром на околности случаја, неопходно или целисходно да се оне предузму пре покретања истраге. Ако се истражни судија не сложи са тим предлогом, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6).

(2) Записници о предузетим истражним радњама достављају се јавном тужиоцу.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 240.

(1) Истражни судија надлежног суда, као и истражни судија нижег суда на чијем је подручју извршено кривично дело, може пре доношења решења о спровођењу истраге предузети поједине истражне радње за које постоји опасност од одлагања, али о свему што је предузето мора обавестити надлежног јавног тужиоца.

(2) Истражним радњама које се предузимају по ставу 1. овог члана може да присуствује јавни тужилац који поступа пред тим судом.

(3) У погледу позивања, одбране и саслушавања осумњиченог, примењују се одредбе о позивању, одбрани и саслушању окривљеног.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Б. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Глава XIX

ИСТРАГА

Члан 241.

(1) Истрага се покреће против одређеног лица кад постоји основана сумња да је учинило кривично дело.

(2) У истрази ће се прикупити докази и и подаци који су потребни да би се могло одлучити да ли ће се подићи оптужница или обуставити поступак, докази за које постоји опасност да се неће моћи поновити на главном претресу или би њихово извођење било отежано, као и други докази који могу бити од користи за поступак а чије се извођење, с обзиром на околности случаја, показује целисходним.

+ [Судска пракса](#)

Члан 242.

(1) Истрага се спроводи на захтев јавног тужиоца.

(2) Захтев за спровођење истраге подноси се истражном судији надлежног суда.

(3) У захтеву се морају назначити: лични подаци осумњиченог, опис дела из кога произлазе законска обележја кривичног дела, законски назив кривичног дела, околности из којих произлази основаност сумње и постојећи докази.

(4) У захтеву за спровођење истраге може се предложити да се извиде одређене околности, да се предузму поједине радње и да се о извесним питањима испитају одређена лица, а може се предложити и да осумњичени притвори.

(5) Јавни тужилац ће доставити истражном судији кривичну пријаву и све списе и записнике о радњама које су предузете. Истовремено, јавни тужилац ће доставити истражном судији предмете који могу послужити као доказ или ће назначити где се они налазе.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 243.

(1) Кад истражни судија прими захтев за спровођење истраге, размотриће списе и ако се сложи са захтевом, донеће решење о спровођењу истраге, која треба да садржи податке наведене у члану 242. став 3. овог законика. Решење ће се доставити јавном тужиоцу и

окривљеном.

(2) Пре доношења решења истражни судија ће саслушати осумњиченог, осим ако постоји опасност од одлагања.

(3) Истражни судија може, пре него што одлучи о захтеву јавног тужиоца, позвати јавног тужиоца и осумњиченог да одређеног дана дођу у суд ако је потребно да се изјасне о околностима које могу бити од важности за одлучивање о захтеву или ако истражни судија сматра да би из других разлога било целисходно њихово усмено изјашњење. Овом приликом јавни тужилац и осумњичени могу стављати усмено своје предлоге, а јавни тужилац може изменити или допунити и захтев за спровођење истраге, а може и предложити да се поступак спроведе непосредно на основу оптужнице (члан 244).

(4) У вези са позивањем, одбраном и саслушањем осумњиченог против кога се захтева спровођење истраге примењиваће се одредбе овог законика о позивању, одбрани и саслушању окривљеног. Осумњиченог који је позван по ставу 3. овог закона поучиће истражни судија у смислу члана 89. став 2. овог законика.

(5) Против решења истражног судије о спровођењу истраге окривљени се може жалити. Ако је решење усмено саопштено, жалба се том приликом може изјавити на записник.

(6) Истражни судија је дужан да жалбу одмах достави већу (члан 24. став 6), које је дужно да донесе одлуку у року од 48 сати. Жалба не задржава извршење решења.

(7) Ако се истражни судија не сложи са захтевом јавног тужиоца за спровођење истраге, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6), које је дужно да донесе одлуку у року од 48 сати. Против решења већа окривљени, јавни тужилац и оштећени имају право жалбе, која не задржава извршење решења.

(8) Ако је против решења већа жалбу изјавио само оштећени, а жалба се усвоји, сматраће се да је оштећени изјављивањем жалбе преузео гоњење.

(9) У случајевима из ст. 6. и 7. овог члана веће је дужно да донесе одлуку у року од 48 часова.

(10) При одлучивању о захтеву за спровођење истраге, веће није везано за правну оцену дела коју је навео јавни тужилац.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 62. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 244.

(1) Истражни судија се може сагласити са предлогом јавног тужиоца да се не спроведе истрага ако прикупљени подаци који се односе на кривично дело и учиниоца пружају довољно основа за подизање оптужнице.

(2) Сагласност из става 1. овог члана истражни судија може дати само ако је претходно саслушао осумњиченог против кога треба да се подигне оптужница. У погледу позивања, одбране и саслушања осумњиченог примењују се одредбе о позивању, одбрани и саслушању окривљеног. Обавештење о сагласности истражни судија ће доставити јавном тужиоцу и осумњиченом.

(3) Рок за подизање оптужнице износи осам дана.

(4) Предлог из става 1. овог члана јавни тужилац може ставити и после подношења захтева за спровођење истраге док решење о захтеву на буде донето.

(5) Ако истражни судија сматра да нису испуњени услови за подизање оптужнице без спровођења истраге или ако јавни тужилац не подигне оптужницу у року из става 3. овог члана, поступиће као да је стављен захтев за спровођење истраге.

(6) Ако је за кривично дело предвиђена казна затвора до осам година, јавни тужилац може, мимо услова предвиђених у ставу 1. до 5. овог члана, подићи оптужницу и без спровођења истраге ако прикупљени подаци који се односе на кривично дело и учиниоца пружају довољно основа за оптужење.

(7) Одредбе ст. 1. до 6. овог члана примењују се и кад се кривично гоњење предузима по захтеву оштећеног као тужиоца.

(8) Уз предлог из става 1. овог члана, као и уз оптужницу подигнуту по ставу 6. овог члана, јавни тужилац ће доставити кривичну пријаву и све списе и записнике о радњама које су предузете, као и предмете који могу послужити као доказ, или ће назначити где се они налазе.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 63. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 245.

(1) Истрагу спроводи истражни судија надлежног суда.

(2) Законом се може одредити један суд у коме ће се за подручје више судова спроводити истрага (истражни центар).

(3) Истражни судија врши истражне радње по правилу само на подручју свог суда. Ако интерес истраге захтева, он може поједине истражне радње извршити и ван подручја свог суда, али је дужан да о томе обавести суд на чијем подручју предузима истражне радње.

+ **Види:**

[чл. 62. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 246.

(1) У току истраге истражни судија може поверити извршење појединих истражних радњи, осим саслушања окривљеног, истражном судији суда на чијем подручју треба предузети те радње, а ако је за подручја више судова одређен један суд за указивање правне помоћи - том суду.

(2) Јавни тужилац који поступа пред судом коме је поверено предузимање истражне радње може присуствовати тој радњи ако надлежни јавни тужилац не изјави да ће он присуствовати.

(3) Истражни судија може поверити органу унутрашњих послова извршење наредбе о претресању стана или лица или о привременом одузимању предмета, на начин предвиђен овим закоником.

(4) На захтев или по одобрењу истражног судије, органи унутрашњих послова могу фотографисати окривљеног или узети отиске његових прстију, ако је то потребно за сврхе

кривичног поступка.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 247.

(1) Истражни судија коме је поверено извршење појединих истражних радњи предузеће по потреби и друге истражне радње које са овим стоје у вези или из њих проистичу.

(2) Ако истражни судија коме је поверено предузимање појединих истражних радњи није за то надлежан, доставиће предмет надлежном суду и о томе ће обавестити истражног судију који му је предмет доставио.

Члан 248.

(1) Истрага се води само у погледу оног кривичног дела и против оног окривљеног на које се односи решење о спровођењу истраге.

(2) Ако се у току истраге покаже да поступак треба проширити на које друго кривично дело или против другог лица, истражни судија ће о томе обавестити јавног тужиоца. У таквом случају могу се предузети истражне радње које не трпе одлагање, али о свему што је предузето мора се обавестити јавни тужилац.

(3) У погледу проширења истраге важе одредбе чл. 242. и 243. овог законика.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 249.

После доношења решења о спровођењу истраге, истражни судија и без предлога странака предузима радње за које сматра да су потребне за успешно вођење поступка.

Члан 250.

(1) Странке и оштећени могу у току истраге стављати истражном судији предлоге да се предузму поједине радње. Ако се истражни судија не сложи с предлогом јавног тужиоца да се предузме поједина истражна радња, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6).

(2) Странке и оштећени могу предлоге из става 1. овог члана стављати и истражном судији коме је поверено предузимање појединих истражних радњи. Ако се истражни судија не сложи с предлогом, обавестиће о томе предлагача, који предлог може поново ставити истражном судији надлежног суда.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 251.

(1) Саслушање окривљеног се може обавити само у присуству јавног тужиоца. Оштећени

као тужилац, приватни тужилац, бранилац и саокривљени који је саслушан и његов бранилац могу присуствовати саслушању окривљеног.

(2) Тужилац, оштећени, окривљени и бранилац могу присуствовати увиђају и испитивању вештака.

(3) Тужилац и бранилац могу присуствовати претресању стана.

(4) Испитивању сведока могу да присуствују тужилац, окривљени, бранилац и оштећени.

(5) Истражни судија је дужан да на погодан начин обавести тужиоца, браниоца, оштећеног и окривљеног о времену и месту извршења истражних радњи којима они могу присуствовати, осим кад постоји опасност од одлагања. Ако окривљени има браниоца, истражни судија ће, по правилу, обавештавати само браниоца. Ако је окривљени у притвору, а истражна радња се предузима ван седишта суда, истражни судија ће одлучити да ли је потребно присуство окривљеног.

(6) Ако лице коме је упућено обавештење о истражној радњи није присутно, радња се може предузети и у његовом одсуству. Ако на рочиште за саслушање окривљеног не дође јавни тужилац или лице које га заступа, саслушање ће се одложити, осим ако би истекао рок из члана 228. став 2. овог законика. О недоласку јавног тужиоца или лица које га заступа, истражни судија ће обавестити надлежног јавног тужиоца.

(7) Лица која присуствују истражним радњама могу предложити истражном судији да ради разјашњења ствари постави одређена питања окривљеном, сведоку или вештаку, а по дозволи истражног судије могу постављати питања и непосредно. Ова лица имају права да захтевају да се у записник унесу и њихове примедбе у погледу предузимања појединих радњи, а могу и предлагати извођење појединих доказа.

(8) Ради разјашњења појединих техничких или других стручних питања која се постављају у вези с прибављеним доказима или приликом саслушања окривљеног или предузимања других истражних радњи, истражни судија може затражити од лица одговарајуће струке да му о тим питањима да потребна објашњења. Ако су приликом давања објашњења странке присутне, оне могу тражити да то лице пружи ближа објашњења. У случају потребе, истражни судија може тражити објашњење и од одговарајуће стручне установе.

(9) Одредбе ст. 1. до 8. овог члана примењују се и ако се истражна радња предузима пре доношења решења о спровођењу истраге.

+ **Види:**

[**чл. 4. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.**](#)

[**чл. 68. Закона - 5/2004-1.**](#)

[**чл. 64. и 141. Закона - 72/2009-36.**](#)

+ **[Судска пракса](#)**

Члан 252.

(1) Истражни судија ће решењем прекинути истрагу ако код окривљеног после извршеног кривичног дела наступи душевно обољење или душевна поремећеност или каква друга тешка болест због које не може учествовати у поступку или се појаве околности које привремено спречавају гоњење (ако нема предлога или одобрења за гоњење или захтева овлашћеног тужиоца).

(2) Ако се не зна боравиште окривљеног, истрага се може прекинути, али ако је окривљени у бекству, или иначе није достижан државним органима, истрага ће се прекинути само на предлог јавног тужиоца, ако се поступак води по његовом захтеву.

(3) Пре него што се истрага прекине, прикупиће се сви докази о кривичном делу окривљеног до којих се може доћи.

(4) Кад престану сметње које су проузроковале прекид, истражни судија ће наставити истрагу.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 65. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 253.

Истражни судија обуставља решењем истрагу кад јавни тужилац у току истраге или по завршеној истрази изјави да одустаје од гоњења. О обустављању истраге истражни судија ће у року од осам дана обавестити оштећеног (члан 61).

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 254.

(1) Истрагу ће решењем обуставити веће (члан 24. став 6) кад одлучује о било ком питању у току истраге у следећим случајевима:

1) ако дело које се ставља на терет окривљеном није кривично дело, а нема услова за примену мера безбедности;

2) ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је дело обухваћено амнестијом или помиловањем, или ако постоје друге околности које трајно искључују гоњење;

3) ако нема доказа да је окривљени учинио кривично дело.

(2) Ако истражни судија нађе да постоје разлози за обустављање истраге из става 1. овог члана, обавестиће о томе јавног тужиоца. Ако јавни тужилац у року од осам дана не обавести истражног судију да одустаје од гоњења, истражни судија ће затражити да веће одлучи о обустављању истраге.

(3) Решење о обустављању истраге доставља се јавном тужиоцу, оштећеном и окривљеном, који ће се одмах пустити на слободу ако је у притвору. Против овог решења јавни тужилац и оштећени имају право жалбе.

(4) Ако је против решења о обустављању истраге жалбу изјавио само оштећени, а жалба се уважи, сматраће се да је оштећени изјавом жалбе преузео гоњење.

(5) Ако утврди да постоје само привремене сметње за гоњење окривљеног (члан 252. став 1), веће ће решењем прекинути истрагу.

(6) Кад престану разлози који су довели до прекида, истражни судија ће наставити истрагу.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 66. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 255.

(1) Истражни судија ће пре завршене истраге прибавити податке о окривљеном наведене у члану 89. став 1. овог законика, ако недостају или их треба проверити, као и податке о ранијим осудама окривљеног, а ако окривљени још издржава казну или другу санкцију која је везана за лишење слободе - податке о његовом понашању за време издржавања казне или друге санкције. По потреби, истражни судија ће прибавити податке о ранијем животу окривљеног и о приликама у којима живи, као и о другим околностима које се тичу његове личности. Истражни судија може одредити медицинске прегледе или психолошка испитивања окривљеног кад је потребно да се допуне подаци о личности окривљеног.

(2) Ако постоје услови за изрицање јединствене казне којом ће се обухватити и казне из ранијих пресуда, односно решења о кажњавању, истражни судија ће затражити списе предмета у којима су изречене ове одлуке, или оверене преписе тих правноснажних одлука.

+ Види:

чл. 67. Закона - 72/2009-36.

Члан 256.

(1) Ако истражни судија пре завршене истраге нађе да је у интересу поступка да се странке и бранилац упознају с важним доказима прикупљеним у истрази, обавестиће их да у одређеном року могу разгледати предмете и списе који се односе на те доказе и да могу ставити своје предлоге за извођење нових доказа.

(2) Кад истекне одређени рок или ако не усвоји предлог за извођење доказа, истражни судија ће поступити по члану 257. овог законика.

Члан 257.

(1) Истражни судија завршава истрагу кад нађе да је стање ствари у истрази довољно разјашњено.

(2) По завршеној истрази истражни судија доставља списе јавном тужиоцу, који је дужан да у року од петнаест дана стави предлог да се истрага допуни или да подигне оптужницу или да изјави да одустаје од гоњења. Овај рок може веће (члан 24. став 6) продужити на предлог јавног тужиоца, најдуже за још петнаест дана.

(3) Ако истражни судија не прихвати предлог јавног тужиоца о допуни истраге, затражиће да о томе одлучи веће (члан 24. став 6). Ако веће одбије предлог јавног тужиоца, рок из става 2. овог члана почиње да тече од дана кад је јавном тужиоцу саопштена одлука већа.

(4) Ако јавни тужилац не поступи у року предвиђеном у ст. 2. и 3. овог члана, дужан је да о разлозима обавести вишег јавног тужиоца.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 258.

(1) Ако се истрага не заврши у року од шест месеци, истражни судија је дужан да

обавести председника суда о разлозима због којих истрага није окончана.

(2) Председник суда ће, по потреби, предузети мере да се истрага оконча.

Члан 259.

(1) Оштећени као тужилац и приватни тужилац могу истражном судији надлежног суда поднети захтев да спроведе истрагу, односно предлог да истрагу допуни. У току истраге они могу истражном судији стављати и друге предлоге.

(2) У погледу покретања, спровођења, прекида и обуставе истраге, сходно се примењују одредбе овог законика које се односе на покретање и вођење истраге по захтеву јавног тужиоца.

(3) Кад истражни судија нађе да је истрага завршена, обавестиће о томе оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца и упозориће их да у року од петнаест дана треба да поднесу оптужницу, односно приватну тужбу, а ако то не учине, сматраће се да су одустали од гоњења, па ће се поступак решењем обуставити. Овако упозорење истражни судија је дужан да да и кад веће (члан 24. став 6) одбије предлог оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца за допуну истраге зато што сматра да је стање ствари довољно разјашњено.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 260.

Ако је истражном судији потребна помоћ органа унутрашњих послова (криминалистичко-техничка и др.) или других државних органа у вези са спровођењем истраге, они су дужни да му на његов захтев ту помоћ пруже. На захтев истражног судије, предузеће или друго правно лице је дужно да пружи помоћ за предузимање истражне радње која не трпи одлагање.

Члан 261.

Ако то захтевају интереси морала, јавног поретка, националне безбедности, интереси заштите малолетника или приватног живота учесника у поступку, или када је то неопходно с обзиром на посебне околности због којих би јавност могла да повреди интересе правде, службено лице које предузима истражну радњу наредиће лицима која саслушава, односно испитује или која присуствују истражним радњама или разгледају списе истраге да чувају као тајну одређене чињенице или податке које су том приликом сазнала и указаће им да одавање тајне представља кривично дело. Ова наредба унеће се у записник о истражној радњи, односно забележиће се на списима који се разгледају уз потпис лица које је упозорено.

+ **Види:**

чл. 68. и 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 262.

Кад веће одлучује у току истраге, може затражити потребна објашњења од истражног судије, странака и браниоца и може их позвати да усмено изложи своје ставове на седници

већа.

Члан 263.

(1) Истражни судија може казнити новчаном казном до 500.000 динара свако лице које за време предузимања истражне радње и после опомене нарушава ред. Ако учешће таквог лица није неопходно, оно може бити удаљено са места где се предузима та радња.

(2) Окривљени не може бити кажњен новчаном казном.

(3) Ако јавни тужилац нарушава ред, истражни судија ће поступити сходно одредби члана 299. став 10. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 59. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 69. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 264.

(1) Странке и оштећени могу се увек обратити притужбом председнику суда пред којим се води поступак због одуговлачења поступка и других неправилности у току истраге.

(2) Председник суда испитаће наводе у притужби, а ако је подносилац захтевао, обавестиће га о томе шта је предузето.

Глава XX

ОПТУЖНИЦА И ПРИГОВОР ПРОТИВ ОПТУЖНИЦЕ

Члан 265.

(1) Када је завршена истрага, као и кад се по овом законнику оптужба може подићи без спровођења истраге (члан 244), поступак пред судом може да се води само на основу оптужнице јавног тужиоца, односно оштећеног као тужиоца.

(2) Одредбе о оптужници и о приговору против оптужнице примењиваће се сходно и на приватну тужбу, осим ако се она подиже за кривично дело за које се спроводи скраћени поступак.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 266.

(1) Оптужница садржи:

1) име и презиме окривљеног са личним подацима (члан 89) и подацима о томе да ли се и од кад налази у притвору или се налази на слободи, а ако је пре подизања оптужнице пуштен на слободу, онда колико је провео у притвору;

2) опис дела из ког произлазе законска обележја кривичног дела, време и место извршења кривичног дела, предмет на коме је и средство којим је извршено кривично дело, као и остале околности потребне да се кривично дело што тачније одреди;

3) законски назив кривичног дела, са навођењем одредаба закона које се по предлогу тужиоца имају применити;

4) означање суда пред којим ће се одржати главни претрес;

5) предлог о доказима које треба извести на главном претресу, уз назначење имена сведока и вештака, списа које треба прочитати и предмета који служе за доказ;

6) образложење у коме ће се према резултату истраге описати стање ствари, навести докази којима се одлучне чињенице утврђују, изнети одбрана окривљеног и становиште тужиоца о наводима одбране.

(2) Ако се окривљени налази на слободи, у оптужници се може предложити да се одреди притвор, а ако се налази у притвору, може се предложити да се пусти на слободу.

(3) Једном оптужницом може се обухватити више кривичних дела или више окривљених само ако се по одредбама члана 33. овог законика може спровести јединствени поступак и донети једна пресуда.

Члан 267.

(1) Оптужница се доставља надлежном суду у онолико примерака колико има окривљених и бранилаца (члан 69. став 2) и један примерак за суд.

(2) Одмах по пријему оптужнице председник већа пред којим ће се одржати главни претрес испитаће да ли је оптужница прописно састављена (члан 266), па ако установи да није, вратиће је тужиоцу да у року од три дана исправи недостатке. Из оправданих разлога, на захтев тужиоца, веће може продужити овај рок. Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац пропусти поменути рок, сматраће се да је одустао од гоњења, па ће се поступак обуставити.

+ **Судска пракса**

Члан 268.

(1) Ако оштећени као тужилац подигне оптужницу без спровођења истраге (члан 244. став 6) или ако је поднесена приватна тужба за кривично дело за које није вођена истрага, осим ако се приватна тужба подноси за кривично дело за које се спроводи скраћени поступак, председник првостепеног већа ће, ако сматра да нема места гоњењу због постојања околности из члана 274. тач. 1) и 2) овог законика, затражити одлуку већа (члан 24. став 6).

(2) Ако оштећени као тужилац, противно одредбама члана 244. ст. 1. и 2. овог законика, подигне оптужницу без спровођења истраге за кривично дело за које је прописана казна затвора преко пет година, сматраће се да је ставио захтев за спровођење истраге.

(3) Против решења већа оштећени као тужилац, односно приватни тужилац, има право жалбе.

+ **Види:**

чл. 70. Закона - 72/2009-36.

Члан 269.

(1) Ако је у оптужници стављен предлог да се против окривљеног одреди притвор или да се пусти на слободу о томе решава веће (члан 24. став 6) одмах, а најдоцније у року од 48

сати.

(2) Ако се окривљени налази у притвору, а у оптужници није стављен предлог да се пусти на слободу, веће из става 1. овог члана ће по службеној дужности, у року од три дана од дана пријема оптужнице, испитати да ли још постоје разлози за притвор и донети решење о продужењу или укидању притвора. Жалба против овог решења не задржава извршење решења.

+ Судска пракса

Члан 270.

(1) Оптужница се доставља окривљеном који је на слободи без одлагања, а ако се налази у притвору, у року од 24 сата по пријему.

(2) Ако је против окривљеног одређен притвор решењем већа (члан 269), оптужница се предаје окривљеном приликом његовог лишавања слободе, заједно са решењем којим се одређује притвор.

(3) Ако се окривљени који је лишен слободе не налази у затвору суда код кога ће се одржати главни претрес, председник већа наредиће да се окривљени одмах спроведе у тај затвор, где ће му се предати оптужница.

+ Судска пракса

Члан 271.

(1) Окривљени има право да поднесе приговор против оптужнице у року од осам дана од дана достављања. Уз оптужницу, окривљеном ће бити достављена и поука о његовом праву.

(2) Приговор против оптужнице може поднети и бранилац, без нарочитог овлашћења окривљеног, али не и против његове воље.

(3) Окривљени се може одрећи права на подношење приговора против оптужнице.

+ Судска пракса

Члан 272.

(1) Неблаговремени приговор и приговор изјављен од неовлашћеног лица одбациће решењем председник већа пред којим се има одржати главни претрес. О жалби против овог решења одлучује веће (члан 24. став 6).

(2) Ако председник већа по одредби става 1. овог члана не одбаци приговор, доставиће га са списима већу (члан 24. став 6), које о приговору решава у седници.

(3) Веће може позвати странке и браниоца да на седници усмено изложе своје ставове, осим у случају из члана 282в став 5. овог законика.

+ Види:

чл. 71. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 273.

(1) Ако веће не одбаци приговор као неблаговремен или као недозвољен, приступиће

испитивању оптужнице.

(2) Кад веће поводом приговора утврди да постоје погрешке или недостаци у оптужници (члан 266) или у самом поступку, или да је потребно боље разјашњење стања ствари да би се испитала основаност оптужнице, вратиће оптужницу да се запажени недостаци отклоне, или да се истрага допуни, односно спроведе. Тужилац је дужан, у року од три дана од дана кад му је саопштена одлука већа, да поднесе исправљену оптужницу или стави захтев за допуну, односно спровођење истраге. Из оправданих разлога на захтев тужиоца, веће може да продужи овај рок. Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац пропусти поменути рок, сматраће се да је одустао од гоњења, па ће се поступак обуставити. Ако јавни тужилац пропусти рок, дужан је да о разлозима пропуштања обавести вишег јавног тужиоца.

(3) Ако веће утврди да је за кривично дело које је предмет оптужбе надлежан који други суд, огласиће ненадлежним суд коме је поднесена оптужница и по правноснажности решења упутиће предмет надлежном суду.

(4) Ако веће утврди да се у списима налазе записници или обавештења из члана 178. овог законика, донеће решење о њиховом издвајању из списка. Против овог решења дозвољена је посебна жалба. По правноснажности решења, пре него што предмет упути председнику већа ради заказивања главног претреса, председник већа из члана 24. став 6. овог законика обезбедиће да се издвојени записници и обавештење затворе у посебан омот и предају истражном судији ради чувања одвојено од осталих списка. Издвојени записници и обавештења се не могу разгледати нити се могу користити у поступку.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 274.

(1) Решавајући о приговору против оптужнице, веће ће одлучити да нема места оптужби и да се кривични поступак обуставља, ако установи:

1) да дело које је предмет оптужбе није кривично дело, а нема услова за примену мера безбедности;

2) да је кривично гоњење застарело, или да је дело обухваћено амнестијом или помиловањем, или да постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење;

3) да нема довољно доказа да је окривљени основано сумњив за дело које је предмет оптужбе.

(2) Ако веће установи да нема захтева овлашћеног тужиоца, потребног предлога или одобрења за кривично гоњење, или да постоје друге околности које привремено спречавају гоњење, решењем ће оптужницу одбацити.

+ **Види:**

[чл. 72. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 275.

(1) Кад решава о приговору против оптужнице јавног тужиоца поднесене на основу члана 244. став 6. овог законика или о захтеву председника већа поводом те оптужнице

(члан 281) или кад решава поводом неслагања председника првостепеног већа са оптужницом оштећеног као тужиоца или са приватном тужбом у случајевима из члана 268. став 1, односно став 2. тог члана, веће ће решењем одбацити оптужницу, односно приватну тужбу, ако утврди да постоје разлози из члана 274. ст. 1. тач. 1) и 2) овог законика, а ако су спроведене истражне радње - и из разлога предвиђеног у тачки 3. став 1. члана 274.

(2) Ако је поводом приговора против оптужнице јавног тужиоца из става 1. овог члана или по захтеву председника већа поводом те оптужнице (члан 281) спроведена истрага (члан 273. став 2) а веће, по спроведеној истрази, нађе да постоје разлози из члана 274. став 1. овог законика, одлучиће решењем да нема места оптужби и да се кривични поступак обуставља.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 73. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 276.

Приликом доношења решења из члана 273. став 3. и чл. 274. и 275. овог законика, веће није везано за правну оцену дела коју је тужилац навео у оптужници.

Члан 277.

(1) Ако не донесе ниједно решење из чл. 273, 274. и 275. овог законика, веће ће одбити приговор као неоснован.

(2) У истом решењу веће ће одлучити и о предлозима за спајање или раздвајање поступка.

Члан 278.

Ако су од више окривљених само неки поднели приговор против оптужнице, а разлози због којих је суд нашао да нема места оптужби користе и неким од окривљених који нису поднели приговор, веће ће поступити као да су и они поднели приговор.

Члан 279.

Све одлуке већа донесене поводом приговора против оптужнице морају бити образложене, али тако да се унапред не утиче на решавање оних питања која ће бити предмет расправљања на главном претресу.

Члан 280.

(1) Против одлуке већа из члана 273. став 3. овог законика жалба је дозвољена, а против одлука из чл. 274. и 275. овог законика жалбу може изјавити тужилац и оштећени. Против осталих одлука већа донесених поводом приговора против оптужнице жалба није дозвољена.

(2) Ако је против одлуке већа жалбу изјавио само оштећени, па жалба буде усвојена, сматраће се да је изјављивањем жалбе оштећени преузео гоњење.

+ [Судска пракса](#)

Члан 281.

(1) Ако приговор против оптужнице није поднесен или је одбачен, на захтев председника већа пред којим треба да се одржи главни претрес, веће (члан 24. став 6) може одлучити о сваком питању о коме се на основу овог законика решава поводом приговора.

(2) Захтев из става 1. овог члана председник већа може ставити до одређивања главног претреса, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема оптужнице у суду.

(3) Одредбе члана 272. став 2. и чл. 273. до 276, чл. 279. и 280. овог законика сходно ће се примењивати и приликом одлучивања поводом захтева из става 1. овог члана.

+ [Судска пракса](#)

Члан 282.

Оптужница ступа на правну снагу кад је приговор одбијен, а ако приговор није поднесен или је одбачен - даном кад се веће, разматрајући захтев председника већа (члан 281), сложило са оптужницом, а ако таквог захтева није било - даном кад је председник већа одредио главни претрес, односно протеком рока из члана 281. став 2. овог законика.

+ [Судска пракса](#)

Глава XXа

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ КРИВИЦЕ

+ **Види:**

[чл. 74. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 282а

(1) Када се кривични поступак води за једно кривично дело или за кривична дела у стицају за која је прописана казна затвора до 12 година, јавни тужилац може предложити окривљеном и његовом браниоцу закључење споразума о признању кривице, односно окривљени и његов бранилац могу јавном тужиоцу предложити закључење таквог споразума.

(2) Када се упуту предлог из става 1. овог члана, странке и бранилац могу преговарати о условима признања кривице за кривично дело, односно кривична дела која се окривљеном стављају на терет.

(3) Споразум о признању кривице мора бити у писаном облику и може се поднети најкасније до завршетка првог рочишта за одржавање главног претреса.

(4) Споразум о признању кривице се, ако оптужница још није поднесена, подноси председнику већа из члана 24. став 6. овог законика, а након подношења оптужнице, споразум о признању кривице се подноси председнику већа.

(5) Окривљени и његов бранилац се могу у приговору против оптужнице позвати на закључени споразум о признању кривице.

+ **Види:**

[чл. 74. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 282б

(1) Споразумом о признању кривице окривљени у потпуности признаје кривично дело за које се терети, односно признаје једно или више од кривичних дела учињених у стицају, која су предмет оптужбе, а окривљени и јавни тужилац се саглашавају:

1) о врсти и висини казне, односно о другим кривичним санкцијама које ће окривљеном бити изречене;

2) о одустајању јавног тужиоца од кривичног гоњења за кривична дела која нису обухваћена споразумом о признању кривице;

3) о трошковима кривичног поступка и о имовинскоправном захтеву;

4) о одрицању странака и браниоца од права на жалбу против одлуке суда донесене на основу споразума о признању кривице, када је суд у потпуности прихватио споразум.

(2) У споразуму о признању кривице јавни тужилац и окривљени се могу сагласити о изрицању окривљеном казне која по правилу не може бити испод законског минимума за кривично дело које се окривљеном ставља на терет.

(3) Изузетно, када је то очигледно оправдано значајем признања окривљеног за разјашњење кривичног дела за које се терети, чије би доказивање без таквог признања било немогуће или знатно отежано, односно за спречавање, откривање или доказивање других кривичних дела, односно због постојања нарочито олакшавајућих околности из члана 54. став 2. Кривичног законика, јавни тужилац и окривљени се могу сагласити да се окривљеном изрекне блажа казна у границама прописаним у члану 57. Кривичног законика.

(4) Окривљени се споразумом о признању кривице може обавезати на испуњење обавеза из члана 236. став 1. овог законика под условом да је с обзиром на природу обавеза могуће да их окривљени испуни до подношења споразума о признању кривице суду, односно да до подношења споразума о признању кривице суду, започне са испуњавањем обавеза.

(5) Окривљени може у споразуму о признању кривице прихватити обавезу да у одређеном року врати имовинску корист стечену извршењем кривичног дела, односно да врати предмет кривичног дела.

+ **Види:**

[чл. 74. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 282в

(1) О споразуму о признању кривице одлучује суд, који споразум решењем може одбацити, усвојити или одбити.

(2) Када је споразум о признању кривице поднесен пре подношења оптужнице, о њему одлучује председник већа из члана 24. став 6. овог законика.

(3) Када је споразум о признању кривице поднесен након подношења оптужнице, односно ако се у приговору против оптужнице на такав споразум позивају окривљени, односно његов бранилац, о њему одлучује председник већа.

(4) Председник већа ће споразум о признању кривице одбацити ако је поднесен након

што је завршено прво рочиште за одржавање главног претреса. Против решења о одбацивању споразума о признању кривице жалба није дозвољена.

(5) Суд о споразуму о признању кривице одлучује на рочишту, коме присуствују јавни тужилац, окривљени и бранилац, а о рочишту се обавештавају оштећени и његов пуномоћник. Ако окривљени сам не узме браниоца, поставиће му га суд по службеној дужности, најкасније осам дана пре почетка рочишта, а тако постављени бранилац ће своју дужност вршити док решење из става 9. овог члана не постане правноснажно, односно до доношења пресуда из члана 282д овог законика.

(6) Рочиште из става 5. овог члана је јавно (члан 291), а јавност се са целог тока рочишта или његовог дела, решењем суда може искључити само ако постоји неки од разлога из члана 292. овог законика, уз сходну примену одредаба члана 293. и члана 294. став 4. овог законика.

(7) Суд ће решењем одбацити споразум о признању кривице, ако на рочиште није дошао уредно позвани окривљени. Против решења о одбацивању споразума о признању кривице жалба није дозвољена. Рочиште из става 5. овог члана се може одржати и без присуства уредно позваног јавног тужиоца, о чему суд обавештава непосредно вишег јавног тужиоца.

(8) Суд ће образложеним решењем усвојити споразум о признању кривице и донети одлуку која одговара садржини споразума, ако утврди:

1) да је окривљени свесно и добровољно признао кривично дело, односно кривична дела која су предмет оптужбе и да је искључена могућност признања окривљеног у заблуди;

2) да је споразум закључен у складу са одредбама члана 282б ст. 2. и 3. овог законика;

3) да је окривљени потпуно свестан свих последица закљученог споразума (члан 282б став 1), а посебно да у потпуности разуме да се споразумом одриче права на суђење и улагање жалбе против одлуке суда донесене на основу споразума;

4) да постоје и други докази који поткрепљују признање кривице окривљеног;

5) да споразумом о признавању кривице нису повређена права оштећеног или да он није противан разлозима правичности.

(9) Када није испуњен један или више услова из става 8. овог члана, или када казна, односно друга кривична санкција утврђена у споразуму о признању кривице очигледно не одговара тежини кривичног дела које је окривљени признао, суд ће донети образложено решење којим се споразум о признању кривице одбија, а признање окривљеног дато у споразуму не може бити доказ у кривичном поступку.

(10) Када решење из става 9. овог члана постане правноснажно, споразум и сви списи који су са њим повезани, уништавају се пред судом, о чему се саставља службена белешка, а судија који је донео решење из става 9. овог члана не може учествовати у даљем поступку.

(11) Решење суда о споразуму о признању кривице се доставља јавном тужиоцу, окривљеном, браниоцу, оштећеном и његовом пуномоћнику.

+ **Види:**

чл. 74. Закона - 72/2009-36.

Члан 282г

(1) Против решења суда о одбијању споразума о признању кривице, жалбу у року од осам дана од дана када им је решење достављено, могу изјавити јавни тужилац, окривљени и његов бранилац.

(2) Против решења суда о усвајању споразума о признању кривице, жалбу у року из става 1. овог члана, могу изјавити оштећени и његов пуномоћник.

(3) О жалби из ст. 1. и 2. овог члана одлучује веће из члана 24. став 6. овог законика, у чијем саставу не може бити судија који је донео решење које се побија жалбом.

(4) Веће које одлучује о жалби против решења о споразуму о признању кривице може жалбу одбацити ако је поднесена по протеку рока из става 1. овог члана, усвојити је или је одбити као неосновану.

(5) Против решења из става 4. овог члана жалба није дозвољена.

+ **Види:**

чл. 74. Закона - 72/2009-36.

Члан 282д

(1) Када решење о усвајању споразума о признању кривице постане правноснажно, оно се сматра саставним делом оптужнице, ако је она већ поднесена, односно јавни тужилац у року од три дана саставља оптужницу у коју укључује споразум о признању кривице, ако оптужница претходно још није била поднесена, а председник већа без одлагања доноси пресуду којом окривљеног оглашава кривим и изриче му казну, односно другу кривичну санкцију и одлучује о осталим питањима предвиђеним у споразуму о признању кривице (члан 282б).

(2) Поред садржаја из споразума о признању кривице (члан 282б), пресуда из става 1. овог члана, сходно садржи и податке из члана 356. овог законика.

(3) Пресуда из става 1. овог члана се доставља лицима из члана 360. ст. 3. до 5. овог законика, са поуком да против ње жалба није дозвољена.

(4) Ако је споразумом о признању кривице предвиђено одустајање јавног тужиоца од кривичног гоњења за кривична дела која нису обухваћена споразумом о признању кривице (члан 282б став 1. тачка 2), суд у односу на та кривична дела, доноси пресуду из члана 354. овог законика, а оштећени нема право из члана 61. овог законика.

+ **Види:**

чл. 74. Закона - 72/2009-36.

В. ГЛАВНИ ПРЕТРЕС И ПРЕСУДА

Глава XXI

ПРИПРЕМЕ ЗА ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

Члан 283.

(1) Председник већа наредбом одређује дан, час и место главног претреса.

(2) Председник већа ће одредити главни претрес најкасније у року од два месеца од дана пријема оптужнице у суду, а ако је стављен захтев из члана 281. овог законика - чим се, с обзиром на одлуку већа, главни претрес може одредити. Ако у овом року не одреди главни претрес, председник већа ће обавестити председника суда и председника непосредно вишег суда о разлозима због којих главни претрес није одређен. Председник суда и председник

непосредно вишег суда ће, по потреби, предузети мере да се главни претрес одреди.

(3) Ако председник већа утврди да се у списима налазе записници или обавештења из члана 178. овог законика, донеће решење о њиховом издвајању, пре одређивања главног претреса, и по правноснажности решења издвојиће их у посебан омот и предаће их истражном судији ради чувања одвојено од осталих списка.

+ **Види:**

[чл. 75. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 284.

(1) Главни претрес се држи у седишту суда и у судској згради.

(2) Ако су у појединим случајевима просторије у судској згради неподесне за одржавање главног претреса, председник суда може одредити да се претрес држи у другој згради.

(3) Главни претрес може се одржати и у другом месту на подручју надлежног суда, ако то на образложени предлог председника суда дозволи председник вишег суда.

Члан 285.

(1) На главни претрес позваће се оптужени и његов бранилац, тужилац и оштећени и њихови законски заступници и пуномоћници, као и тумач. На главни претрес позваће се и сведоци и вештаци које су предложили тужилац у оптужници и окривљени у приговору против оптужнице, осим оних за које председник већа сматра да њихово испитивање на главном претресу није потребно.

(2) У погледу садржине позива за оптуженог и сведоке примениће се одредбе чл. 134. и 101. овог законика. Кад одбрана није обавезна, оптужени ће се у позиву поучити да има право да узме браниоца, али да главни претрес неће морати да се одложи због тога што бранилац није дошао на главни претрес или што је оптужени узео браниоца тек на главном претресу.

(3) Позив оптуженом мора се доставити тако да између достављања позива и дана главног претреса остане довољно времена за припремање одбране, а најмање осам дана. За кривична дела за која се може изрећи казна затвора од десет година или тежа казна, време за припремање одбране износи најмање петнаест дана. На захтев оптуженог или на захтев тужиоца, а по пристанку оптуженог, ови рокови се могу скратити.

(4) Оштећеног који се не позива као сведок суд ће обавестити у позиву да ће се главни претрес одржати и без њега, а да ће се његова изјава о имовинскоправном захтеву прочитати. Оштећени ће се упозорити на то да ће се, ако не дође, сматрати да није вољан да продужи гоњење ако јавни тужилац одустане од оптужбе.

(5) Оштећени као тужилац и приватни тужилац упозориће се у позиву да ће се, ако на главни претрес не дођу, нити пошаљу пуномоћника, сматрати да су одустали од оптужбе.

(6) Оптужени, сведок и вештак упозориће се у позиву на последице недоласка на главни претрес (чл. 304. и 307).

+ **Види:**

[чл. 28. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 286.

(1) Странке и оштећени могу и после заказивања главног претреса захтевати да се на главни претрес позову нови сведоци или вештаци или прибаве други нови докази. У свом образложеном захтеву странке морају означити које би се чињенице имале доказати и којим од предложених доказа.

(2) Председник већа може и без предлога странака наредити прибављање нових доказа за главни претрес.

(3) О одлуци којом се наређује прибављање нових доказа обавестиће се странке пре почетка главног претреса.

+ **Судска пракса**

Члан 287.

Ако је у изгледу да ће главни претрес дуже трајати, председник већа може затражити од председника суда да одреди једног или двојицу судија, односно судија-поротника да присуствују главном претресу, како би заменили чланове већа у случају њихове спречености.

Члан 288.

(1) Ако се сазна да неки сведок или вештак који је позван на главни претрес, а још није испитан, неће моћи да дође на главни претрес због дуготрајне болести или због других сметњи, може се саслушати у месту где се налази.

(2) Сведока, односно вештака испитаће и заклети председник већа или судија-члан већа, или ће се његово испитивање обавити преко истражног судије суда на чијем се подручју сведок, односно вештак налази.

(3) О времену и месту испитивања обавестиће се странке и оштећени, ако је с обзиром на хитност поступка то могућно. Ако је оптужени у притвору, о потреби његовог присуствовања испитивању одлучује председник већа. Кад странке и оштећени присуствују испитивању, имају права из члана 251. став 7. овог законика.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 289.

Председник већа може наредбом, из важних разлога, на предлог странака или по службеној дужности, одложити дан главног претреса.

Члан 290.

(1) Ако тужилац одустане од оптужнице пре него што главни претрес почне, председник већа ће о томе обавестити сва лица која су била позвана на главни претрес. Оштећени ће се посебно упозорити на његово право да може наставити гоњење (чл. 61. и 63).

(2) Ако оштећени не настави гоњење, председник већа ће решењем обуставити кривични поступак и решење доставити странкама и оштећеном.

+ **Судска пракса**

Глава XXII

ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

1. Јавност главног претреса

Члан 291.

(1) Главни претрес је јаван.

(2) Главном претресу могу присуствовати пунолетна лица.

(3) Лица која присуствују главном претресу не смеју носити оружје или опасно оруђе, осим чувара окривљеног који може бити наоружан.

Члан 292.

Од отварања заседања па до завршетка главног претреса, веће може у свако доба, по службеној дужности или по предлогу странака, али увек по узимању њихових изјава, искључити јавност за цео главни претрес или један његов део, ако то захтевају интереси заштите морала, заштите јавног поретка, заштите националне безбедности, заштите малолетника или заштите приватног живота учесника у поступку, или када је то, по мишљењу суда, неопходно с обзиром на посебне околности због којих би јавност могла да повреди интересе правде.

+ **Види:**

[чл. 76. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 293.

(1) Искључење јавности не односи се на странке, оштећеног, њихове заступнике и браниоца.

(2) Веће може дозволити да главном претресу на коме је јавност искључена присуствују поједина службена лица и научни радници, а на захтев оптуженог, може то дозволити и његовом брачном другу и његовим блиским сродницима и лицу са којим живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници.

(3) Председник већа ће упозорити лица која присуствују главном претресу на коме је јавност искључена да су дужна да као тајну чувају све оно што су на претресу сазнала и указаће им да одавање тајне представља кривично дело.

+ [Судска пракса](#)

Члан 294.

(1) Одлуку о искључењу јавности доноси веће решењем, које мора бити образложено и јавно објављено.

(2) Решење о искључењу јавности може се побијати само у жалби на пресуду.

+ [Судска пракса](#)

2. Руковођење главним претресом

Члан 295.

(1) Председник, чланови већа, записничар и допунске судије, морају непрекидно бити на главном претресу.

(2) Дужност је председника већа да утврди да ли је веће састављено по закону и да ли постоје разлози због којих се чланови већа и записничар морају изузети (члан 40. тач. 1. до 5).

Члан 296.

(1) Председник већа руководи главним претресом, саслушава оптуженог испитује, сведоке и вештаке и даје реч члановима већа, странкама, оштећеном, законским заступницима, пуномоћницима, браниоцу и вештацима.

(2) Дужност је председника већа да се стара за свестрано претресање предмета, проналажење истине и отклањање свега што одуговлачи поступак а не служи разјашњењу ствари.

(3) Председник већа одлучује о предлозима странака ако о њима не одлучује веће.

(4) О предлогу о коме не постоји сагласност странака и о сагласним предлозима странака које председник не усвоји одлучује веће. Веће, такође, одлучује о приговору против мера председника већа које се односе на руковођење главним претресом.

(5) Решења већа се увек објављују и са кратким образложењем уносе у записник о главном претресу.

+ **Види:**

[чл. 77. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 297.

Главни претрес тече редом који је одређен у овом закону, али веће може одредити да се одступи од редовног тока расправљања због посебних околности, а нарочито због броја оптужених, броја кривичних дела и обима доказног материјала.

Члан 298.

(1) Суд је дужан да свој углед, углед странака и других учесника поступка заштити од увреде, претње и сваког другог напада.

(2) Дужност је председника већа да се стара о одржавању реда у судници. Он може одредити претресање лица која присуствују главном претресу, а одмах после отварања заседања упозорити присутна лица да се пристојно понашају и не ометају рад суда.

(3) Веће може наредити да се из заседања уклоне сва лица која као слушаоци присуствују главном претресу, ако се мерама за одржавање реда предвиђеним у овом закону не би могло обезбедити неометано одржавање главног претреса.

Члан 299.

(1) Ако оптужени, бранилац, оштећени, законски заступник, пуномоћник, сведок, вештак, тумач или друго лице које присуствује главном претресу омета ред, нарушава достојанство суда или не поштује наређења председника већа за одржавање реда, председник већа га може опоменути, односно наредити да се удаљи из суднице, а може га казнити и новчаном казном до 500.000 динара.

(2) Ако лице из става 1. овог члана, осим оптуженог и браниоца и након што су му изречене санкције из става 1. овог члана настави са нарушавањем реда или не поштује наређења председника већа за одржавање реда, тако да тиме исказује теже непоштовање суда и озбиљно омета главни претрес, председник већа ће направити посебан записник у који ће унети изјаве тог лица и описати његово понашање, који ће заједно са копијом записника о главном претресу, а по потреби и копијом осталих списа, доставити председнику суда. Председник суда може у року од петнаест дана донети решење о кажњавању новчаном казном до 500.000 динара или казном затвора до 15 дана, односно може лицу из става 1. овог члана изрећи обе ове казне.

(3) Против решења о кажњавању из ст. 1. и 2. овог члана, може се уложити жалба већу из члана 24. став 6. овог законика. Жалба не одлаже извршење решења, нити представља разлог за прекид или одлагање главног претреса. Већу које решава о жалби, председник већа, односно председник суда, доставља копију записника о главном претресу, а по потреби и копију осталих списа.

(4) Изузетно, веће може опозвати решење о кажњавању из става 1. овог члана, ако се кажњено лице извини суду и обећа да више неће ометати ред у судници.

(5) Против других одлука које се односе на одржавање реда и управљање главним претресом, није дозвољена жалба.

(6) Кажњавање из ст. 1. и 2. овог члана не искључује кривично гоњење кажњеног лица, ако је његовом радњом истовремено учињено и кривично дело, када ће се поступити према члану 301. овог законика.

(7) Ако је оптужени удаљен из суднице, председник већа ће наредити да се он врати у судницу одмах по завршетку радње у току које је удаљен. Ако оптужени настави да омета ред у судници, веће ће донети одлуку о његовом поновном удаљивању за одређено време, а ако је оптужени већ саслушан на главном претресу, онда и за све време док траје доказни поступак. Пре завршетка доказног поступка, председник већа ће обезбедити присуство оптуженог, обавестиће га о току главног претреса, упознати га са исказима претходно саслушаних саоптужених, односно омогућити му да прочита записнике о тим исказима, ако то оптужени жели и позвати га да се изјасни о оптужби, ако то није раније већ учинио. Ако би оптужени наставио да нарушава ред и да вређа достојанство суда, веће га може поново удаљити из заседања, а у том случају главни претрес ће се довршити без присуства оптуженог, а пресуду ће му саопштити председник већа или судија-члан већа у присуству записничара.

(8) Браниоцу или пуномоћнику који после казне продужи да нарушава ред, веће може ускратити даљу одбрану, односно заступање на главном претресу и у том случају странка ће се позвати да узме другог браниоца, односно пуномоћника. Ако оптужени који није саслушан то није у могућности да учини, односно ако у случају обавезне одбране суд не може без штете за одбрану да постави новог браниоца, главни претрес ће се прекинути или одложити, а бранилац се обавезује да сноси трошкове таквог прекида или одлагања. Ако приватни тужилац или оштећени као тужилац не узму другог пуномоћника, веће може одлучити да се главни претрес настави без пуномоћника, ако оцени да његово одсуство не би било штетно за интересе заступаног, а ако се претрес прекине или одложи онда када

није могућ његов наставак без пуномоћника, пуномоћник се обавезује да сноси трошкове таквог прекида или одлагања. Решење о томе, са образложењем, уноси се у записник о главном претресу. Против овог решења посебна жалба није дозвољена.

(9) Ако суд удаљи из суднице оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца или њиховог законског заступника, главни претрес ће се наставити и у њиховој одсутности.

(10) Ако јавни тужилац или лице које га замењује, омета ред, нарушава достојанство суда или не поштује наређења председника већа за одржавање реда, председник већа ће га опоменути, опомену ће унети у записник о главном претресу и о томе обавестити надлежног јавног тужиоца и непосредно вишег јавног тужиоца. Председник већа може и прекинути главни претрес и од надлежног јавног тужиоца затражити да одреди друго лице да заступа оптужницу.

(11) Кад председник већа или веће казни адвоката или адвокатског приправника који омета ред, нарушава достојанство суда или не поштује наређења председника већа за одржавање реда, председник већа ће о томе обавестити надлежну адвокатску комору, која је дужна да председника већа и председника суда у року од два месеца од дана пријема обавештења, обавести о мерама које је предузела.

+ **Види:**

[чл. 59. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 78. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 300.

(1) Против решења о казни дозвољена је жалба, али веће може ово решење да опозове.

(2) Против других одлука које се односе на одржавање реда и управљање главним претресом није дозвољена жалба.

Члан 301.

(1) Ако оптужени на главном претресу учини кривично дело, поступиће се по одредби члана 342. овог законика.

(2) Ако неко други у току главног претреса у заседању учини кривично дело, веће може прекинути главни претрес и по усменој оптужби тужиоца судити о учињеном кривичном делу одмах, а може за то дело судити по завршетку отпочетог главног претреса.

(3) Ако постоје основи сумње да је сведок или вештак на главном претресу дао лажни исказ, не може се за то кривично дело одмах судити. У таквом случају, председник већа може наредити да се о исказу сведока, односно вештака састави посебан записник, који ће доставити јавном тужиоцу. Овај записник потписаће испитани сведок, односно вештак.

(4) Ако није могуће да се учиниоцу кривичног дела за које се гони по службеној дужности одмах суди, или ако је за суђење надлежан виши суд, обавестиће се о томе надлежни јавни тужилац ради даљег поступка.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

3. Претпоставке за одржавање главног претреса

Члан 302.

Председник већа отвара заседање и објављује предмет главног претреса и састав већа. Затим утврђује да ли су дошла сва позвана лица, па ако нису, проверава да ли су им позиви уручени и да ли су свој изостанак оправдала.

Члан 303.

(1) Ако на главни претрес, који је заказан на основу оптужнице јавног тужиоца, не дође јавни тужилац или лице које га замењује, главни претрес ће се одложити. Председник већа ће о томе обавестити надлежног јавног тужиоца.

(2) Ако на главни претрес не дође оштећени као тужилац или приватни тужилац, иако су уредно позвани, нити њихов пуномоћник, веће ће решењем обуставити поступак.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 304.

(1) Ако је оптужени уредно позван, а не дође на главни претрес нити свој изостанак оправда, веће ће наредити да се принудно доведе. Ако се довођење не би могло одмах извршити, веће ће одлучити да се главни претрес не одржи и наредити да се оптужени на идући претрес принудно доведе. Ако до привођења оптужени оправда изостанак, председник већа ће опозвати наредбу о принудном довођењу.

(2) Оптуженом се може судити у одсуству само ако је у бекству или иначе није достижан државним органима, а постоје нарочито важни разлози да му се суди иако је одсутан.

(3) Решење о суђењу у одсуству оптуженог доноси веће, на предлог тужиоца. Жалба не задржава извршење решења.

+ [Судска пракса](#)

Члан 305.

(1) Ако на главни претрес не дође бранилац који је уредно позван, а не обавести суд о разлогу спречености чим је за овај разлог сазнао, или ако бранилац без одобрења напусти главни претрес, оптужени ће се позвати да одмах узме другог браниоца. Ако оптужени то не учини, веће може одлучити да се главни претрес одржи и без присуства браниоца. Ако у случају обавезне одбране не постоји могућност да оптужени одмах узме другог браниоца, односно да га суд постави без штете за одбрану, главни претрес ће се одложити.

(2) Уредно позваног браниоца чији је неоправдани недолазак довео до одлагања главног претреса веће ће казнити новчаном казном од 50.000 динара и обавезати да плати трошкове одлагања главног претреса. Решење о томе са кратким образложењем уноси се у записник о главном претресу.

+ **Види:**

[чл. 29. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 79. Закона - 72/2009-36.](#)

+ Судска пракса

Члан 306.

Ако по одредбама чл. 299, 304. и 305. овог законика постоје услови за одлагање главног претреса због недоласка оптуженог, односно одсуства браниоца, веће може одлучити да се главни претрес одржи ако би се према доказима који се налазе у списима очигледно морала донети пресуда којом се оптужба одбија или решење из члана 349. овог законика.

+ Судска пракса

Члан 307.

(1) Ако сведок или вештак, и поред уредног позива, неоправдано изостане, веће може наредити да се одмах принудно доведе.

(2) Главни претрес може почети и без присуства позваног сведока или вештака, и у том случају веће ће у току главног претреса одлучити да ли услед одсуства сведока или вештака главни претрес треба прекинути или одложити.

(3) Сведока или вештака који је уредно позван а изостанак није оправдао, веће може казнити новчаном казном до 100.000 динара, а може наредити да се на нови главни претрес принудно доведе. Веће може у оправданом случају опозвати одлуку о казни.

+ Види:

чл. 59. Закона - 58/2004-1.

4. Одлагање и прекидање главног претреса

Члан 308.

(1) Ван случајева посебно предвиђених у овом законикау, главни претрес одложиће се решењем већа ако треба прибавити нове доказе, за чије је прибављање неопходно дуже време или ако се у току главног претреса утврди да је код оптуженог после учињеног кривичног дела наступило душевно обољење или душевна поремећеност или ако постоје друге сметње да се главни претрес успешно спроведе.

(2) У решењу којим се одлаже главни претрес одредиће се, по правилу, дан и час кад ће се главни претрес наставити. Истим решењем веће може одредити да се прикупе докази који би временом могли да се изгубе.

(3) Против решења из става 2. овог члана није дозвољена жалба.

+ Види:

чл. 80. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 309.

(1) Главни претрес који је одложен мора почети изнова ако се изменио састав већа, с тим што веће може одлучити, по узимању изјава од странака, да се сведоци и вештаци не испитују поново, него да се прочитају њихови искази дати на ранијем главном претресу.

(2) Главни претрес који је одложен, а одржава се пред истим већем, наставиће се, а председник већа ће укратко изнети ток ранијег главног претреса, с тим што веће може и у овом случају одлучити да главни претрес почне изнова.

(3) Главни претрес који је одложен, а одржава се пред другим председником већа, мора почети изнова и сви докази се морају поново извести.

(4) Изузетно од става 3. овог члана, председник већа може, по узимању изјава од странака, захтевати од већа из члана 24. став 6. овог законика да одлучи да се одређени докази не изводе поново.

(5) Ако веће из члана 24. став 6. овог законика установи да је због протеча времена, заштите сведока или других важних разлога оправдано да се одређени сведоци и вештаци не испитују поново, решењем ће одлучити да се прочитају записници о њиховом испитивању на ранијем главном претресу. Против овог решења жалба није дозвољена.

(6) О сваком одлагању које траје дуже од два месеца, председник већа је дужан да обавести председника суда.

+ **Види:**

чл. 81. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 310.

(1) Осим случајева предвиђених у овом закоником, председник већа може прекинути главни претрес због прибављања одређених доказа у кратком времену, припремања оптужбе или одбране, одмора или истека радног времена.

(2) Прекинути главни претрес наставља се, по правилу, наредног радног дана.

(3) Прекинути главни претрес наставља се увек пред истим већем.

(4) Ако се главни претрес не може наставити пред истим већем или ако је прекид главног претреса трајао дуже од осам дана, поступиће се по одредбама члана 309. овог законика.

+ **Види:**

чл. 82. Закона - 72/2009-36.

Члан 311.

Ако се у току главног претреса пред већем састављеним од једног судије и двојице судија-поротника покаже да чињенице на којима се заснива оптужба указују на кривично дело за чије је суђење надлежно веће састављено од двојице судија и тројице судија-поротника, допуниће се веће и главни претрес ће почети изнова.

5. Записник о главном претресу

Члан 312.

(1) О главном претресу води се записник у који се, у битном, уноси садржај рада и цео ток главног претреса.

(2) За магнетофонско снимање тока главног претреса сходно се примењују одредбе члана 179. овог законика. Одобрење за магнетофонско снимање даје председник већа.

(3) Председник већа може, по предлогу странке или по службеној дужности, наредити да се у записник дословно упишу изјаве које сматра нарочито важним.

(4) Ако је потребно, а нарочито ако се у записник дословно уносе изјаве неког лица, председник већа може наредити да се тај део записника одмах прочита, а прочитаће се увек ако то захтева странка, бранилац или лице чија се изјава уноси у записник.

Члан 313.

(1) Записник мора бити завршен са закључењем заседања. Записник потписују председник већа и записничар.

(2) Странке имају право да прегледају завршени записник и његове прилоге, да ставе прилоге, да ставе примедбе у погледу садржине и да траже исправку записника. Странке имају право да после завршеног заседања добију копију записника, ако то захтевају.

(3) Исправке погрешно уписаних имена, бројева и других очигледних погрешака у писању може наредити председник већа по предлогу странака или испитаног лица или по службеној дужности. Друге исправке и допуне записника може наредити само веће.

(4) Примедбе и предлози странака у погледу записника, као и исправке и допуне записника морају се забележити у наставку завршеног записника. У наставку записника забележиће се и разлози због којих поједини предлози и примедбе нису усвојени. Председник већа и записничар потписују и наставак записника.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 314.

(1) У уводу записника мора се назначити суд пред којим се одржава главни претрес, место и време заседања, име и презиме председника већа, чланова већа и записничара, тужиоца, оптуженог и браниоца, оштећеног и његовог законског заступника или пуномоћника, тумача, кривично дело које је предмет претресања, као и да ли је главни претрес јаван или је јавност искључена.

(2) Записник мора нарочито да садржи податке о томе која је оптужница на главном претресу прочитана, односно усмено изложена и да ли је тужилац изменио или проширио оптужбу, какве су предлоге поднеле странке и какве је одлуке доносио председник већа или веће, који су докази изведени, да ли су прочитани какви записници и друга писмена, да ли су репродуковани звучни или други снимци и какве су примедбе учиниле странке у погледу прочитаних записника, писмена или репродукованих снимака. Ако је на главном претресу искључена јавност, у записнику се мора назначити да је председник већа упозорио присутне на последице ако неовлашћено открију оно што су на том главном претресу сазнали као тајну.

(3) Искази оптуженог, сведока и вештака уносе се у записник тако да се прикаже њихова битна садржина. Ови искази уносе се у записник само уколико садрже одступање или допуну њихових ранијих исказа. На захтев странке, председник већа наредиће да се делимично или у целини прочита записник о њеном ранијем исказу.

(4) На захтев странке, у записник ће се унети и питање, односно одговор који је веће одбило као недозвољен.

Члан 315.

(1) У записник о главном претресу уноси се потпуна изрека пресуде (члан 361. ст. 3. до 5), уз назначење да ли је пресуда јавно објављена. Изрека пресуде садржана у записнику о главном претресу представља изворник.

(2) Ако је донето решење о притвору (члан 358), мора се и оно унети у записник о главном претресу.

+ **Судска пракса**

6. Почетак главног претреса и саслушање оптуженог

Члан 316.

(1) Приликом уласка судије или већа у судницу и приликом њиховог изласка из суднице, сви присутни, на позив овлашћеног лица, треба да устану.

(2) Странке и други учесници поступка дужни су да устану кад се обраћају суду, осим ако за то постоје оправдане препреке или ако је саслушање, односно испитивање уређено на други начин.

(3) Кад је председник већа утврдио да су на главни претрес дошла сва позвана лица, или кад је веће одлучило да се главни претрес одржи у одсуству неког од позваних лица, или је оставило да о тим питањима доцније реши, позваће председник већа оптуженог и од њега узети личне податке (члан 89) да би утврдио његову истоветност.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 317.

(1) Пошто истоветност оптуженог буде утврђена, председник већа упутиће сведоке и вештаке на место које је за њих одређено, где ће сачекати док буду позвани ради испитивања. У случају потребе, председник већа може задржати вештаке да прате ток главног претреса.

(2) Ако је оштећени присутан, а још није пријавио имовинскоправни захтев, упутиће га председник већа да може ставити предлог за остваривање тог захтева у кривичном поступку и поучиће га о правима из члана 60. овог законика.

(3) Ако се оштећени као тужилац или приватни тужилац треба да буду испитани као сведоци, неће се уклонити из заседања.

(4) Председник већа може предузети потребне мере да спречи договарање између сведока, вештака и странака.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 318.

Оптуженог ће председник већа упозорити да пажљиво прати ток главног претреса и упутиће га да може износити чињенице и предлагати доказе у своју одбрану, да може постављати питања са оптуженим, сведоцима и вештацима, стављати примедбе и давати

објашњења у погледу њихових исказа.

+ [Судска пракса](#)

Члан 319.

(1) Главни претрес почиње читањем оптужнице (члан 266. став 1. тач. 1. до 3) или приватне тужбе.

(2) Оптужницу и приватну тужбу чита, по правилу, тужилац, али председник већа може уместо тога, ако се ради о оптужници оштећеног као тужиоца или о приватној тужби, усмено изложити њихов садржај. Тужиоцу ће се дозволити да допуни излагање председника већа.

(3) Ако је оштећени присутан, може се образложити имовинскоправни захтев, а ако није присутан, његов предлог ће прочитати председник већа.

Члан 320.

(1) Пошто је оптужница или приватна тужба прочитана или је усмено изложен њихов садржај, председник већа упитаће оптуженог да ли је разумео оптужбу. Ако се председник већа увери да оптужени није разумео оптужбу, поново ће му изложити њену садржину на начин да је оптужени најлакше може разумети.

(2) После тога, председник већа ће упитати оптуженог да ли признаје да је учинио кривично дело за које је оптужен и позвати га да се, ако то жели, изјасни о оптужби и изнесе своју одбрану. Оптужени није дужан да се изјасни о оптужби нити да износи своју одбрану.

(3) Одбијање оптуженог да одговори на питање из става 2. овог члана сматраће се порицањем."

(4) Када оптужени заврши свој исказ, питања му могу постављати најпре тужилац, затим бранилац оптуженог, после њега председник већа и чланови већа, а затим оштећени или његов законски заступник и пуномоћник, саоптужени и његов бранилац и вештаци.

(5) Оштећени, законски заступник и пуномоћник оштећеног и вештаци могу непосредно оптуженом постављати питања уз одобрење председника већа.

(6) Председник већа ће забранити питање или одговор на већ постављено питање ако је оно недозвољено (члан 90. став 1) или се не односи на предмет оптужбе. Сматраће се да се на предмет оптужбе односи питање којим се проверава веродостојност исказа. Странке могу захтевати да о забрани одлучи веће.

(7) Председник већа може увек поставити питање које доприноси потпунијем или јаснијем одговору на питање постављено од стране других учесника у поступку.

(8) Саслушању оптуженог не могу присуствовати саоптужени који још нису саслушани.

+ **Види:**

[чл. 83. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 321.

(1) При саслушању оптуженог на главном претресу, сходно ће се примењивати опште

одредбе које важе за саслушање окривљеног (чл. 89. до 95).

(2) Ако оптужени уопште неће да одговара или неће да одговара на поједино питање, прочитаће се његов ранији исказ или део тог исказа.

(3) По завршеном саслушању, председник је дужан да упита оптуженог да ли има још шта да наведе у своју одбрану.

+ Судска пракса

Члан 322.

- брисан -

+ Види:

чл. 84. Закона - 72/2009-36.

Члан 323.

(1) Кад се заврши испитивање првог оптуженог, приступиће се редом саслушању осталих оптужених, ако их има. После сваког саслушања, председник већа ће упознати саслушаног са исказима раније саслушаних саоптужених и упутиће га да ли има шта да примети. Раније саслушаног оптуженог председник већа ће упитати да ли има шта да примети на исказ доцније саслушаног оптуженог. Сваки оптужени има право да поставља питања осталима саслушаним саоптуженим.

(2) Ако се искази појединих саоптужених о истој околности разликују, председник већа може суочити саоптужене.

Члан 324.

Веће може, изузетно, одлучити да се оптужени привремено удаљи из суднице ако саоптужени или сведок одбија да даје исказ у његовом присуству или ако околности указују да у његовом присуству неће говорити истину. По повратку оптуженог у заседање, прочитаће му се исказ саоптуженог, односно сведока. Оптужени има право да поставља питања саоптуженом, односно сведоку, а председник већа ће га упитати да ли има шта да примети на њихов исказ. По потреби, може се извршити суочење.

+ Судска пракса

Члан 325.

Оптужени се може у току главног претреса договарати са својим браниоцем, али о томе како ће одговорити на постављено питање, не може се саветовати ни са својим браниоцем нити са неким другим.

7. Доказни поступак

Члан 326.

(1) Пошто је оптужени испитан, поступак се наставља извођењем доказа.

(2) Доказивање обухвата све чињенице за које суд сматра да су важне за правилно

пресуђење.

(3) - брисан -

(4) Странке и оштећени могу до завршетка главног претреса предложити да се извиде нове чињенице и прибаве нови докази, а могу поновити и оне предлоге које је председник већа или веће раније одбило.

(5) Веће може одлучити да се изведу докази који нису предложени или од којих је предлагач одустао.

+ **Види:**

чл. 85. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 327.

Признање оптуженог на главном претресу ослобађа суд од дужности да изводи друге доказе, осим доказа од којих зависи оцена да ли признање испуњава претпоставке из члана 94. овог законика, као и доказа од којих зависи одлука о врсти и мери кривичне санкције.

+ **Види:**

чл. 86. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 328.

(1) Докази се изводе оним редом који утврди председник већа. По правилу, прво ће се извести докази које предложи тужилац, затим докази које предложи одбрана, а на крају докази чије извођење веће одреди по службеној дужности и по предлогу оштећеног. Ако обе странке предложе исти доказ, предност у извођењу тог доказа има странка која је прва ставила доказни предлог.

(2) Ако оштећени који је присутан треба да се испита као сведок, његово испитивање ће се обавити пре осталих сведока.

(3) При испитивању сведока и вештака на главном претресу, сходно ће се примењивати одредбе које важе за њихово саслушање.

(4) Сведок који није испитан неће, по правилу, присуствовати извођењу доказа.

(5) Ако се као сведок испитује лице млађе од четрнаест година, веће може одлучити да се за време његовог испитивања искључи јавност.

(6) Ако малолетно лице присуствује главном претресу као сведок или оштећени, удаљиће се из суднице чим његово присуство није више потребно.

+ **Види:**

чл. 87. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 329.

(1) Пре испитивања сведока, председник већа ће га опоменути на дужност да изнесе суду

све што му је о предмету познато и упозориће га да лажно сведочење представља кривично дело.

(2) Председник већа ће позвати сведока који није заклет у истрази да пре испитивања положи заклетву, а ако је заклетву положио у истрази, опоменуће га на већ положену заклетву.

+ **Види:**

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 330.

(1) Пре испитивања вештака, председник већа ће га опоменути на дужност да налаз и мишљење да по најбољем знању и упозориће га да давање лажног налаза и мишљења представља кривично дело.

(2) Председник већа ће позвати вештака који није заклет да пре вештачења положи заклетву, а ако је заклетву положио, опоменуће га на већ положену заклетву.

(3) Вештак излаже усмено на главном претресу свој налаз и мишљење. Ако је вештак пре главног претреса припремио писани налаз и мишљење, може му се дозволити да га прочита, а потом ће се његов састав приложити записнику.

(4) Веће може одлучити да се, уместо позивања стручњака установе или органа којима је поверено вештачење, само прочита налаз и мишљење, ако се због природе вештачења не може очекивати потпуније објашњење њиховог писаног налаза и мишљења. Ако оцени да је то потребно с обзиром на остале изведене доказе и примедбе странака (члан 339), веће може накнадно одлучити да се и непосредно испитају стручњаци који су вештачили.

+ **Види:**

[чл. 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 331.

(1) Сведоку и вештаку непосредно постављају питања странке, председник већа и чланови већа. Ако се странке не сагласе о друкчијем редоследу, питања најпре поставља странка која је предложила сведока или вештака, затим супротна странка, после ње председник и чланови већа, а затим оштећени или његов законски заступник и пуномоћник, саоптужени и вештаци. Ако је суд одредио извођење доказа без предлога странака, питања први постављају председник и чланови већа, затим тужилац, оптужени и његов бранилац, оштећени или његов законски заступник и пуномоћник и вештаци. Странка која је предложила сведока или вештака може после свих да постави допунска питања.

(2) Оштећени, или његов законски заступник и пуномоћник, као и вештаци могу непосредно постављати питања уз одобрење председника већа.

(3) Председник већа ће забранити питање или одговор на већ постављено питање ако је оно недозвољено (члан 103. став 1) или се не односи на предмет. Странке могу захтевати да о забрани одлучи веће.

(4) Председник већа може увек поставити питање које доприноси потпунијем или јаснијем одговору на питање постављено од стране других учесника у поступку.

+ **Види:**

чл. 88. Закона - 72/2009-36.

Члан 332.

Ако је сведок или вештак при ранијем испитивању навео чињенице којих се више не сећа или ако одступи од свог исказа, предочиће му се ранији исказ, односно указаће му се на одступање и упитаће се зашто сада исказује друкчије, а по потреби, прочитаће се његов ранији исказ или део тог исказа.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 333.

(1) Испитани сведоци и вештаци остају у судници ако их председник већа по узимању изјава од странака сасвим не отпусти или не нареди да се привремено удаље из суднице.

(2) По предлогу странака или по службеној дужности, председник може наредити да се испитани сведоци и вештаци удаље из суднице и да се доцније поново позову и још једном саслушају у присуству или одсуству других сведока и вештака.

+ **Види:**

чл. 89. и 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 334.

(1) Ако се на главном претресу сазна да сведок или вештак не може доћи пред суд или му је долазак знатно отежан, може веће, ако сматра да је његов исказ важан, наредити да га ван главног претреса испита председник већа или судија члан већа, или да се испитивање обави истражни судија суда на чијем се подручју сведок, односно вештак налази.

(2) Ако је потребно да се изврши увиђај или реконструкција ван главног претреса, то ће учинити председник већа или судија члан већа.

(3) Странке, бранилац и оштећени обавестиће се увек кад ће се и на ком месту испитати сведок, односно извршити увиђај или реконструкција, са упозорењем да могу присуствовати тим радњама. Ако је оптужени у притвору, о потреби његовог присуства тим радњама одлучује веће. Кад странке и оштећени присуствују извођењу тих радњи, имају права прописана у члану 251. став 7. овог законика.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 335.

Веће може, у току главног претреса, по узимању изјава од странака, одлучити да затражи од истражног судије да предузме одређене радње ради разјашњења извесних чињеница, ако би предузимање тих радњи на главном претресу било скопчано са знатним одуговлачењем поступка или са другим знатним тешкоћама. Кад истражни судија поступа по оваквом захтеву већа, примењују се одредбе које се односе на предузимање истражних радњи.

+ **Види:**

чл. 90. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 336.

(1) Записници о увиђају ван главног претреса, о претресању стана и лица и о одузимању ствари, као и исправе, књиге, списи и друга писмена која служе као доказ, прочитаће се на главном претресу ради утврђивања њихове садржине, а по оцени већа, може се њихова садржина укратко усмено изнети. Писмена која имају значај доказа уколико је то могуће подносе се у изворнику.

(2) Предмети који могу служити разјашњењу у току главног претреса показаће се оптуженом, а по потреби сведоцима и вештацима. Ако показивање има значај препознавања, поступиће се по члану 104. овог законика.

Члан 337.

(1) Осим случајева који су посебно предвиђени у овом законикау, записници о исказима сведока, саокривљених или већ осуђених учесника у кривичном делу, као и записници или друга писмена о налазу и мишљењу вештака, могу се по одлуци већа прочитати само у овим случајевима:

1) ако су саслушана, односно испитана лица умрла, душевно оболела или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести или других важних узрока;

2) ако сведоци или вештаци без законских разлога неће да дају исказ на главном претресу.

(2) Веће може, уз сагласност странака, одлучити да се записник о ранијем испитивању сведока или вештака, односно његов писани налаз и мишљење прочита иако сведок, односно вештак није присутан, без обзира да ли је био позван на главни претрес. Изузетно, без сагласности странака, али узимању њихових изјава, веће може одлучити да се прочита записник о испитивању сведока или вештака на ранијем главном претресу, који је одржан пред истим председником већа, иако је протекао рок из члана 309. став 3. овог законика, или да се прочита писани налаз и мишљење стручне установе или државног органа кад позвани стручњак из те установе, односно органа који је извршио вештачење није дошао на главни претрес, ако, с обзиром на остале изведене доказе, оцени да је потребно да се упозна са садржином записника или писаног налаза и мишљења. Кад записник, односно писани налаз и мишљење буду прочитани и саслушане примедбе странака (члан 339), веће ће, узимајући у обзир и остале изведене доказе, одлучити да ли ће и непосредно испитати сведока или вештака.

(3) Записници о ранијем испитивању лица која су ослобођена од дужности сведочења (члан 98) не смеју се прочитати ако та лица нису уопште позвана на главни претрес или су на главном претресу, пре првог испитивања изјавила да неће да сведоче. По завршеном доказном поступку, веће ће одлучити да се ови записници издвоје из списка и одвојено чувају (члан 178). Овако ће веће поступати и у погледу других записника и обавештења наведених у члану 178. овог законика, ако није раније донесена одлука о њиховом издвајању. Против решења о издвајању записника и обавештења дозвољена је посебна жалба. По правноснажности решења, издвојени записници и обавештења затварају се у посебан омот и предају истражном судији ради чувања одвојено од осталих списка и не могу се разгледати ни користити у поступку. Записници и обавештења морају бити издвојени пре него што се списи, поводом жалбе против пресуде, доставе вишем суду.

(4) Разлози због којих се чита записник навешће се у записнику о главном претресу, а приликом читања ће се саопштити да ли је сведок или вештак заклет.

+ **Види:**

чл. 91. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 338.

У случајевима из чл. 321, 332. и 337. овог законика, као и у другим случајевима кад је то потребно, веће може одлучити да се на главном претресу, поред читања записника, репродукује и снимак саслушања, односно испитивања (члан 179).

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 339.

После довршеног испитивања сваког сведока или вештака и после читања сваког записника или другог писмена, упитаће председник већа странке и оштећеног да ли имају шта да примете.

+ **Види:**

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 340.

(1) По завршеном доказном поступку, председник већа упитаће странке и оштећеног имају ли какве предлоге за допуну доказног поступка.

(2) Ако нико не предложи допуну доказног поступка или предлог буде одбијен, а веће сматра да је стање ствари извиђено, председник ће објавити да је доказни поступак завршен.

8. Измена и проширење оптужбе

Члан 341.

(1) Ако тужилац у току главног претреса оцени да изведени докази указују да се изменило чињенично стање изнесено у оптужници, он може на главном претресу усмено изменити оптужницу, а може предложити да се главни претрес прекине ради припремања нове оптужнице.

(2) У случају подношења нове оптужбе, суд је дужан да окривљеном и браниоцу обезбеди довољно времена за припремање одбране, а на њихов захтев, ако је то потребно, и у случају измене оптужбе.

(3) Ако веће дозволи прекид главног претреса ради припремања нове оптужнице, одредиће рок у коме тужилац мора поднети оптужницу. Примерак нове оптужнице доставиће се оптуженом, али приговор против ове оптужнице није дозвољен. Ако тужилац у остављеном року не поднесе оптужницу, веће ће наставити главни претрес на основу раније оптужнице.

+ **Судска пракса**

Члан 342.

(1) Ако оптужени у току главног претреса у заседању учини кривично дело или ако се у току главног претреса открије које раније учињено кривично дело оптуженог, веће ће по оптужби овлашћеног тужиоца, која може бити и усмено изнесена, проширити главни претрес и на то дело, или одлучити да се за то кривично дело посебно суди. Против те оптужбе није дозвољен приговор.

(2) Ако веће прихвати проширење оптужбе, прекинуће главни претрес и обезбедити довољно времена за припремање одбране.

(3) Ако је за пресуђење дела из става 1. овог члана надлежан виши суд, веће ће одлучити да ли ће и предмет по коме води главни претрес уступити надлежном вишем суду.

9. Завршне речи

Члан 343.

По завршеном доказном поступку, председник већа даје реч странкама, оштећеном и браниоцу. Прво говори тужилац, затим оштећени, бранилац, па оптужени.

Члан 344.

Тужилац ће у својој речи изнети оцену доказа изведених на главном претресу, затим ће изложити закључке о чињеницама важним за одлуку, о одредбама кривичног и другог закона које би се имале применити, као и о олакшавајућим и отежавајућим околностима које би требало узети у обзир приликом одмеравања казне. Тужилац не може стављати одређени предлог о висини казне, али може предложити судску опомену или условну осуду.

+ **Види:**

[чл. 92. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 345.

Оштећени или његов пуномоћник може у својој речи образложити имовинскоправни захтев и указати на доказе о кривичном делу оптуженог.

+ **Види:**

[чл. 93. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 346.

(1) Бранилац или сам оптужени изложиће у својој речи одбрану и може се осврнути на наводе тужиоца и оштећеног.

(2) После браниоца, оптужени има право да сам говори, да се изјасни да ли усваја одбрану браниоца и да је допуни.

(3) Тужилац и оштећени имају право да одговоре на одбрану, а бранилац, односно оптужени, да се осврне на те одговоре.

(4) Последња реч увек припада оптуженом.

+ [Судска пракса](#)

Члан 347.

(1) Реч странака, браниоца и оштећеног не може се ограничити на одређено време.

(2) Председник већа може, по претходној опомени, прекинути лице које у својој речи вређа јавни ред и морал или вређа другога или се упушта у понављања или излагања која очигледно немају везе са предметом. У записнику о главном претресу мора се навести да је реч била прекинута и зашто је била прекинута.

(3) Кад оптужбу заступа више лица или одбрану више бранилаца, излагања се не могу понављати. Заступник оптужбе, односно одбране, по међусобном споразуму, одабраће питања о којима ће говорити.

(4) После свих завршних говора, председник већа је дужан да упита жели ли још ко шта да изјави.

Члан 348.

(1) Ако веће по завршеним излагањима странака, браниоца и оштећеног не одлучи да изведе још неке доказе, председник већа ће објавити да је главни претрес завршен.

(2) Ако одлучи да изведе још неке доказе, веће ће наставити доказни поступак и након његовог завршетка поново поступити по одредби члана 343. овог законика. Тужилац, оштећени, бранилац и оптужени могу своје завршне речи само допунити у вези са накнадно изведеним доказима.

(2) После објављивања да је главни претрес завршен, веће ће се повући на већање и гласање ради доношења пресуде.

+ Судска пракса

10. Одбацивање оптужнице

Члан 349.

У току или по завршетку главног претреса, веће ће решењем одбацивати оптужницу, ако утврди:

1) да суд није стварно надлежан;

2) да је поступак вођен без захтева овлашћеног тужиоца, без предлога оштећеног или без одобрења надлежног државног органа, или је надлежни државни орган одустао од датог одобрења;

3) да постоје друге околности које привремено спречавају гоњење.

+ Судска пракса

Глава XXIII

ПРЕСУДА

1. Изрицање пресуде

Члан 350.

(1) Ако суд у току већања не оцени да треба поново отворити главни претрес ради допуне поступка или разјашњења појединих питања, изрећи ће пресуду.

(2) Пресуда се изриче и објављује у име народа.

± Судска пракса

Члан 351.

(1) Пресуда се може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној, односно на главном претресу измењеној или проширеној оптужници.

(2) Суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне оцене дела.

± Судска пракса

Члан 352.

(1) Суд заснива пресуду само на чињеницама и доказима који су изведени на главном претресу.

(2) Суд је дужан да савесно оцени сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима и да на основу такве оцене изведе закључак да ли је нека чињеница утврђена.

± Судска пракса

2. Врсте пресуда

Члан 353.

(1) Пресудом се оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се оглашава кривим.

(2) Ако оптужба обухвата више кривичних дела, у пресуди ће се изрећи да ли се и за које дело оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се оглашава кривим.

Члан 354.

Пресуду којом се оптужба одбија суд ће изрећи:

1) ако је тужилац од започињања до завршетка главног претреса одустао од оптужбе или је оштећени одустао од предлога за гоњење;

2) ако је оптужени за исто дело већ правноснажно осуђен, ослобођен оптужбе или је оптужба против њега правноснажно одбијена или је поступак против њега решењем правноснажно обустављен;

3) ако је оптужени актом амнестије или помиловања ослобођен од гоњења, или се кривично гоњење не може предузети због застарелости или неке друге околности која трајно искључује кривично гоњење.

± Судска пракса

Члан 355.

Пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе суд ће изрећи:

- 1) ако дело за које је оптужен по закону није кривично дело;
- 2) ако није доказано да је оптужени учинио дело за које је оптужен.

+ **Види:**

[чл. 94. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 356.

(1) У пресуди у којој се оптужени оглашава кривим, суд ће изрећи:

1) за које се дело оглашава кривим, уз назначење чињеница и околности које чине обележја кривичног дела, као и оних од којих зависи примена одређене одредбе кривичног закона;

2) законски назив кривичног дела и које су одредбе кривичног закона примењене;

3) на какву се казну осуђује оптужени или се по одредбама кривичног закона ослобађа од казне;

4) одлуку о условној осуди, односно о опозивању условне осуде или условног отпуста;

5) одлуку о мерама безбедности и о одузимању имовинске користи;

6) одлуку о урачунавању притвора или већ издржане казне;

7) одлуку о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву.

(2) Ако је оптужени осуђен на новчану казну, у пресуди ће се назначити да ли је новчана казна одмерена и изречена у дневним износима или у одређеном износу и рок у коме се новчана казна има платити, као и начин замене новчане казне, кад се она ни принудним путем не може наплатити.

(3) Ако је оптужени осуђен на казну рада у јавном интересу, у пресуди ће се навести врста и трајање рада и начин замене ове казне казном затвора у случају да оптужени не обави рад у целости или у једном делу.

(4) Ако је оптужени осуђен на казну одузимања возачке дозволе, у пресуди ће се изрећи трајање ове казне и начин њене замене казном затвора у случају да оптужени управља моторним возилом за време трајања казне одузимања возачке дозволе.

(5) Ако је оптуженом изречена условна осуда са заштитним надзором, у пресуди ће се навести садржина, трајање и последице неиспуњења обавезе заштитног надзора.

+ **Види:**

[чл. 95. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

3. Објављивање пресуде

Члан 357.

(1) Пошто је суд изрекао пресуду, председник већа ће је одмах објавити. Ако суд није у

могућности да истог дана по завршетку главног претреса изрекне пресуду, одложиће објављивање пресуде највише за три дана и одредиће време и место објављивања пресуде. Ако пресуда не буде објављена у року од три дана од завршетка главног претреса, председник већа је дужан да одмах по истеку рока о томе обавести председника суда и саопшти му разлоге.

(2) Председник већа ће у присуству странака, њихових законских заступника, пуномоћника и браниоца јавно прочитати изреку и саопштити укратко разлоге пресуде.

(3) Пресуда ће бити објављена и кад странка, законски заступник, пуномоћник или бранилац није присутан. Веће може наредити да оптуженом, који је одсутан, пресуду усмено саопшти председник већа или да му се пресуда само достави.

(4) Ако је јавност на главном претресу била искључена, изрека пресуде ће се увек прочитати у јавном заседању. Веће ће одлучити да ли ће искључити јавност приликом објављивања разлога пресуде.

(5) Сви присутни саслушаће читање изреке пресуде стојећи.

+ **Судска пракса**

Члан 358.

(1) Кад изрекне пресуду на казну затвора испод пет година, веће ће оптуженом који се брани са слободе одредити притвор ако постоје разлози из члана 142. став 1. тач. 1) и 3) овог законика, а оптуженом који се налази у притвору укинуће притвор ако за притвор више не постоје разлози због којих је био одређен.

(2) Притвор ће веће увек укинути и наредити да се оптужени пусти на слободу ако је ослобођен од оптужбе, или је оптужба одбијена, или ако је оглашен кривим а ослобођен од казне, или је осуђен на новчану казну на казну рада у јавном интересу или на казну одузимања возачке дозволе, или му је изречена судска опомена или је условно осуђен, или је због урачунавања притвора казну већ издржао, или је оптужба одбачена (члан 394), осим због стварне ненадлежности.

(3) За одређивање или укидање притвора после објављивања пресуде до њене правноснажности примењиваће се одредба става 1. овог члана. Одлуку доноси веће првостепеног суда (члан 24. став 6).

(4) Пре доношења решења којим се одређује или укида притвор у случајевима из ст. 1 и 3. овог члана, прибавиће мишљење јавног тужиоца кад се поступак води по његовом захтеву.

(5) Ако се оптужени већ налази у притвору а веће нађе да још постоје разлози због којих је притвор био одређен или да постоје разлози из члана 142. став 1. тачка 6) и става 1. овог члана, донеће посебно решење о продужењу притвора. Посебно решење веће доноси и кад треба одредити или укинути притвор. Жалба против решења не задржава извршење решења.

(6) Притвор који је одређен или продужен по одредбама претходних ставова може трајати до упућивања оптуженог, односно осуђеног у установу за издржавање казне, али најдуже док не истекне време трајања казне изречене у првостепеној пресуди.

(7) На захтев оптуженог који се после изрицања казне затвора налази у притвору, председник већа може оптуженог упутити у установу за издржавање казне и пре правноснажности пресуде.

+ **Види:**

чл. 5. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)
[чл. 2. Законика - 49/2007-3.](#)
[чл. 96. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 359.

(1) По објављивању пресуде, председник већа ће поучити странке о праву на жалбу, као и о праву на одговор на жалбу.

(2) Ако је оптуженом извршење изречене казне одложено, упозориће га председник већа на значај условне осуде и на услове којих се мора придржавати.

(3) Председник већа ће упозорити странке да до правноснажног окончања поступка о свакој промени адресе обавесте суд.

+ [Судска пракса](#)

4. Писмена израда и достављање пресуде

Члан 360.

(1) Пресуда која је објављена мора се писмено израдити и послати у року од осам дана по објављивању, а у сложеним стварима, изузетно у року које одреди председник непосредно вишег суда. Ако пресуда није израђена и послата у тим роковима, председник већа је дужан да писмено обавести председника суда и председника непосредно вишег суда због чега то није учињено. Председник суда и председник непосредно вишег суда ће предузети мере да се пресуда што пре изради и пошаље.

+ **Види:**

[чл. 60. Закона - 58/2004-1.](#)
[чл. 97. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 361.

(1) Писмено израђена пресуда мора потпуно да одговара пресуди која је објављена. Пресуда мора имати увод, изреку и образложење.

(2) Увод пресуде садржи: назначење да се пресуда изриче у име народа, назив суда, име и презиме председника и чланова већа и записничара, име и презиме оптуженог, кривично дело за које је оптужен и да ли је био присутан на главном претресу, дан главног претреса и да ли је главни претрес био јаван, име и презиме тужиоца, браниоца, законског заступника и пуномоћника који су били присутни на главном претресу и дан објављивања изречене пресуде.

(3) Изрека пресуде садржи личне податке о оптуженом (члан 89. став 1) и одлуку којом се оптужени оглашава кривим за дело за које је оптужен или којом се ослобађа од оптужбе за то дело или којом се оптужба одбија.

(4) Ако је оптужени оглашен кривим, изрека пресуде мора обухватити потребне податке наведене у члану 356. овог законика, а ако је ослобођен од оптужбе или је оптужба

одбијена, изрека пресуде мора обухватити опис дела за које је оптужен и одлуку о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву ако је био постављен.

(5) У случају стицаја кривичних дела, суд ће у изреку пресуде унети казне утврђене за свако поједино кривично дело, а затим казну која је изречена за сва дела у стицају.

(6) У образложењу пресуде суд ће изнети разлоге за сваку тачку пресуде.

(7) Суд ће одређено и потпуно изнети које чињенице и из којих разлога узима као доказане или недоказане, дајући при томе нарочито оцену веродостојности противречних доказа, из којих разлога није уважио поједине предлоге странака, из којих разлога је одлучио да се не испита непосредно сведок или вештак чији је исказ, односно писани налаз и мишљење прочитан без сагласности странака (члан 337. став 2), којим разлозима се руководио при решавању правних питања, а нарочито при утврђивању да ли постоји кривично дело оптуженог и при примењивању одређених одредаба закона на оптуженог и његово дело.

(8) Ако је оптужени осуђен на казну, у образложењу ће се навести које је околности суд узео у обзир при одмеравању казне. Посебно ће суд образложити којим се разлозима руководио кад је нашао да треба изрећи строжу казну од прописане, или кад је нашао да казну треба ублажити или оптуженог ослободити од казне или условно осудити или да треба изрећи меру безбедности или одузимање имовинске користи или опозвати условни отпуст.

(9) Ако се оптужени ослобађа од оптужбе, у образложењу ће се нарочито навести из којих се разлога наведених у члану 355. овог законика то чини.

(10) У образложењу пресуде којом се оптужба и у образложењу решења којим се оптужба одбацује суд се неће упуштати у оцену главне ствари, него ће се ограничити само на разлоге за одбијање, односно одбацивање оптужбе.

+ **Види:**

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

чл. 98. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 362.

(1) Погрешке у именима и бројевима, као и друге очигледне погрешке у писању и рачунању, недостатке у облику и несагласности писмено израђене пресуде са изворником исправиће посебним решењем председник већа, на захтев странака или по службеној дужности.

(2) Ако постоји несагласност између писмено израђене пресуде и њеног изворника у погледу података из члана 356. став 1. тач. 1. до 5. и тачка 7, овог законика, решење о исправци доставиће се лицима наведеним у члану 360. овог законика. У том случају, рок за жалбу против пресуде тече од дана достављања тог решења, против кога посебна жалба није дозвољена.

+ **Судска пракса**

Г. ПОСТУПАК ПО ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

Глава XXIV

РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

1. Жалба на пресуду првостепеног суда

а) Право на изјављивање жалбе

Члан 363.

(1) Против пресуде донесене у првом степену овлашћена лица могу изјавити жалбу у року од петнаест дана од дана достављања преписа пресуде.

(2) Благовремено изјављена жалба овлашћеног лица одлаже извршење пресуде.

+ Судска пракса

Члан 364.

(1) Жалбу могу изјавити странке, бранилац, законски заступник оптуженог и оштећени.

(2) У корист оптуженог жалбу могу изјавити и његов брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, усвојеник, брат, сестра, хранилац и лице са којим живи у ванбрачној или каквој другој трајној заједници. Рок за жалбу и у том случају тече од дана кад је оптуженом, односно његовом браниоцу достављен препис пресуде.

(3) Јавни тужилац може изјавити жалбу како на штету, тако и у корист оптуженог.

(4) Оштећени може побијати пресуду само због одлуке суда о трошковима кривичног поступка, али ако је јавни тужилац преузео гоњење од оштећеног као тужиоца (члан 64. став 2), оштећени може изјавити жалбу због свих основа због којих се пресуда може побијати (члан 367).

(5) Жалбу може изјавити и лице чији је предмет одузет или од кога је одузета имовинска корист прибављена кривичним делом.

(6) Бранилац и лица из става 2. овог члана могу изјавити жалбу и без нарочитог овлашћења оптуженог, али не и против његове воље, осим кад је оптуженом изречена казна затвора од тридесет до четрдесет година.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 142. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 365.

(1) Оптужени се може одрећи права на жалбу само пошто му је пресуда достављена. Оптужени се и пре тога може одрећи права на жалбу ако су се тужилац и оштећени, кад има право да изјави жалбу због свих основа (члан 364. став 4), одрекли права на жалбу, осим ако би оптужени по пресуди имао да издржава казну затвора. До доношења одлуке другостепеног суда, оптужени може одустати од већ изјављене жалбе. Оптужени може одустати и од жалбе коју су изјавили његов бранилац или лица наведена у члану 364. став

2. овог законика.

(2) Тужилац и оштећени могу се одрећи права на жалбу од часа објављивања пресуде па до истека рока за изјаву жалбе, а могу до доношења одлуке другостепеног суда одустати од већ изјављене жалбе.

(3) Одрицање и одустајање од жалбе не може се опозвати.

(4) Оптужени се не може одрећи права на жалбу нити одустати од већ изјављене жалбе ако му је изречена казна затвора од тридесет до четрдесет година.

+ **Види:**

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

б) Садржај жалбе

Члан 366.

(1) Жалба треба да садржи:

- 1) означање пресуде против које се изјављује жалба;
- 2) основ за побијање пресуде (члан 367);
- 3) образложење жалбе;
- 4) предлог да се побијана пресуда потпуно или делимично укине или преиначи;
- 5) на крају, потпис лица које изјављује жалбу.

(2) Ако је жалбу изјавио оптужени или друго лице из члана 364. став 2. овог законика, а оптужени нема браниоца, или ако је жалбу изјавио оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац који нема пуномоћника, а жалба није састављена у складу са одредбама става 1. овог члана, првостепени суд ће позвати жалиоца да у одређеном року допуни жалбу писменим поднеском или на записнику код тога суда. Ако се жалилац овом позиву не одазове, суд ће одбацити жалбу ако не садржи податке из тач. 3. и 5. став 1. овог члана, а жалбу која не садржи податке из тачке 1. става 1. овог члана, одбациће се само под условом да се не може утврдити на коју се пресуду односи. Жалбу изјављену у корист оптуженог суд ће доставити другостепеном суду ако се може утврдити на коју се пресуду односи, а одбациће је ако се то не може утврдити.

(3) Ако је жалбу изјавио оштећени, оштећени као тужилац или приватни тужилац који има пуномоћника или јавни тужилац, а жалба не садржи податке из тач. 2, 3. и 5. став 1. овог члана или ако жалба не садржи податке из тачке 1. става 1. овог члана а не може се утврдити на коју се пресуду односи, суд ће жалбу одбацити. Жалбу са овим недостацима изјављену у корист оптуженог који има браниоца суд ће доставити другостепеном суду ако се може утврдити на коју се пресуду односи, а одбациће је ако се то не може утврдити.

(4) У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази, али је жалилац дужан да наведе разлоге зашто их раније није изнео. Позивајући се на нове чињенице, жалилац је дужан да наведе доказе којима би се те чињенице имале доказати, а позивајући се на нове доказе, дужан је да наведе чињенице које помоћу тих доказа жели да докаже.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

в) Основи због којих се пресуда може побијати

Члан 367.

Пресуда се може побијати:

- 1) због битне повреде одредаба кривичног поступка;
- 2) због повреде кривичног закона;
- 3) због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;
- 4) због одлуке о кривичним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка и имовинскоправним захтевима.

+ Види:

чл. 99. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 368.

(1) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји:

1) ако је суд био непрописно састављен или ако је у изрицању пресуде учествовао судија или судија-поротник који није суделовао на главном претресу или који је правноснажном одлуком изузет од суђења;

2) ако је на главном претресу суделовао судија или судија-поротник који се морао изузети (члан 40. тач. 1. до 5);

3) ако је главни претрес одржан без лица чије је присуство на главном претресу по закону обавезно, или ако је оптуженом, браниоцу, оштећеном као тужиоцу или приватном тужиоцу, противно његовом захтеву, ускраћено да на главном претресу употребљава свој језик и да на свом језику прати ток главног претреса (члан 9);

4) ако је противно закону била искључена јавност на главном претресу;

5) ако је суд повредио прописе кривичног поступка у погледу постојања оптужбе овлашћеног тужиоца или предлога оштећеног, односно одобрења надлежног органа;

6) ако је пресуду донео суд који због стварне ненадлежности није могао судити у тој ствари или ако је суд неправилно одбио оптужбу због стварне ненадлежности;

7) ако суд својом пресудом није потпуно решио предмет оптужбе;

8) ако је оптужба прекорачена (члан 351. став 1);

9) ако је пресудом повређена одредба члана 382. овог законика;

10) ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати;

11) ако је изрека пресуде неразумљива, противречна сама себи или разлозима пресуде, или ако пресуда нема уопште разлога или у њој нису наведени разлози о одлучним чињеницама или су ти разлози потпуно нејасни или у знатној мери противречни, или ако о

одлучним чињеницама постоји знатна противречност између оног што се наводи у разлoзимa пресуде о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника.

(2) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји и ако суд за време припремања главног претреса или у току главног претреса, или приликом доношења пресуде није применио или је неправилно применио коју одредбу овог законика, или је на главном претресу повредио право одбране, а то је било или је могло бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

+ Судска пракса

Члан 369.

Поведа кривичног закона постоји ако је кривични закон повређен у питању:

1) да ли је дело за које се оптужени гони кривично дело;

2) да ли има околности које искључују кривично гоњење, а нарочито да ли је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања, или је ствар већ правноснажно пресуђена;

3) да ли је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се не може применити;

4) да ли је одлуком о казни, условној осуди или судској опомени, односно одлуком о мери безбедности или о одузимању имовинске користи или о опозивању условног отпуста, прекорачено овлашћење које суд има по закону;

5) да ли су повређене одредбе о урачунавању притвора и издржане казне.

+ Види:

чл. 6. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 100. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 370.

(1) Пресуда се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.

(2) Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

+ Судска пракса

Члан 371.

(1) Пресуда, односно решење о судској опомени може се побијати због одлуке о казни, условној осуди и судској опомени кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење (члан 369. тачка 4), али суд није правилно одмерио казну с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања и због тога што је суд применио или није применио одредбе о ублажавању казне, о ослобођењу од казне, о условној осуди, о опозивању условног отпуста или о судској опомени, иако су за то постојали законски услови.

(2) Одлука о мери безбедности или о одузимању имовинске користи може се побијати

ако не постоји повреда закона из члана 369. тачка 4) овог законика, али је суд неправилно донео ову одлуку или није изрекао меру безбедности, односно одузимање имовинске користи, иако су за то постојали законски услови.

(3) Одлука о имовинскоправном захтеву или о трошковима кривичног поступка може се побијати ако је неправилна или супротна законским одредбама.

+ **Види:**

чл. 101. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

з) Поступак по жалби

Члан 372.

(1) Жалба се подноси суду који је изрекао првостепену пресуду у довољном броју примерака за суд, као и за противну странку и браниоца.

(2) Неблаговремену (члан 386) и недозвољену (члан 387) жалбу одбациће решењем председник већа првостепеног суда.

+ **Судска пракса**

Члан 373.

Примерак жалбе доставиће првостепени суд противној странци (чл. 162. и 163), која може у року од осам дана од дана пријема поднети суду одговор на жалбу. Жалбу и одговор на жалбу, са свим списима, првостепени суд ће доставити другостепеном суду.

+ **Судска пракса**

Члан 374.

(1) Кад списи са жалбом стигну другостепеном суду, председник жалбеног већа одређује судију известиоца. Ако се ради о кривичном делу за које се гони по захтеву јавног тужиоца, судија известилац ће списе доставити надлежном јавном тужиоцу, који је дужан да их без одлагања, а најкасније у року од петнаест дана, размотри и стави свој предлог или изјави да ће предлог ставити на седници већа и да их врати суду.

(2) Кад јавни тужилац врати списе, председник већа ће заказати седницу већа и о њој обавестити јавног тужиоца.

(3) Судија известилац може, по потреби, од првостепеног суда прибавити извештај о повредама одредаба кривичног поступка, а може преко тог суда или истражног судије суда на чијем се подручју радња има извршити или на други начин проверити наводе жалбе у погледу нових доказа и нових чињеница, или од других органа или организација прибавити потребне извештаје или списе.

(4) Ако судија известилац утврди да се у списима налазе записници и обавештења наведена у члану 178. овог законика, доставиће списе првостепеном суду, пре одржавања седнице другостепеног већа, да председник првостепеног већа донесе решење о њиховом издвајању из списка и по правноснажности решења да их у затвореном омоту преда истражном судији ради чувања одвојено од осталих списка.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Члан 375.

(1) О седници већа обавестиће се онај оптужени и његов бранилац, оштећени као тужилац или приватни тужилац који је у року предвиђеном за жалбу или за одговор на жалбу захтевао да буде обавештен о седници или је предложио одржавање претреса пред другостепеним судом (чл. 377. до 379). Председник већа или веће може одлучити да се о седници већа обавесте странке и кад нису то захтевале или да се о седници обавести и странка која то није захтевала, ако би њихово присуство било корисно за разјашњење ствари.

(2) Ако се о седници већа обавештава оптужени који је у притвору или у установи за издржавање казне, председник већа наредиће да се обезбеди његово присуство.

(3) Седница већа почиње извештајем судије известиоца о стању ствари. Веће може од странака које присуствују седници затражити потребна објашњења у вези са жалбеним наводима. Странке могу предложити да се ради допуне извештаја прочитају поједини списи и могу, по дозволи председника већа, дати потребна објашњења за своје ставове из жалбе, односно одговора на жалбу, не понављајући оно што је садржано у извештају.

(4) Недолазак странака које су уредно обавештене не спречава одржавање седнице већа. Ако оптужени није известио суд о промени боравишта или стана, може се одржати седница већа, иако оптужени о седници није био обавештен.

(5) На седници већа којој присуствују странке, јавност се може искључити само под условима одређеним овим закоником (чл. 292. до 294).

(6) Записник о седници већа прикључује се списима првостепеног и другостепеног суда.

(7) Решења из чл. 386. и 387. овог закона могу се донети и без обавештавања странака о седници већа.

+ Судска пракса

Члан 376.

(1) Другостепени суд доноси одлуку у седници већа или на основу одржаног претреса.

(2) Да ли ће одржати претрес, одлучује веће другостепеног суда.

+ Судска пракса

Члан 377.

(1) Претрес пред другостепеним судом одржаће се само ако је потребно да се због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања изведу нови докази или понове већ раније изведени докази и ако постоје оправдани разлози да се предмет не врати првостепеном суду на поновни главни претрес.

(2) На претрес пред другостепеним судом позивају се оптужени и његов бранилац, тужилац, оштећени, законски заступници и пуномоћници оштећеног, оштећеног као тужиоца и приватног тужиоца, као и они сведоци и вештаци за које суд одлучи да се саслушају.

(3) Ако је оптужени у притвору, председник већа другостепеног суда предузеће што је

потребно да се оптужени доведе на претрес.

(4) Ако оштећени као тужилац или приватни тужилац не дође на претрес пред другостепеним судом, неће се применити одредба члана 303. став 2. овог законика.

(5) Изузетно од става 1. овог члана претрес пред другостепеним судом мора се одржати ако је у истом кривичном предмету пресуда једном била укинута.

+ Види:

чл. 102. и 141. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 378.

(1) Претрес пред другостепеним судом почиње извештајем известиоца, који излаже стање ствари не дајући своје мишљење о основаности жалбе.

(2) По предлогу или по службеној дужности прочитаће се пресуда или део пресуде на који се односи жалба, а по потреби и записник о главном претресу.

(3) После тога, позваће се жалилац да образложи жалбу, а онда противна странка да му одговори. Оптужени и његов бранилац имају увек последњу реч.

(4) Странке могу на претресу износити нове доказе и чињенице.

(5) Тужилац може, с обзиром на резултат претреса, у целини или делимично одустати од оптужнице или изменити оптужницу у корист оптуженог. Ако је јавни тужилац одустао од оптужнице у целини, оштећени има права предвиђена у члану 62. овог законика.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Члан 379.

Ако у претходним члановима није нешто друго одређено, одредбе о главном претресу пред првостепеним судом сходно ће се примењивати и у поступку пред другостепеним судом.

д) Границе испитивања првостепене пресуде

Члан 380.

(1) Другостепени суд испитује пресуду у оном делу у којем се побија жалбом, али мора увек по службеној дужности испитати:

1) да ли постоји повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368. став 1. тач. 1, 5, 6, 8. до 11. овог законика и да ли је главни претрес, противно одредбама овог законика, одржан у одсуству оптуженог, а у случају обавезне одбране, и у одсуству браниоца оптуженог;

2) да ли је на штету оптуженог повређен кривични закон (члан 369).

(2) Ако жалба изјављена у корист оптуженог не садржи податке из члана 366. став 1. тач. 2. и 3. овог законика, ограничиће се другостепени суд на испитивање повреда из тач. 1. и 2. став 1. овог члана, као и на испитивање одлуке о казни, мерама безбедности и одузимању

имовинске користи (члан 371).

+ Судска пракса

Члан 381.

На повреду закона из члана 368. став 1. тачка 2. овог законика жалилац се може позвати у жалби само ако ту повреду није могао изнети у току главног претреса, или је изнео, али је првостепени суд није узео у обзир.

Члан 382.

Ако је изјављена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

+ Судска пракса

Члан 383.

Жалба због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања или због повреде кривичног закона изјављена у корист оптуженог садржи у себи и жалбу због одлуке о кривичној санкцији и одузимању имовинске користи (члан 371).

+ Судска пракса

Члан 384.

Ако другостепени суд поводом ма чије жалбе утврди да су разлози због којих је донео одлуку у корист оптуженог од користи и за којег од саоптужених који није изјавио жалбу или је није изјавио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

+ Судска пракса

ђ) Одлуке другостепеног суда по жалби

Члан 385.

(1) Другостепени суд може у седници већа или на основу одржаног претреса одбацити жалбу као неблаговремену или као недозвољену, или одбити жалбу као неосновану и потврдити пресуду суда првог степена; или укинути ову пресуду и упутити предмет првостепеном суду на поновно суђење или преиначити првостепену пресуду

(2) Изузетно од одредаба става 1. овог члана, у случају да је у истом предмету већ једанпут укинута првостепена пресуда, другостепени суд ће у седници већа или након одржаног претреса донети одлуку, при чему не може укинути побијану пресуду и упутити предмет првостепеном суду на поновно суђење.

(3) О свим жалбама против исте пресуде другостепени суд одлучује једном одлуком.

+ Види:

чл. 103. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 386.

Жалба ће се одбацити решењем као неблагоприятна ако се утврди да је поднета после законског рока.

+ Судска пракса

Члан 387.

Жалба ће се одбацити решењем као недозвољена ако се утврди да је жалбу изјавило лице које није овлашћено за подношење жалбе или лице које се одрекло од жалбе или ако се утврди одустанак од жалбе или да је после одустанка поновно изјављена жалба или ако жалба по закону није дозвољена.

+ Судска пракса

Члан 388.

Другостепени суд ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити пресуду суда првог степена кад утврди да не постоје разлози због којих се пресуда побија нити повреде закона из члана 380. став 1. овог законика.

+ Судска пракса

Члан 389.

(1) Другостепени суд ће уважавајући жалбу или по службеној дужности решењем укинути првостепену пресуду и вратити предмет на поновно суђење ако утврди да постоји битна повреда одредаба кривичног поступка, осим случајева из члана 391. став 1. овог законика, или ако сматра да због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања треба наредити нови главни претрес пред првостепеним судом.

(2) Другостепени суд може наредити да се нови главни претрес пред првостепеним судом одржи пред потпуно измењеним већем.

(3) Другостепени суд може и само делимично укинути првостепену пресуду ако се поједини делови пресуде могу издвојити без штете за правилно пресуђење.

(4) Ако се оптужени налази у притвору, другостепени суд ће испитати да ли још постоје разлози за притвор и донеће решење о продужењу или укидању притвора. Против овог решења није дозвољена жалба.

+ Судска пракса

Члан 390.

(1) Ако суд другог степена утврди да постоји неки од разлога из члана 349. овог законика, решењем ће укинути пресуду првостепеног суда и одбацити оптужницу.

(2) Ако другостепени суд, приликом разматрања жалбе, установи да је за суђење у првом степену стварно надлежан, укинуће првостепену пресуду, предмет упутити већу истог суда и о томе обавестити првостепени суд.

(3) Али ако је изјављена само жалба у корист оптуженог, а утврди се да је за суђење у првом степену надлежан виши суд, не може се само из тог разлога укинути првостепена пресуда.

Члан 391.

(1) Другостепени суд ће уважавајући жалбу или по службеној дужности пресудом преиначити првостепену пресуду ако утврди да су одлучне чињенице у првостепеној пресуди правилно утврђене и да се, с обзиром на утврђено чињенично стање, по правилној примени закона има донети друкчија пресуда, а према стању ствари и у случају повреде из члана 368. став 1. тач. 5, 8. и 9. овог законика.

(2) Ако другостепени суд нађе да постоје законски услови за изрицање судске опомене, преиначиће решењем првостепену пресуду и изрећи ће судску опомену.

(3) Ако су се због преиначења првостепене пресуде стекли услови да се одреди, односно укине притвор на основу члана 142. став 1. тачка б) и члана 358. став 2. овог законика, другостепени суд ће о томе донети посебно решење, против кога није дозвољена жалба.

+ **Види:**

чл. 104. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 392.

(1) У образложењу пресуде, односно решења, другостепени суд треба да оцени жалбене наводе и да изнесе повреде законика које је узео у обзир по службеној дужности.

(2) Кад се првостепена пресуда укида због битних повреда одредаба кривичног поступка, у образложењу треба навести које су одредбе повређене и у чему се повреде састоје (члан 368).

(3) Кад се првостепена пресуда укида због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, навешће се у чему се састоје недостаци у утврђивању чињеничног стања, односно зашто су нови докази и чињенице важни и од утицаја за доношење правилне одлуке, а може се указати и на пропусте странака који су утицали на одлуку првостепеног суда.

Члан 393.

(1) Другостепени суд вратиће све списе суду првог степена, са довољним бројем оверених преписа своје одлуке, ради предаје странкама и другим заинтересованим лицима.

(2) Другостепени суд је дужан да своју одлуку са списима достави суду првог степена најдоцније у року од четири месеца, а ако је оптужени у притвору, најкасније у року од три месеца од дана кад је примио списе од тог суда.

Члан 394.

(1) Првостепени суд коме је предмет упућен на суђење узеће за основу ранију оптужницу. Ако је пресуда првостепеног суда делимично укинута, првостепени суд ће за основу узети само овај део оптужбе који се односи на укинута део пресуде.

(2) На новом главном претресу странке могу истицати нове чињенице и износити нове доказе.

(3) Првостепени суд је дужан да изведе све процесне радње и расправи сва спорна питања на која је указао другостепени суд у својој одлуци.

(4) При изрицању нове пресуде, првостепени суд је везан забраном прописаном у члану

382. овог законика.

(5) Ако је оптужени у притвору, веће првостепеног суда дужно је да поступи по члану 146. став 2. овог законика.

+ [Судска пракса](#)

2. Жалба на пресуду другостепеног суда

Члан 395.

(1) Против пресуде другостепеног суда дозвољена је жалба суду који одлучује у трећем степену само у случају ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду којом је оптужени ослобођен од оптужбе и изрекао пресуду којом се оптужени оглашава кривим.

(2) О жалби против другостепене пресуде решава суд трећег степена у седници већа, сходно одредбама које важе за поступак у другом степену. Пред овим судом не може се одржати претрес.

(3) Одредбе члана 384. овог законика примениће се и на саоптуженог који није имао право да изјави жалбу против другостепене пресуде.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 105. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

3. Жалба Савезном суду

Члан 396.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 30. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 397.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 30. Закона - 58/2004-1.](#)

4. Жалба на решење

Члан 398.

(1) Против решења истражног судије и против других решења суда донесених у првом

степену, странке и лица чија су права повређена могу изјавити жалбу увек кад у овом законнику није изрично одређено да жалба није дозвољена.

(2) Против решења већа донесеног пре и у току истраге није дозвољена жалба, ако овим законом није друкчије одређено.

(3) Решења која се доносе ради припремања главног претреса и пресуде могу се побијати само у жалби на пресуду.

(4) Против решења Врховног касационог суда жалба није дозвољена, ако овим законом није другачије одређено.

+ **Види:**

[чл. 31. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 140. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 399.

(1) Жалба се подноси суду који је донео решење.

(2) Ако овим закоником није друкчије одређено, жалба на решење подноси се у року од три дана од дана достављања решења.

Члан 400.

Ако у овом законнику није друкчије одређено, подношењем жалбе на решење одлаже се извршење решења против кога је изјављена жалба.

+ [Судска пракса](#)

Члан 401.

(1) О жалби против решења првостепеног суда одлучује другостепени суд у седници већа, ако овим закоником није друкчије одређено.

(2) О жалби против решења истражног судије одлучује веће истог суда (члан 24. став 6), ако овим закоником није друкчије одређено.

(3) Решавајући о жалби, суд може решењем одбацити жалбу као неблаговремену или као недозвољену, одбити жалбу као неосновану, или уважити жалбу и решење преиначити или укинути и, по потреби, предмет упутити на поновно одлучивање.

(4) Када суд, решавајући по жалби против решења којим се о одређује, укида или продужава притвор, решење укине и предмет упутити на поновно одлучивање, дужан је да истовремено одлучи и о притвору.

(5) Испитујући жалбу, суд ће по службеној дужности пазити да ли је за доношење решења првостепени суд био стварно надлежан, односно да ли је решење донео овлашћени орган.

+ **Види:**

[чл. 106. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 402.

(1) На поступак по жалби на решење сходно ће се примењивати одредбе чл. 364, 364, 372, 374. ст. 1, 3. и 4, чл. 382. и 384. овог законика.

(2) Ако је жалба изјављена против решења из члана 506. овог законика, о седници већа обавештава се јавни тужилац, а остала лица - под условима предвиђеним у члану 375. овог законика.

(3) Ако овим закоником друкчије није одређено, суд је дужан да одлуку о жалби са списима достави суду који је донео решење најдоцније у року од 30 дана од дана пријема списа од тог суда.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 403.

Ако овим закоником није другачије одређено, одредбе чл. 398. и 402. овог законика примениће се сходно и на сва остала решења која се доносе по овом законнику.

Глава XXV

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

1. Понављање кривичног поступка

Члан 404.

Кривични поступак који је довршен правноснажним решењем или правноснажном пресудом може се на захтев овлашћеног лица поновити само у случајевима и под условима предвиђеним у овом законнику.

+ **Судска пракса**

Члан 405.

(1) Правноснажна пресуда може се преиначити и без понављања кривичног поступка:

1) ако је у две или више пресуда, односно решења о кажњавању против истог осуђеног правноснажно изречено више казни, а нису примењене одредбе о одмеравању јединствене казне за дела у стицају;

2) ако је приликом изрицања јединствене казне, применом одредаба о стицају, узета као утврђена и казна која је већ обухваћена у казни изреченој по одредбама о стицају у некој ранијој пресуди, односно решењу о кажњавању;

3) ако се правноснажна пресуда којом је за више кривичних дела изречена јединствена казна не би могла у једном делу извршити због амнестије, помиловања или из других разлога;

4) ако се по правноснажности пресуде појаве околности којих није било кад се изрицала пресуда или суд за њих није знао иако су постојале, а оне би очигледно довеле до блаже осуде.

(2) У случају из тачке 1) став 1. овог члана, суд ће новом пресудом преиначити раније пресуде, односно решења о кажњавању, у погледу одлука о казни и изрећи јединствену казну. За доношење нове пресуде надлежан је првостепени суд који је судио у ствари у којој је изречена најстрожа врста казне, а код истоврсних казни - суд који је изрекао највећу казну, а ако су казне једнаке - суд који је последњи изрекао казну.

(3) У случају из тачке 2) став 1. овог члана, преиначиће своју пресуду, односно решење о кажњавању, суд који је приликом изрицања јединствене казне погрешно узео у обзир казну која је већ обухваћена у некој ранијој пресуди, односно решењу о кажњавању.

(4) У случају из тачке 3) став 1. овог члана, суд који је судио у првом степену преиначиће ранију пресуду у погледу казне и изрећи нову казну или ће утврдити колико се од казне изречене ранијом пресудом има извршити.

(5) У случају из тачке 4) став 1. овог члана, суд који је судио у првом степену преиначиће ранију пресуду у погледу одлуке о казни и изрећи нову казну.

(6) Нову пресуду доноси суд у седници већа на предлог јавног тужиоца или осуђеног, а по саслушању противне странке.

(7) Ако су у случају из тач. 1) и 2) става 1. овог члана, приликом изрицања казне узете у обзир и пресуде, односно решења о кажњавању других судова, оверени препис нове правноснажне пресуде доставиће се и тим судовима.

+ **Види:**

[чл. 60. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 107. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 405а

(1) Правноснажна пресуда се може преиначити и без понављања кривичног поступка у складу са чланом 504ћ став 3. овог законика.

(2) Предлог за преиначење правноснажне пресуде без понављања поступка подноси јавни тужилац у року од месец дана од дана правноснажности осуђујуће пресуде из члана 504ћ став 3. овог законика.

(3) За доношење нове пресуде надлежан је суд који је судио у првом степену лицу из члана 504ћ став 1. овог законика.

(4) Ако суд оцени да су испуњени услови из члана 504ћ став 3. овог законика, изречену казну ће умањити најмање за једну половину.

+ **Види:**

[чл. 108. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 406.

(1) Ако је захтев за спровођење истраге одбачен зато што није било захтева овлашћеног тужиоца или предлога оштећеног за гоњење или потребног одобрења државног органа, или су постојале друге околности које привремено спречавају гоњење, или је из истих разлога кривични поступак правноснажним решењем прекинут или је оптужница одбачена (члан 349), поступак ће се на захтев овлашћеног тужиоца наставити чим престану узроци због којих су донете наведене одлуке.

(2) Ако је правноснажним решењем оптужница одбачена (члан 349) због стварне ненадлежности суда, поступак ће се наставити пред стварно надлежним судом на захтев овлашћеног тужиоца.

(3) Ако је правноснажном одлуком суда поводом захтева овлашћеног тужиоца за спровођење истраге утврђено да нема места спровођењу истраге зато што није било основане сумње да је осумњичени извршио кривично дело, може се по захтеву овлашћеног тужиоца кривични поступак повести ако се поднесу нови докази, који у време подношења ранијег захтева нису постојали или за које овлашћени тужилац тада није знао, на основу којих веће (члан 24. став 6) утврди да су испуњени услови за вођење кривичног поступка.

+ Судска пракса

Члан 407.

(1) Кривични поступак завршен правноснажном пресудом се може поновити само у корист окривљеног, и то:

1) ако је пресуда заснована на лажној исправи или на лажном исказу сведока, вештака или тумача;

2) ако је до пресуде дошло услед кривичног дела судије, судије-поротника или лица које је вршило истражне радње;

3) ако се изнесу нове чињенице или се поднесу нови докази који сами за себе или у вези са ранијим доказима могу да доведу до ослобођења лица које је било осуђено или до његове осуде по блажем кривичном закону;

4) ако је неком за исто кривично дело више пута суђено или ако је више лица осуђено за кривично дело које је могло учинити само једно лице или нека од њих;

5) ако се у случају осуде за продужено кривично дело или за друго кривично дело које по закону обухвата више истоврсних или више разноврсних радњи изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који указују да осуђени није учинио радњу која је обухваћена делом из осуде, а постојање ових чињеница би довело до примене блажег закона или би било од битног утицаја на одмеравање казне.

(2) У случајевима из тач. 1. и 2. става 1. овог члана мора се правноснажном пресудом доказати да су наведена лица оглашена кривим за поменута кривична дела. Ако се поступак против тих лица не може спровести због тога што су умрла или што постоје околности које искључују њихово гоњење, чињенице из тач. 1. и 2. става 1. овог члана се могу утврђивати и другим доказима.

+ Судска пракса

Члан 408.

(1) Захтев за понављање кривичног поступка могу поднети странке и бранилац, а после смрти осуђеног захтев могу поднети јавни тужилац и лица наведена у члану 364. став 2. овог законика.

(2) Захтев за понављање кривичног поступка може се поднети и пошто је осуђени издржао казну, и без обзира на застарелост, амнестију или помиловање.

(3) Ако суд који би био надлежан за одлучивање о понављању кривичног поступка (члан 409) сазна да постоји разлог за понављање кривичног поступка, обавестиће о томе осуђеног, односно лице које је овлашћено да у корист осуђеног поднесе захтев.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 409.

(1) О захтеву за понављање кривичног поступка одлучује веће (члан 24. став 6) суда који је у ранијем поступку судио у првом степену.

(2) У захтеву се мора навести по ком се законском основу тражи понављање и којим се доказима поткрепљују чињенице на којима се захтев заснива. Ако захтев не садржи ове податке, суд ће позвати подносиоца да у одређеном року захтев допуни.

(3) Приликом решавања о захтеву, у већу по могућности неће учествовати судија који је учествовао у доношењу пресуде у ранијем поступку.

+ **Судска пракса**

Члан 410.

(1) Суд ће решењем захтев одбацити ако на основу самог захтева и списка ранијег поступка утврди да је захтев поднело неовлашћено лице, или да нема законских услова за понављање поступка, или да су чињенице и докази на којима се захтев заснива већ били изнесени у ранијем захтеву за понављање поступка који је одбијен правноснажним решењем суда, или да чињенице и докази очигледно нису подобни да се на основу њих дозволи понављање, или да подносилац захтева није поступио по члану 409. став 2. овог законика.

(2) Ако суд не одбаци захтев, доставиће се препис захтева противној странци која има право да у року од осам дана одговори на захтев. Кад суду стигне одговор на захтев или кад протекне рок за давање одговора, председник већа одредиће да се извиде чињенице и прибаве докази на које се позива у захтеву и у одговору на захтев.

(3) После спроведених извиђаја, кад су у питању кривична дела за која се гони по службеној дужности, председник већа одредиће да се списи пошаљу јавном тужиоцу, који ће их без одлагања, а најкасније у року од месец дана, вратити са својим мишљењем.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 411.

(1) Кад јавни тужилац врати списе, суд ће, ако не одреди да се извиђај допуни, на основу резултата извиђаја захтев уважити и дозволити понављање кривичног поступка или ће захтев одбити.

(2) Ако суд нађе да разлози због којих је дозволио понављање поступка постоје и за којег од саоптужених који није поднео захтев за понављање поступка, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

(3) У решењу којим се дозвољава понављање кривичног поступка суд ће одлучити да се одмах одреди нови главни претрес, или да се ствар врати у стање истраге, односно да се

спроведе истрага ако ове није било.

(4) Ако суд сматра, с обзиром на поднесене доказе, да осуђени може у поновљеном поступку бити осуђен на такву казну да би се урачунавањем већ издржане казне имао пустити на слободу, или да може бити ослобођен од оптужбе, или да оптужба може бити одбијена, одредиће да се извршење пресуде одложи, односно прекине.

(5) Кад решење којим се дозвољава понављање кривичног поступка постане правноснажно, обуставиће се извршење казне, али суд ће, по предлогу јавног тужиоца, одредити притвор ако постоје услови из члана 142. овог законика.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 412.

(1) За нови поступак, који се води на основу решења којим је дозвољено понављање кривичног поступка, важе исте одредбе као и за први поступак. У новом поступку суд није везан за решења донесена у ранијем поступку.

(2) Ако се нови поступак обустави до почетка главног претреса, суд ће решењем о обустављању поступка укинути и ранију пресуду.

(3) Кад суд у новом поступку донесе пресуду, изрећи ће да се ранија пресуда делимично или у целини ставља ван снаге или да се оставља на снази. У казну коју одреди новом пресудом суд ће оптуженом урачунати издржану казну, а ако је понављање одређено само за неко од дела за које је оптужени био осуђен, суд ће изрећи нову јединствену казну по одредбама кривичног закона.

(4) Суд је у новом поступку везан забраном прописаном у члану 382. овог законика.

+ **Судска пракса**

Члан 413.

(1) Кривични поступак у коме је неко лице осуђено у одсуству (члан 304), поновиће се и ван услова прописаних у члану 407. овог законика ако осуђени и његов бранилац поднесу захтев за понављање поступка у року од шест месеци од дана наступања могућности да се осуђеном суди у његовом присуству.

(2) Кривични поступак у коме је неко лице осуђено у одсуству поновиће се и ван услова прописаних у члану 407. овог законика ако је његово издавање страна држава одобрила под условом да се поступак понови.

(3) У решењу којим се дозвољава понављање кривичног поступка по одредбама ст. 1. и 2. овог члана, суд ће одредити да се осуђеном достави оптужница ако му раније није достављена, а може одредити да се ствар врати у стање истраге, односно да се спроведе истрага ако је није било.

(4) По истеку рока из става 1. овог члана, понављање поступка је дозвољено само под условима прописаним у чл. 407. и 408. овог законика.

(5) При изрицању нове пресуде у поступку спроведеном по одредбама ст. 1. и 2. овог члана суд је везан забраном прописаном у члану 382. овог законика.

+ **Судска пракса**

Члан 414.

Одредбе ове главе сходно ће се примењивати и кад је поднесен захтев за измену правноснажне одлуке суда на основу одлуке уставног суда којом је укинут или стављен ван снаге пропис на основу којег је била донета правноснажна осуђујућа пресуда, као и кад је захтев поднесен због повреде права осуђеног у кривичном поступку, која је утврђена одлуком Уставног суда или међународног суда, у складу са потврђеним међународним уговором, а повреда је била од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

+ **Види:**

[чл. 109. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

- наслов брисан -

+ **Види:**

[чл. 110. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 415.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 110. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 416.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 110. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 417.

- брисан -

+ **Види:**

[чл. 32. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 110. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 418.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 110. Закона - 72/2009-36.

3. Захтев за заштиту законитости

Члан 419.

Против правноснажних судских одлука и против судског поступка који је претходио тим правноснажним одлукама, надлежни јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости ако је повређен закон.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 420.

(1) О захтеву за заштиту законитости решава суд одређен законом.

+ **Види:**

чл. 33. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 421.

Захтев за заштиту законитости подиже јавни тужилац одређен законом.

+ **Види:**

чл. 34. Закона - 58/2004-1.

чл. 111. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 422.

(1) О захтеву за заштиту законитости суд одлучује у седници.

(2) Пре него што предмет буде изнесен на решавање, судија одређен за известиоца доставиће примерак захтева окривљеном и браниоцу, а може по потреби да прибави обавештење о истакнутим повредама закона.

(3) О седници ће се увек обавестити јавни тужилац, а окривљени и његов бранилац ако је захтев подигнут на штету окривљеног, уз обезбеђење присуства осуђеног (члан 375. став 2).

(4) Суд надлежан за одлучивање о захтеву за заштиту законитости може, с обзиром на садржај захтева, одредити да се одложи, односно прекине извршавање правноснажне пресуде.

(5) Суд надлежан за одлучивање о захтеву за заштиту законитости је дужан да своју одлуку са списима достави првостепеном или вишем суду најдоцније у року од четири месеца од дана подношења захтева.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 423.

(1) При решавању о захтеву за заштиту законитости суд ће се ограничити само на испитивање повреда закона на које се јавни тужилац позива у свом захтеву.

(2) Ако суд нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист осуђеног постоје и за којег од саоптужених у погледу којег није подигнут захтев за заштиту законитости, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

(3) Ако је захтев за заштиту законитости подигнут у корист осуђеног суд је при доношењу одлуке везан забраном прописаном у члану 382. овог законика.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 424.

Суд ће пресудом одбити захтев за заштиту законитости као неоснован ако утврди да не постоји повреда закона на коју се јавни тужилац позива у свом захтеву.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 425.

(1) Кад суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, донеће пресуду којом ће, према природи повреде, или преиначити правноснажну одлуку, или укинути у целини или делимично одлуке првостепеног и вишег суда или само одлуку вишег суда и предмет вратити на поновну одлуку или суђење првостепеном или вишем суду, или ће се ограничити само на то да утврди повреду закона.

(2) Ако је захтев за заштиту законитости подигнут на штету окривљеног, а суд нађе да је основан, утврдиће само да постоји повреда закона, не дирајући у правноснажну одлуку.

(3) Ако другостепени суд по одредбама овог законика није био овлашћен да отклони повреду закона која је учињена у првостепеној одлуци или у судском поступку који јој је претходио, а суд који решава о захтеву за заштиту законитости подигнутом у корист окривљеног нађе да је захтев основан и да ради отклањања учињене повреде закона треба укинути или преиначити првостепену одлуку, укинуће или ће преиначити и другостепену одлуку иако њом није повређен закон.

+ **Види:**

чл. 35. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 426.

(1) Ако се приликом решавања о захтеву за заштиту законитости који је поднет у корист окривљеног појави знатна сумња о истинитости одлучних чињеница утврђених у одлуци против које је захтев подигнут, па због тога није могуће одлучити о захтеву за заштиту законитости, суд ће пресудом којом решава о захтеву за заштиту законитости укинути ту одлуку и наредити да се одржи нови главни претрес пред истим или другим стварно надлежним првостепеним судом.

+ Судска пракса

Члан 427.

(1) Ако је правноснажна пресуда укинута и предлог враћен на поновно суђење, за основу ће се узети ранија оптужница или онај њен део који се односи на укинути део пресуде.

(2) Суд је дужан да изведе све процесне радње и да расправи питања на која му је указао суд који је решавао о захтеву.

(3) Пред првостепеним, односно другостепеним судом странке могу истицати нове чињенице и подносити нове доказе.

(4) Суд је при доношењу нове одлуке везан забраном прописаном у члану 382. овог законика.

(5) Ако је поред одлуке нижег суда укинута и одлука вишег суда, предмет се доставља нижем суду преко вишег суда.

- наслов брисан -

+ **Види:**

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

Члан 428.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 36. Закона - 58/2004-1.

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 429.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 37. Закона - 58/2004-1.

чл. 62. Закона - 58/2004-1.

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 430.

- брисан -

+ Види:

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 431.

- брисан -

+ Види:

чл. 38. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 432.

- брисан -

+ Види:

чл. 39. Закона - 58/2004-1.

чл. 112. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

**Д. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ ЗА СКРАЋЕНИ ПОСТУПАК, ЗА
ПОСТУПКЕ ИЗРИЦАЊА КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА БЕЗ
ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА И ЗА ИЗРИЦАЊЕ СУДСКЕ
ОПОМЕНЕ**

+ Види:

чл. 113. Закона - 72/2009-36.

Глава XXVI

СКРАЋЕНИ ПОСТУПАК

Члан 433.

(1) У поступку за кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или затвор до пет година, примењиваће се одредбе чл. 434. до 448. овог законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано, примењиваће се сходно остале одредбе овог законика.

+ **Види:**

[чл. 114. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 434.

(1) Кривични поступак покреће се на основу оптужног предлога јавног тужиоца, односно оштећеног као тужиоца или на основу приватне тужбе.

(2) Јавни тужилац може поднети оптужни предлог и на основу саме кривичне пријаве.

(3) Оптужни предлог и приватна тужба подносе се у потребном броју примерака за суд и окривљеног.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 435.

(1) Пре подношења оптужног предлога јавни тужилац може предложити истражном судији да предузме одређене истражне радње. Ако се истражни судија сложи са овим предлогом, предузеће истражне радње, а затим ће све списе доставити јавном тужиоцу. Истражне радње спроводе се што је могуће брже и краће.

(2) Ако се истражни судија не сложи са предлогом за предузимање истражних радњи, затражиће одлуку већа (члан 24. став 6). Против одлуке већа жалба није дозвољена.

(3) Кад у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана јавни тужилац прими списе може поднети оптужни предлог или донети решење о одбацивању кривичне пријаве.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 436.

(1) Притвор се може одредити, у циљу несметаног вођења кривичног поступка против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело:

1) ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност или ако постоје друге околности које очигледно указују на опасност од бекства;

2) ако је у питању кривично дело за које се може изрећи казна затвора од три године, а особите околности указују да ће окривљени довршити покушано кривично дело или ће извршити кривично дело којим прети или да ће поновити кривично дело.

(2) Пре подношења оптужног предлога притвор може трајати само онолико колико је

потребно да се спроведу истражне радње, али не дуже од осам дана а изузетно до тридесет дана ако се ради о кривичном делу са елементима насиља. О жалби против решења о притвору решава веће (члан 24. став 6).

(3) У погледу притвора, од предаје оптужног предлога до изрицања првостепене пресуде примењују се сходно одредбе члана 146. овог законика, с тим што је веће дужно да сваких месец дана испита да ли постоје разлози за притвор.

(4) Кад се окривљени налази у притвору, суд је дужан да поступа са нарочитом хитношћу.

+ **Види:**

[чл. 7. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 115. Закона - 72/2009-36.](#)

[чл. 2. Закона - 76/2010-3.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 437.

Ако је кривичну пријаву поднео оштећени, а јавни тужилац у року од месец дана по пријему пријаве не поднесе оптужни предлог, нити обавести оштећеног да је одбацио пријаву, оштећени има право да као тужилац предузме гоњење, подношењем оптужног предлога суду.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 438.

(1) Оптужни предлог, односно приватна тужба треба да садржи: име и презиме окривљеног са личним подацима уколико су познати, кратак опис кривичног дела, означање суда пред којим се има одржати главни претрес, предлог које доказе треба извести на главном претресу и предлог да се окривљени огласи кривим и осуди по закону.

(2) У оптужном предлогу може се предложити да се окривљени стави у притвор. Ако се окривљени налази у притвору или се за време спровођења истражних радњи налазио у притвору, назначиће се у оптужном предлогу колико је времена притворен.

(3) Кад јавни тужилац оцени да је главни претрес непотребан, може у оптужном предлогу предложити да се донесе решење о кажњавању окривљеног без заказивања главног претреса (члан 449).

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 439.

(1) Кад суд прими оптужни предлог или приватну тужбу, судија ће претходно испитати да ли је суд надлежан, да ли треба спровести поједине истражне радње или допунити спроведене истражне радње и да ли постоје услови за одбацивање оптужног предлога, односно приватне тужбе.

(2) Ако судија не донесе ниједно од решења из става 1. овог члана, доставиће оптужбу

окривљеном и заказаће одмах главни претрес. Ако се главни претрес не закаже у року од месец дана од пријема оптужног предлога или приватне тужбе, судија је дужан да о разлозима извести председника суда, који ће предузети мере да се главни претрес што пре одржи.

(3) Ако судија сматра да треба да се спроведу поједине истражне радње, затражиће да то учини истражни судија.

+ Судска пракса

Члан 440.

(1) Ако судија утврди да је за суђење надлежан други суд, огласиће се ненадлежним и по правноснажности решења уступити предмет том суду, а ако утврди да је за суђење надлежан виши суд, уступиће предмет на даљи поступак јавном тужиоцу који поступа пред вишим судом. Ако јавни тужилац сматра да је за суђење надлежан суд који му је доставио предмет, затражиће одлуку већа суда пред којим поступа.

(2) После заказивања главног претреса суд се не може по службеној дужности огласити месно ненадлежним.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 441.

(1) Судија ће одбити оптужни предлог или приватну тужбу ако нађе да постоје разлози за обустављање поступка предвиђени у члану 274. став 1. тач. 1) и 2) овог законика, а ако су спроведене истражне радње - и из разлога предвиђеног у тачки 3) тог члана.

(2) Решење са кратким образложењем доставља се јавном тужиоцу, оштећеном као тужиоцу, или приватном тужиоцу, као и осумњиченом.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 116. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Члан 442.

(1) Судија позива на главни претрес окривљеног и његовог браниоца, тужиоца, оштећеног и њихове законске заступнике и пуномоћнике, сведоке, вештаке и тумача, а по потреби прибавља и предмете који треба да служе као доказ на главном претресу.

(2) Окривљеном ће се у позиву назначити да на главни претрес може доћи са доказима за своју одбрану или да доказе благовремено саопшти суду како би се могли прибавити за главни претрес. У позиву ће се окривљени упозорити да ће се главни претрес одржати и у његовом одсуству ако за то постоје законски услови (члан 445. став 3). Окривљеном ће се уз позив доставити и оптужни предлог, односно приватна тужба и поучиће се да има право да узме браниоца, али да се, у случају кад одбрана није обавезна, због недоласка браниоца на главни претрес или узимања браниоца тек на главном претресу, не мора одложити главни претрес.

(3) Позив окривљеном мора се доставити тако да између достављања позива и дана главног претреса остане довољно времена за припремање одбране, а најмање осам дана.

По пристанку окривљеног овај рок се може скратити.

+ Судска пракса

Члан 443.

Главни претрес се држи у месту суда. У хитним случајевима, нарочито кад треба извршити увиђај или када је то у интересу лакшег спровођења доказног поступка, може се по одобрењу председника суда главни претрес одредити и у месту где је кривично дело учињено или где се има предузети увиђај, ако су та места на подручју тог суда.

Члан 444.

(1) Приговор месне ненадлежности може се поднети најдоцније до почетка главног претреса.

(2) Судија који је спроводио истражне радње није изузет да поступа на главном претресу.

Члан 445.

(1) Главни претрес одржаће се и ако не дође јавни тужилац који је уредно позван. У том случају оштећени има право да на главном претресу заступа оптужбу у границама оптужног предлога.

(2) Главни претрес се може одржати и ако не дође оштећени као тужилац или приватни тужилац, ако је суду поднео предлог да се главни претрес одржи у његовом одсуству.

(3) Ако окривљени не дође на главни претрес, иако је уредно позван или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, суд може одлучити да се главни претрес одржи и у његовом одсуству под условом да његово присуство није нужно и да је пре тога био саслушан.

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ Судска пракса

Члан 446.

(1) Главни претрес почиње објављивањем главне садржине оптужног предлога или приватне тужбе. Започети главни претрес довршиће се по могућности без прекидања.

(2) У случају потпуног признања окривљеног датог на главном претресу, које је поткрепљено другим доказима, суд ће уз сагласан предлог странака прекинути доказни поступак и прећи на изрицање кривичне санкције, осим ако посумња у истинитост признања.

(3) Под условима из става 2. овог члана суд може изрећи следеће кривичне санкције: судску опомену, осуду, казну одузимања возачке дозволе, казну рада у јавном интересу, новчану казну и казну затвора до једне године, а уз њих једну или више следећих мера: одузимање предмета, забрану управљања моторног возила и одузимања имовинске користи. За кривична дела из члана 433. став 2. овог законика, казна затвора не може бити већа од три године.

(4) Ако у току или по завршетку главног претреса судија нађе да је за суђење надлежан

виши суд, доставиће списе надлежном јавном тужиоцу, а ако нађе да је за суђење надлежно веће, образоваће се веће и главни претрес ће почети изнова. Кад утврди да постоји који од других разлога из члана 349. овог законика, судија ће решењем одбацили оптужбу.

(5) По закључењу главног претреса, суд ће одмах изрећи пресуду и објавити је с битним разлозима. Пресуда се мора израдити писмено у року од осам дана од дана објављивања.

(6) Против пресуде жалба се може изјавити у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

(7) Странке и оштећени се могу одрећи права на жалбу одмах по објављивању пресуде. У таквом случају, препис пресуде доставиће се странци и оштећеном само ако то захтевају. Ако су се обе странке и оштећени по објављивању пресуде одрекли права на жалбу и ако нико од њих није захтевао достављање пресуде, писмено израђена пресуда не мора да садржи образложење.

(8) Одредбе члана 358. овог законика сходно ће се примењивати и у погледу укидања притвора после изрицања пресуде.

(9) Кад суд изрекне казну затвора, може се одредити да се окривљени стави у притвор, односно да остане у притвору, ако постоје разлози из члана 436. став 1. овог законика. Притвор у таквом случају може трајати до правноснажне пресуде, али најдуже док окривљеном не истекне казна коју је изрекао првостепени суд.

(10) Ако јавни тужилац није присуствовао главном претресу (члан 445. став 1) оштећени има право да изјави жалбу против пресуде, без обзира да ли се жали и јавни тужилац.

+ **Види:**

чл. 8. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 40. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 3. Законика - 49/2007-3.

чл. 117. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 447.

(1) Пре заказивања главног претреса за кривична дела за која се гони по приватној тужби, судија може позвати само приватног тужиоца и осумњиченог да одређеног дана дођу у суд ради претходног разјашњавања ствари, ако сматра да би то било целисходно за брже окончање поступка. Осумњиченом се уз позив доставља и препис приватне тужбе.

(2) Ако не дође до измирења приватног тужиоца и осумњиченог и повлачења приватне тужбе, судија ће узети изјаве од њих и позвати их да ставе своје предлоге у погледу прибављања доказа.

(3) Ако судија не нађе да постоје услови за одбацивање тужбе, донеће одлуку о томе који ће се докази извести на главном претресу и заказаће, по правилу, одмах главни претрес и саопштиће то странкама.

(4) Ако судија сматра да није потребно прибављање доказа, а не постоје неки други разлози за посебно заказивање главног претреса, може одмах отворити главни претрес и по извођењу доказа који се налазе пред судом донети одлуку поводом приватне тужбе. На ово ће се посебно упозорити приватни тужилац и осумњичени приликом достављања позива.

(5) За неодривање приватног тужиоца на позив из става 1. овог члана важи одредба

члана 59. овог законика.

(6) У случају недоласка окривљеног, ако је судија одлучио да отвори главни претрес, примениће се одредба члана 445. став 3. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 118. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 448.

(1) Кад другостепени суд решава о жалби против пресуде донесене по скраћеном поступку, којом је изречена казна затвора о седници већа обавестиће се странке и бранилац окривљеног у смислу члана 374. став 2. и члана 375. став 1. овог законика, а у осталим случајевима само ако председник већа или веће нађе да би присуство странака било корисно за разјашњење ствари.

(2) Ако је реч о кривичном делу за које се поступак води по захтеву јавног тужиоца, председник већа ће пре седнице већа доставити списе јавном тужиоцу, који може поднети свој писани предлог.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Глава XXVII

ПОСТУПЦИ ЗА ИЗРИЦАЊЕ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА БЕЗ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА

1. Поступак за кажњавање пре главног претреса

Члан 449.

(1) За кривична дела за која се може изрећи новчана казна као главна казна или казна затвора до три године судија може, на предлог јавног тужиоца, донети решење о кажњавању и без одржавања главног претреса.

(2) Предлог за доношење решења о кажњавању из става 1. овог члана јавни тужилац ставља у оптужном предлогу, кад оцени да одржавање главног претреса није потребно.

(3) Ако је постављен имовинскоправни захтев, овлашћено лице ће бити упућено на парницу.

+ **Види:**

[чл. 41. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 450.

(1) Решењем о кажњавању судија може изрећи новчану казну, казну рада у јавном интересу, казну одузимања возачке дозволе или условну осуду и уз њих једну или више од

следећих мера: одузимање предмета, забрану управљања моторним возилом и одузимањем имовинске користи.

+ **Види:**

[чл. 42. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 119. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 451.

(1) Пре него што утврди да ли постоје претпоставке за доношење решења о кажњавању, судија ће поступити по одредбама члана 439. став 1. до члана 441. овог законика. Ако судија утврди да претпоставке за доношење решења о кажњавању нису испуњене, доставиће оптужбу осумњиченом и одмах ће заказати главни претрес.

(2) Ако се судија сложи са предлогом јавног тужиоца, прибавиће податке о ранијим осудама, а по потреби, и о личности окривљеног, а затим ће, након саслушања окривљеног, донети решење о кажњавању.

(3) Решење о кажњавању мора да садржи назначење да је предлог јавног тужиоца прихваћен: личне податке окривљеног; дело за које се оглашава кривим, уз назначење чињеница и околности које чине обележја кривичног дела и од којих зависи примена одређене одредбе кривичног закона; законски назив кривичног дела и које су одредбе кривичног и другог закона примењене; одлуку о изреченој казни и мери, као и одлуку о упућивању овлашћеног лица на остваривање имовинскоправног захтева у парничном поступку; образложење изречене казне и мере; поуку о праву на приговор, као и упозорење да ће по протеку рока за приговор, ако не буде поднесен, решење о кажњавању постати правноснажно.

+ **Види:**

[чл. 9. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 120. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 452.

(1) Решење о кажњавању се доставља јавном тужиоцу и окривљеном.

(2) Окривљени може у року од осам дана од дана достављања поднети приговор против решења о кажњавању.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 453.

(1) Ако окривљени поднесе приговор благовремено судија ће заказати главни претрес по оптужном предлогу јавног тужиоца и даље поступати по одредбама чл. 434. до 448.

(2) О жалби против решења о одбацивању приговора одлучује веће (члан 24. став 6).

(3) Ако против решења о кажњавању не буде поднесен приговор, решење постаје правноснажно.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 454.

У поступку по оптужном предлогу судија није везан предлогом јавног тужиоца за кажњавање, као ни забраном из члана 382. овог законика.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

2. Поступак за кажњавање и изрицање условне осуде од стране истражног судије

Члан 455.

(1) У случају потпуног признања окривљеног, односно осумњиченог, датог у присуству браниоца истражном судији, односно органу унутрашњих послова у смислу члана 226. став 9. овог законика, поткрепљеног и другим доказима прикупљеним у истрази, јавни тужилац може одмах након завршене истраге, а најкасније у року од осам дана, у подигнутој оптужници предложити да се уместо главног претреса закаже посебно јавно рочиште пред истражним судијом, на коме се, након саслушања странака и уз изричити пристанак окривљеног, може донети пресуда.

(2) Поступак из става 1. овог члана може се применити код кривичних дела за која је прописана новчана казна као главна казна или казна затвора до пет година.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 456.

(1) Против оптужнице из члана 455. окривљени и његов бранилац могу у року од осам дана од дана достављања изјавити приговор, који искључује примену овог поступка. Окривљени се о томе мора поучити приликом уручења оптужнице.

(2) Изрицање пресуде од стране истражног судије може уследити и по предлогу окривљеног у року од осам дана од дана достављања оптужнице, ако се са тиме сагласе јавни тужилац и истражни судија.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 457.

(1) Под условима из члана 455. истражни судија може изрећи новчану казну, казну рада у јавном интересу, казну одузимања возачке дозволе, условну осуду и казну затвора до једне године, а уз њих једну или више следећих мера: одузимање предмета, забрану управљања моторним возилом и одузимање имовинске користи.

(2) Трошкови поступка из члана 455. падају на терет буџетских средстава суда.

+ **Види:**

чл. 121. Закона - 72/2009-36.

Члан 458.

Пресуда истражног судије може се побјигати жалбом, у року од осам дана од дана достављања, по основима из члана 367. тач. 1, 2. и 4. овог законика.

Глава XXVIII

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ИЗРИЦАЊУ СУДСКЕ ОПОМЕНЕ

Члан 459.

(1) Судска опомена изриче се решењем.

(2) Уколико у овој глави није што друго предвиђено, одредбе овог законика које се односе на пресуду којом се оптужени оглашава кривим примењују се сходно и на решење о судској опомени.

(3) Судска опомена се може изрећи и у поступку за кажњавање пре главног претреса, као и у поступку за кажњавање од стране истражног судије (Глава XXVII).

+ [Судска пракса](#)

Члан 460.

(1) Решење о судској опомени објављује се одмах по завршетку главног претреса, са битним разлозима. Том приликом судија, односно председник већа, упозориће окривљеног да му се за кривично дело које је учинио не изриче казна, јер се очекује да ће и судска опомена на њега довољно утицати да више не врши кривична дела. Ако се решење о судској опомени објављује у одсуству окривљеног, суд ће овакво упозорење унети у образложење решења. За одрицање од права на жалбу и писмену израду решења сходно се примењује одредба члана 446. став 5. овог законика.

(2) У изреци решења о судској опомени, поред личних података о окривљеном, навешће се само да се окривљеном изриче судска опомена за дело које је предмет оптужбе и законски назив кривичног дела. Изрека решења о судској опомени обухвата и потребне податке из члана 356. став 1. тач. 5. и 7. овог законика.

(3) У образложењу решења, суд ће изнети којим се разлозима руководио при изрицању судске опомене.

+ [Судска пракса](#)

Члан 461.

(1) Решење о судској опомени може се побијати због основа наведених у члану 367. тач. 1. до 3. овог законика, као и због тога што нису постојале околности које оправдавају изрицање судске опомене.

(2) Ако решење о судској опомени садржи одлуку о мери безбедности или о одузимању имовинске користи, може се побијати због основа наведеног у члану 371. став 2. овог законика.

(3) Ако решење о судској опомени садржи одлуку о имовинскоправном захтеву или о трошковима кривичног поступка може се побијати због основа наведеног у члану 371. став 3. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 122. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 462.

Повреда кривичног закона у случају изрицања судске опомене постоји, осим по питањима наведеним у члану 369. тач. 1) до 3) овог законика, и кад је одлуком о судској опомени, мери безбедности или одузимању имовинске користи прекорачено овлашћење које суд има по закону.

+ **Види:**

чл. 123. Закона - 72/2009-36.

Члан 463.

(1) Ако је жалбу против решења о судској опомени изјавио тужилац на штету окривљеног, другостепени суд може донети пресуду којом се окривљени оглашава кривим и осуђује на казну или којом се условно осуђује, ако нађе да је првостепени суд правилно утврдио одлучне чињенице, али да по правилној примени закона долази у обзир изрицање казне, односно условне осуде.

(2) Поводом било чије жалбе против решења о судској опомени другостепени суд може донети решење којом се оптужба одбацује или пресуду којом се оптужба одбија или се окривљени ослобађа од оптужбе, ако нађе да је првостепен суд правилно утврдио одлучне чињенице и да по правилној примени закона долази у обзир изрицање једне од ових одлука.

(3) Кад постоје услови из члана 388. овог законика, другостепени суд ће донети решење којим се одбија жалба као неоснована и потврђује решење првостепеног суда о судској опомени.

Глава XXIX

ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

+ **Види:**

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

1. Опште одредбе

Члан 464.

- престао да важи -

+ **Види:**

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

+ **Судска пракса**

Чланови 465. до 468.

- престали да важе -

+ **Види:**

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 469.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 470.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 471.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Чл. 472. до 473.

- престали да важе -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 474.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

2. Састав суда

Члан 475.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 44. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 476.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Чл. 477. до 478.

- престали да важе -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

3. Покретање поступка

Члан 479.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 480.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 481.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

4. Припремни поступак

Члан 482.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 168. Закона - 85/2005-99.](#)

Члан 483.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 168. Закона - 85/2005-99.](#)

Члан 484.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 168. Закона - 85/2005-99.](#)

Члан 485.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 168. Закона - 85/2005-99.](#)

Члан 486.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 168. Закона - 85/2005-99.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 487.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 488.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 489.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 490.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 491.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

5. Поступак пред већем за малолетнике

Члан 492.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

+ Судска пракса

Члан 493.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 494.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 495.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 496.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Члан 497.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

+ Судска пракса

Члан 498.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

6. Правни лекови

Члан 499.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Чл. 500. до 502.

- престали да важе -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

7. Надзор суда над спровођењем мера

Члан 503.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

8. Обуштава извршења и измена одлуке о васпитним мерама

Члан 504.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 168. Закона - 85/2005-99.

Глава XXIXa

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ПОСТУПКУ ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА
ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА, КОРУПЦИЈЕ И ДРУГА
ИЗУЗЕТНО ТЕШКА КРИВИЧНА ДЕЛА

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

1. Опште одредбе

+ **Види:**

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504а

(1) Одредбе ове главе садрже поједина посебна правила поступка за кривична дела организованог криминала, корупције и друга изузетно тешка кривична дела.

(2) Ако одредбама ове главе за случајеве из става 1. овог члана није посебно прописано, сходно ће се примењивати остале одредбе овог законика.

(3) Организовани криминал из става 1. овог члана представља вршење кривичних дела од стране организоване криминалне групе или њених припадника.

(4) Под организованом криминалном групом из става 3. овог члана подразумева се група од три или више лица, која постоји одређено време и делује споразумно у циљу вршења једног или више кривичних дела за која је прописана казна затвора од четири године или тежа казна, ради стицања, посредно или непосредно, финансијске или друге користи.

(5) У кривична дела корупције из става 1. овог члана и ако нису резултат деловања организоване криминалне групе, спадају кривична дела: злоупотреба службеног положаја (члан 359. Кривичног законика), трговина утицајем (члан 366. Кривичног законика), примање мита (члан 367. Кривичног законика) и давање мита (члан 368. Кривичног законика).

(6) У друга изузетно тешка кривична дела из става 1. овог члана и ако нису резултат деловања организоване криминалне групе, спадају кривична дела: убиство (члан 113. Кривичног законика), тешко убиство (члан 114. Кривичног законика), отмица (члан 134. ст. 1. до 4. Кривичног законика), разбојништво (члан 206. став 2. Кривичног законика), изнуда (члан 214. ст. 3. и 4. Кривичног законика), фалсификовање новца (члан 223. ст. 1. до 3. Кривичног законика), прање новца (члан 231. ст. 1. до 4. Кривичног законика), неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога (члан 246. ст. 1. и 3. Кривичног законика), кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије (чл. 305. до 321. Кривичног законика), недозвољена производња, ношење, држање и промет оружја и експлозивних материја (члан 348. став 3. Кривичног законика), недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи (члан 350. ст. 2. и 3. Кривичног законика), трговина људима (члан 388. ст. 1. до 6, 8. и 9. Кривичног законика), трговина малолетним лицима ради усвојења (члан 389. ст. 1. и 2. Кривичног законика), међународни тероризам (члан 391. Кривичног законика), узимање талаца (члан 392. Кривичног законика) и финансирање тероризма (члан 393. Кривичног законика).

(7) Одредбе ове главе које се односе на кривична дела из става 3. овог члана примењују се и у поступку за кривична дела из чл. 370. до 384. и чл. 385. и 386. Кривичног законика, као и у поступку за тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 1. јануара 1991. године, која су наведена у статуту

Међународног кривичног суда за бившу Југославију.

(8) Одредбе ове главе које се односе на кривична дела из става 3. овог члана примењују се и у поступку за кривична дела из члана 322. ст. 3. и 4, члана 323. ст. 3. и 4, члана 335, члана 336. ст. 1, 2. и 4, члана 336б, члана 337. ст. 1, 3. и 4. и члана 339. Кривичног законика, ако су извршена у вези са кривичним делима из става 3. овог члана, као и у поступку за кривично дело из члана 333. Кривичног законика, ако је извршено у вези са кривичним делима из ст. 3. и 7. овог члана.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 504б

Државни органи и службена лица која учествују у кривичном поступку за кривична дела из члана 504а овог законика дужни су да поступају хитно.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504в

(1) Подаци о преткривичном и истражном поступку за кривична дела из члана 504а овог законика представљају службену тајну. Осим службених лица те податке не могу одавати ни други учесници поступка којима они постану доступни. Службено лице пред којим се води поступак дужно је да учесника поступка обавести о дужности чувања тајне.

(2) Подаци о преткривичном и истражном поступку који се односе на кривична дела из члана 504а овог законика могу се објавити само на основу писменог одобрења надлежног јавног тужиоца, односно истражног судије.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504г

(1) У поступку за кривична дела из члана 504а став 3. овог законика у првом степену суди веће састављено од тројице судија, а у другом степену веће састављено од петорице судија.

(2) Жалбу против пресуде првостепеног суда у поступку за кривична дела из члана 504а став 3. овог законика овлашћена лица могу изјавити у року од 30 дана од дана достављања пресуде.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 504д

(1) У поступку за кривична дела из члана 504а став 3. овог законика не примењују се посебне одредбе о скраћеном поступку (Глава XXVI) и о поступку за изрицање кривичних санкција без главног претреса (Глава XXVII).

(2) Према притвореном организатору и члановима организоване криминалне групе у поступку за кривична дела из члана 504а став 3. овог законика могу се применити и мере посебног надзора прописане посебним законом.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 504ђ

(1) Ако органи унутрашњих послова сазнају да се припрема или да је учињено кривично дело из члана 504а овог законика, дужни су да о томе одмах обавесте надлежног јавног тужиоца.

(2) Јавни тужилац може захтевати да органи унутрашњих послова предузму одређене мере или радње у датом року и да га о томе обавесте.

(3) Неизвршење захтева из става 2. овог члана или прекорачење одређеног рока орган унутрашњих послова дужан је да јавном тужиоцу посебно образложи.

(4) Искazi и обавештења које је јавни тужилац прикупио у преткривичном поступку могу се користити као доказ у кривичном поступку, али се одлука не може заснивати само на њима.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

2. Мере органа гоњења за откривање и доказивање кривичних дела из члана 504а овог законика

1) Надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникације

+ **Види:**

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504е

(1) На писмени и образложени предлог јавног тужиоца истражни судија може наредити надзор и снимање телефонских и других разговора или комуникација другим техничким средствима и оптичка снимања лица за које постоје основи сумње да је учинило кривично дело из члана 504а овог законика, ако се на други начин не могу прикупити докази за

кривично гоњење или би њихово прикупљање било знатно отежано.

(2) Мере из става 1. овог члана изузетно се могу одредити и ако постоје основи сумње да се припрема неко од кривичних дела из члана 504а овог законика, а околности случаја указују да се на други начин кривично дело не би могло открити, спречити или доказати, или би то изазвало несразмерне тешкоће или велику опасност.

(3) Мере из става 1. овог члана одређује истражни судија образложеном наредбом. У наредби се наводе подаци о лицу према којем се мера примењује, основи сумње, начин спровођења, обим и трајање мера. Мере могу трајати најдуже шест месеци, а због важних разлога могу бити продужене још највише два пута у трајању од по три месеца. Извођење мера се прекида чим престану разлози за њихову примену.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 504ж

(1) Наредбу истражног судије из члана 504е став 1. овог законика извршавају органи унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције или Војно-безбедносне агенције. О извршењу мере органи унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције и Војно-безбедносне агенције сачињавају дневне извештаје које заједно са прикупљеним снимцима достављају истражном судији и јавном тужиоцу на њихов захтев.

(2) Поштанска, телеграфска и друга предузећа, привредна друштва и лица регистрована за преношење информација дужна су да органима унутрашњих послова, Безбедносно-информативној агенцији и Војно-безбедносној агенцији омогуће извршење мера из члана 504е става 1. овог законика.

(3) Снимања из члана 504е став 1. овог законика могу се по наредби истражног судије обавити и на јавним местима и у просторијама које нису станови.

(4) Док мера траје, наредба истражног судије и поступак њеног извршења сматрају се службеном тајном.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504з

(1) По извршењу мера из члана 504е став 1. овог законика, органи унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције и Војно-безбедносне агенције доставиће истражном судији снимке и посебан извештај који садржи: време почетка и завршетка мере, податке о службеном лицу које је меру спровело, опис техничких средстава која су примењена, број и идентитет лица обухваћених мером и оцену о сврсисходности и резултатима примењене мере.

(2) Истражни судија може одредити да се снимци добијени употребом техничких средстава у целини или делимично препишу и опишу. Истражни судија ће доставити јавном тужиоцу сав материјал добијен спровођењем мера из члана 504е став 1. овог

законика.

(3) Ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са материјалом из става 2. овог члана или ако изјави да га неће користити у поступку, односно да против осумњиченог неће захтевати вођење поступка, истражни судија ће донети решење о уништењу прикупљеног материјала. О доношењу решења истражни судија може обавестити лице према коме су спровођене мере из члана 504е став 1. овог законика, уколико је у току спровођења мере утврђен његов идентитет. Материјал се уништава под надзором истражног судије. О радњама из овога става истражни судија ће саставити записник.

(4) Ако је у примени мера из члана 504е став 1. овог законика поступљено супротно одредбама овог законика или наредби истражног судије, на прикупљеним подацима се не може заснивати судска одлука. На добијене податке и обавештења сходно ће се примењивати одредбе члана 99. овог законика. Одредбе члана 178. став 1, члана 273. став 4, члана 337. став 3. и члана 374. став 4. овог законика сходно ће се примењивати и на снимке сачињене супротно одредбама чл. 504е до 504з овог законика.

(5) Ако је применом мера из члана 504е став 1. овог законика прикупљен материјал који се односи на кривично дело које није било обухваћено наредбом истражног судије из члана 504е став 3. овог законика, такав материјал се може користити у кривичном поступку само ако се односи на кривично дело које спада у кривична дела предвиђена у члану 504а овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

2) Пружање симулованих пословних услуга и пружање симулованих правних послова

+ **Види:**

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504и

(1) Ако постоје основи сумње да је учињено кривично дело из члана 504а овог законика истражни судија може, на захтев јавног тужиоца, одобрити пружање симулованих пословних услуга и склапање симулованих правних послова, ако се на други начин не могу прикупити докази за кривично гоњење или би њихово прикупљање било знатно отежано.

(2) Мера из става 1. овог члана изузетно се може одредити и ако постоје основи сумње да се припрема неко од кривичних дела из члана 504а овог законика, а околности случаја указују да се на други начин дело не би могло открити, спречити или доказати, или би то изазвало несразмерне тешкоће или велику опасност.

(3) Писмена и образложена наредба истражног судије којом се одређује мера из става 1. овог члана садржи податке о лицу према којем се мера спроводи, законски назив и опис кривичног дела, начин, обим, место и трајање мере.

(4) Мера из става 1. овог члана може трајати шест месеци. На образложени предлог јавног тужиоца истражни судија може продужити трајање мере највише за још три месеца. Приликом одређивања и продужења мере истражни судија ће посебно оценити да ли би се

исти резултат могао постићи на начин којим се мање ограничавају права грађана.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504ј

(1) Мере из члана 504и став 1. овог законика извршавају овлашћена службена лица органа унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције, Војно-безбедносне агенције или друго лице које, на предлог органа унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције или Војно-безбедносне агенције, одреди истражни судија. О извршењу мере овлашћено службено лице сачињава дневне извештаје које заједно са прикупљеном документацијом доставља истражном судији и јавном тужиоцу.

(2) По извршењу мере из члана 504и став 1. овог законика орган унутрашњих послова, Безбедносно-информативна агенција или Војно-безбедносна агенција доставља истражном судији и јавном тужиоцу посебан извештај у коме се наводи: време почетка и завршетка мере, подаци о лицу које је спровело меру, опис техничких средстава која су примењена, број и идентитет лица обухваћених мером и резултати примењене мере.

(3) Уз извештај из става 2. овог члана орган унутрашњих послова, Безбедносно-информативна агенција или Војно-безбедносна агенција доставља јавном тужиоцу целокупну документацију о предузетој мери, видео, звучне или електронске записе и све друге доказе који су прикупљени применом мере.

(4) Лице које извршавајући наредбу истражног судије пружа симуловане пословне услуге и склапа симуловане правне послове не чини кривично дело, ако је радња коју предузима Кривичним закоником предвиђена као радња кривичног дела.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 504к

(1) Ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са документацијом из члана 504ј став 3. овог законика или ако изјави да је неће користити у поступку, односно да против осумњиченог неће захтевати вођење поступка, истражни судија ће поступити у складу са одредбом члана 504з став 3. овог законика.

(2) Ако је применом мере из члана 504и став 1. овог законика прикупљен материјал који се односи на кривично дело које није било обухваћено наредбом истражног судије из члана 504и став 3. овог законика, такав материјал се може користити у кривичном поступку само ако се односи на кривично дело које спада у кривична дела предвиђена у члану 504а овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

3) Контролисана испорука

+ **Види:**

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504л

(1) Републички јавни тужилац, односно други јавни тужилац надлежан за територију Републике Србије може одобрити контролисану испоруку, којом се дозвољава да незаконите или сумњиве пошиљке изађу, пређу или уђу на територију једне или више држава, уз знање и под надзором њихових надлежних органа у циљу прикупљања доказа и идентификовања лица умешаних у извршење кривичног дела.

(2) Меру из става 1. овог члана и начин спровођења те мере спроводе органи унутрашњих послова или други државни органи које одреди Републички јавни тужилац, односно други јавни тужилац надлежан за територију Републике Србије.

(3) Контролисана испорука се спроводи уз сагласност надлежних органа заинтересованих држава и на основу узајамности, у складу са потврђеним међународним уговорима, којима се детаљније уређује садржај ове мере.

(4) Мера из става 1. овог члана може се предузети ако откривање и лишење слободе осумњичених који су укључени у вршење кривичних дела из члана 504а овог законика на други начин не би било могуће, или би било знатно отежано, нарочито у случајевима незаконитог превоза опојних дрога, оружја и других предмета проистеклих из вршења кривичних дела или који служе као средства за вршење кривичних дела.

+ **Види:**

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

4) Аутоматско рачунарско претраживање личних и других са њима повезаних података

+ **Види:**

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504љ

(1) Аутоматско рачунарско претраживање личних и других са њима повезаних података и њихова електронска обрада може се предузети ако постоје основи сумње да је учињено кривично дело из члана 504а овог законика, ако се на други начин не могу прикупити докази за кривично гоњење или би њихово прикупљање било знатно отежано.

(2) Мера из става 1. овог члана изузетно се може одредити и ако постоје основи сумње да се припрема неко од кривичних дела из члана 504а овог законика, а околности случаја указују да се на други начин дело не би могло открити, спречити или доказати, или би то изазвало несразмерне тешкоће или велику опасност.

(3) Мера из става 1. овог члана се састоји у аутоматском претраживању већ похрањених

личних и других, са њима непосредно повезаних података и у њиховом аутоматском поређењу са подацима који се односе на кривично дело из става 1. овог члана и на осумњиченог, да би се као могући осумњичени искључила лица у погледу којих не постоји вероватноћа да су повезана са кривичним делом.

(4) Меру из става 1. овог члана наређује истражни судија, на предлог јавног тужиоца. Наредба истражног судије садржи: законски назив кривичног дела из става 1. овог члана, опис података које је потребно аутоматски прикупити и проследити, означавање државног органа који је дужан да аутоматски прикупља тражене податке и доставља их јавном тужиоцу и органу унутрашњих послова, обим посебне доказне радње и време њеног трајања.

(5) Мера из става 1. овог члана може трајати највише шест месеци, а из важних разлога њено трајање се може продужити за још три месеца.

(6) Меру из става 1. овог члана спроводе органи унутрашњих послова, Безбедносно-информативна агенција, Војно-безбедносна агенција, органи царинске службе или други државни органи, односно друга правна лица која на основу закона врше одређена јавна овлашћења.

(7) Ако јавни тужилац не покрене кривични поступак у року од шест месеци од дана када се упознао са подацима прикупљеним применом мере из става 3. овог члана или ако изјави да их неће користити у поступку, односно да против осумњиченог неће захтевати вођење поступка, истражни судија ће поступити у складу са одредбом члана 504з став 3. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

3. Посебне мере органа гоњења за откривање и доказивање кривичних дела из члана 504а став 3. овог законика

1) Прикривени иследник

+ **Види:**

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504м

(1) Истражни судија може, на захтев јавног тужиоца, одредити да се ангажује прикривени иследник када постоје основи сумње да је учињено кривично дело из члана 504а став 3. овог законика, ако се на други начин не могу прикупити докази за кривично гоњење или би њихово прикупљање било знатно отежано.

(2) Мера из става 1. овог члана изузетно се може одредити и ако постоје основи сумње да се припрема неко од кривичних дела из члана 504а став 3. овог законика, а околности случаја указују да се на други начин дело не би могло открити, спречити или доказати, или би то изазвало несразмерне тешкоће или велику опасност.

(3) Писмена и образложена наредба истражног судије којом се одређује мера из става 1. овог члана, садржи податке о лицима и групи према којима се примењује, опис могућих кривичних дела, начин, обим, место и трајање мере.

(4) Прикривеног иследника под псеудонимом или шифром одређује министар надлежан за унутрашње послове, директор Безбедносно-информативне агенције или директор Војно-безбедносне агенције, односно лице које они овласте.

(5) Прикривени иследник је, по правилу, овлашћено службено лице органа унутрашњих послова, Безбедносно-информативне агенције или Војно-безбедносне агенције, а ако то захтевају посебне околности случаја и друго обучено лице које, под условом узајамности, може бити и страни држављанин.

(6) Прикривени иследник не може бити лице против кога је у току кривични поступак или је правноснажно осуђивано за кривично дело које се гони по службеној дужности, нити лице за које постоје основи сумње да је припадник организоване криминалне групе.

(7) Мера из става 1. овог члана траје колико је потребно да се прикупе докази, а најдуже годину дана. На образложен предлог јавног тужиоца истражни судија може продужити трајање мере за најдуже шест месеци.

(8) За време спровођења мере из става 1. овог члана, ради заштите идентитета прикривеног иследника, надлежни органи могу изменити податке у базама података, као и издати личне исправе са измењеним подацима у циљу заштите идентитета прикривеног иследника и спровођења ове мере. Ови подаци представљају службену тајну.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 3. Закона - 85/2005-155.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504н

(1) Прикривени иследник може на основу наредбе истражног судије употребити техничка средства за снимање разговора, односно средства за фотографисање или звучно и видео снимање.

(2) Прикривени иследник током трајања мере подноси периодичне извештаје свом непосредном старешини. Изузетно, извештаји се неће подносити ако би то угрозило безбедност прикривеног иследника или других лица.

(3) По завршетку мере, старешина из става 2. овог члана дужан је да поднесе извештај истражном судији и јавном тужиоцу. Извештај садржи: време почетка и завршетка мере, шифру или псеудоним прикривеног иследника, опис примењених поступака и техничких средстава, податке о броју и идентитету лица обухваћених мером и опис постигнутих резултата.

(4) Уз извештај из става 3. овог члана, јавном тужиоцу се достављају фотографије, звучни и видео снимци, прикупљена документација и сви докази који су прибављени применом мере.

(5) Забрањено је и кажњиво да прикривени иследник подстрекава другог на извршење кривичног дела.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504њ

(1) Прикривени иследник се под шифром или псеудонимом може изузетно испитати у кривичном поступку као сведок. Испитивање ће се обавити тако да се странкама не открије идентитет прикривеног иследника. Истоветност прикривеног иследника непосредно пре његовог испитивања суд ће утврдити на основу изјаве старешине из члана 504н став 2. овог законика. Подаци о идентитету прикривеног иследника који се испитује као сведок представљају службену тајну. Испитивање прикривеног иследника ће се обавити сходном применом правила о испитивању заштићених сведока. Прикривени иследник се позива преко старешине из члана 504н став 2. овог законика.

(2) Судска одлука се не може заснивати само на исказу прикривеног иследника.

(3) Ако је применом мере из члана 504м став 1. овог законика прикупљен материјал који се односи на кривично дело које није било обухваћено наредбом истражног судије из члана 504м став 3. овог законика, такав материјал се може користити у кривичном поступку само ако се односи на кривично дело предвиђено у члану 504а став 3. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 4. Закона - 85/2005-155.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

2) Сведок сарадник

+ **Види:**

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504о

(1) Јавни тужилац може суду предложити да се уз одређене погодности као сведок испита припадник организоване криминалне групе, који је признао да јој припада (у даљем тексту: сведок сарадник), против кога се води кривични поступак за кривично дело из члана 504а став 3. овог законика, под условом да је у потпуности признао извршење кривичног дела, и ако је значај његовог исказа за откривање, доказивање или спречавање других кривичних дела организоване криминалне групе претежнији од последица кривичног дела које је учинио.

(2) Сведок сарадник не може бити лице за које постоји основана сумња да је организатор групе из става 1. овог члана.

(3) Предлог из става 1. овог члана јавни тужилац може да поднесе до завршетка главног претреса.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504п

(1) Пре подношења захтева, јавни тужилац ће упозорити сведока сарадника на дужности из члана 102. став 2. и члана 106. овог законика и погодности из члана 504т овог законика. На погодност ослобађања од дужности сведочења из члана 98. овог законика и ослобођења од дужности одговарања на поједина питања из члана 100. овог законика сведок сарадник се не може позивати.

(2) После упозорења из става 1. овог члана, јавни тужилац ће позвати сведока сарадника да у року који не може бити дужи од 30 дана, самостално и својеручно, што детаљније и потпуније, искрено опише све што зна о предмету суђења поводом кога се води кривични поступак и о другим кривичним делима. Неписмени сведок сарадник диктираће овај прелиминарни исказ у апарат за снимање гласа.

(3) Упозорење из става 1. овог члана, одговори сведока сарадника и његова изјава да ће дати исказ о свему што му је познато и да неће ништа прећутати, јавни тужилац ће унети у записник, заједно са исказом из става 2. овог члана, а који потписује и сведок сарадник. Записник се прилаже уз предлог јавног тужиоца из члана 504о став 1. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504р

(1) О предлогу јавног тужиоца из члана 504о став 1. овог законика у истрази и до почетка главног претреса одлучује решењем веће првостепеног суда из члана 24. став 6. овог законика, а на главном претресу веће пред којим се држи главни претрес. Одлука се доноси у року од 30 дана од дана подношења предлога.

(2) На седницу већа ће се позвати јавни тужилац, лице предложено за сведока сарадника и његов бранилац. Седница већа се држи без присуства јавности.

(3) Против решења већа из става 1. овог члана којим се предлог јавног тужиоца одбија жалбу може изјавити јавни тужилац у року од 48 сати од часа достављања решења. Одлуку о жалби доноси непосредно виши суд у року од три дана од достављања жалбе и списка првостепеног суда.

(4) Ако прихвати предлог јавног тужиоца, веће ће одредити да се из списка издвоје записници и службене белешке о ранијим исказима сведока сарадника које је дао као осумњичени или окривљени, и они се не могу употребити као доказ у кривичном поступку, осим у случају из члана 504т став 3. овог законика.

+ **Види:**

[чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.](#)

[чл. 124. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 504с

(1) Приликом испитивања сведока сарадника јавност је искључена, осим ако веће на предлог јавног тужиоца и уз сагласност сведока сарадника не одлучи друкчије.

(2) Пре доношења одлуке из става 1. овог члана, председник већа ће уз присуство браниоца упознати сведока са предлогом јавног тужиоца и обавестити га о његовом праву да буде испитан без присуства јавности. Изјава сведока сарадника да буде испитан уз присуство јавности унеће се у записник.

+ Види:

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504г

(1) Сведоку сараднику који је суду дао исказ у складу са обавезама из члана 504п овог законика, утврђује се минимална казна прописана Кривичним закоником за кривично дело које је признао и за које је у поступку доказано да га је учинио, а затим се тако утврђена казна изриче умањена за једну половину, с тим што не може бити мања од 30 дана затвора.

(2) Узимајући у обзир значај исказа сведока сарадника, околности кривичних дела која му се стављају на терет, његово држање пред судом, ранији живот и друге битне околности, суд може изузетно, на предлог јавног тужиоца, сведока сарадника огласити кривим и изрећи му блажу казну или га ослободити од казне.

(3) Ако сведок сарадник не поступи у складу са обавезама из члана 504п овог законика или пре правноснажно окончаног поступка изврши ново кривично дело из члана 504а став 3. овог законика, јавни тужилац ће наставити кривично гоњење или предузети кривично гоњење за ново кривично дело. На основу изјаве јавног тужиоца суд ће укинути решење о давању статуса сведока сарадника.

(4) Ако се у току поступка открије неко раније извршено кривично дело сведока сарадника наведено у члану 504а став 3. овог законика, јавни тужилац може поступити у складу са одредбама чл. 504о и 504п овог законика.

(5) Осим дужности да исказује истину и да не прећути ништа што му је о предмету суђења познато, сведок сарадник има сва права која по овом закоником припадају окривљеном.

+ Види:

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504ђ

(1) Јавни тужилац може предложити суду за сведока лице које је правноснажно осуђено за кривично дело из члана 504а став 3. овог законика, под условом да је значај његовог исказа за откривање, доказивање или спречавање кривичних дела из члана 504а став 3. овог законика претежнији од последица кривичног дела за које је осуђен.

(2) Лице из става 1. овог члана не може бити лице које је правноснажно осуђено као организатор организоване криминалне групе или је правноснажно осуђено на казну затвора од четрдесет година.

(3) Ако суд оцени да је сведок из става 1. овог члана дао исказ у складу са обавезама из члана 504п овог законика, јавни тужилац ће након правноснажног окончања поступка осуђујућом пресудом поднети захтев у складу са чланом 405а овог законика.

(4) На испитивање сведока из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе о испитивању сведока сарадника.

+ Види:

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504у.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504ф.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Члан 504х.

- брисан -

+ **Види:**

чл. 10. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-1.

чл. 45. Закона - 58/2004-1.

чл. 124. Закона - 72/2009-36.

Део трећи

ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ

Глава XXX

ПОСТУПАК ЗА ПРИМЕНУ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ, ЗА ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ, ЗА ОПОЗИВАЊЕ УСЛОВНЕ ОСУДЕ И ЗА ПУШТАЊЕ ОСУЂЕНОГ НА УСЛОВНИ ОТПУСТ

1. Поступак за примену мера безбедности

Члан 505.

(1) Ако је окривљени учинио противправно дело које је у закону одређено као кривично дело у стању неурачунљивости, јавни тужилац ће поднети суду предлог да изрекне меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања таквог учиниоца у здравственој

установи, односно предлог за обавезно психијатријско лечење учиниоца на слободи, ако за изрицање такве мере постоје услови предвиђени кривичним законом.

(2) У овом случају окривљени, који се налази у притвору, неће се пустити на слободу него ће се до завршетка поступка за примену мера безбедности привремено сместити у одговарајућу здравствену установу или у неку подесну просторију.

(3) Према окривљеном који се налази на слободи може се, поред основа из члана 142. овог законика, одредити притвор ако постоји оправдана опасност да би услед душевних сметњи могао да изврши кривично дело. Пре доношења одлуке о притвору суд ће прибавити мишљење вештака. Након доношења одлуке о притвору окривљени се до завршетка поступка за примену мера безбедности смешта у одговарајућу здравствену установу или просторију која одговара његовом здравственом стању.

(4) После стављања предлога из става 1. овог члана окривљени мора имати браниоца.

+ **Види:**

[чл. 46. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 125. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 506.

(1) О примени мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи или обавезног психијатријског лечења на слободи решава, после одржаног главног претреса, суд који је надлежан за суђење у првом степену.

(2) Поред лица која се морају позвати на главни претрес, позваће се као вештаци и лекари психијатри из здравствене установе којој је било поверено вештачење о урачунљивости окривљеног. Окривљени ће се позвати ако је његово стање такво да може присуствовати главном претресу. О главном претресу ће се обавестити брачни друг окривљеног и његови родитељи, односно старацац, а према околностима и други блиски сродници.

(3) Ако суд, на основу спроведених доказа, утврди да је окривљени учинио одређено противправно дело које је у закону одређено као кривично дело и да је у време извршења био неурачунљив, одлучиће, на основу саслушања, односно испитивања позваних лица и налаза и мишљења вештака, да ли ће окривљеном изрећи меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лечења на слободи. При одлучивању коју ће од тих мера безбедности изрећи, суд није везан за предлог јавног тужиоца.

(4) Ако суд нађе да окривљени није био урачунљив, обуставиће поступак за примену мера безбедности.

(5) Против решења суда могу, у року од осам дана од дана пријема решења, изјавити жалбу сва лица која имају право да се жале против пресуде (члан 364), осим оштећеног.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 126. и 141. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 507.

Мере безбедности из члана 505. став 1. овог законика могу се изрећи и кад јавни тужилац на главном претресу измени подигнуту оптужницу, односно оптужни предлог, подношењем предлога за изрицање тих мера.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

+ **Судска пракса**

Члан 508.

Кад суд изрекне казну лицу које је извршило кривично дело у стању битно смањене урачунљивости, изрећи ће истом пресудом и меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, ако утврди да за то постоје законски услови.

+ **Види:**

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

Члан 509.

Правноснажна одлука којом је изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лечења на слободи (чл. 506. и 508) доставиће се суду који је надлежан да одлучи о лишењу пословне способности. О одлуци ће се обавестити и орган старатељства.

Члан 510.

(1) Суд који је изрекао меру безбедности испитаће по службеној дужности сваких девет месеци да ли је престала потреба за лечењем и чувањем у здравственој установи. Здравствена установа, орган старатељства и лице коме је изречена мера безбедности могу том суду поднети предлог за обуставу мере. По саслушању јавног тужиоца, суд ће ову меру обуставити и одредити отпуштање учиниоца из здравствене установе, ако на основу мишљења лекара утврди да је престала потреба за лечењем и чувањем у здравственој установи, а може одредити и његово обавезно психијатријско лечење на слободи. Ако предлог за обуставу мере буде одбијен може се поново поднети по протеклу шест месеци од дана доношења те одлуке.

(2) Кад се из здравствене установе пушта учинилац чија је урачунљивост била битно смањена, а у тој установи је провео мање времена него што износи казна затвора на коју је осуђен, суд ће решењем о отпуштању одлучити да ли ће то лице издржати остатак казне или ће бити пуштено на условни отпуст. Учиниоцу који се пушта на условни отпуст може се изрећи и мера безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи ако за то постоје законски услови.

(3) По службеној дужности или на предлог управе здравствене установе у којој се окривљени лечи или је требало да се лечи или је требало да се лечи, а по саслушању јавног тужиоца, суд може учиниоцу према коме је примењена мера безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи изрећи меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, ако установи да се учинилац није подвргао лечењу или га је самовољно напустио или да је и поред лечења остао тако опасан за своју околину да је потребно његово чување и лечење у здравственој установи. Пре доношења одлуке, суд ће, по потреби, прибавити и мишљење лекара, а окривљени ће се саслушати ако то његово стање дозвољава.

(4) Одлуке из претходних ставова овог члана доноси суд у седници већа (члан 24. став 6). О седници већа се обавештавају државни тужилац и бранилац. Пре доношења одлуке саслушаће се учинилац, ако је то потребно и могуће.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 511.

(1) О примени мера безбедности обавезног лечења алкохоличара или обавезног лечења наркомана суд одлучује пошто прибави налаз и мишљење вештака. Вештак треба да се изјасни и о могућностима за лечење окривљеног.

(2) Ако је условном осудом учиниоцу наложено лечење на слободи, а он се није подвргао лечењу или га је самовољно напустио, суд може, по службеној дужности или на предлог установе у којој се учинилац лечио или је требало да се лечи, а по саслушању јавног тужиоца и учиниоца, одредити опозивање условне осуде или принудно извршење изречених мера обавезног лечења алкохоличара или обавезног лечења наркомана у здравственој установи или другој специјализованој установи. Пре доношења одлуке, суд ће, по потреби, прибавити и мишљење лекара.

+ **Види:**

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 127. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 512.

(1) Предмети који се по кривичном закону морају одузети одузеће се и кад се кривични поступак не заврши пресудом којом се оптужени оглашава кривим, ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала.

(2) Посебно решење о томе доноси орган пред којим се водио поступак у часу кад је поступак завршен, односно кад је обустављен.

(3) Решење о одузимању предмета из става 1. овог члана доноси суд и кад је у пресуди којом је оптужени оглашен кривим пропуштено да се донесе таква одлука.

(4) Оверени препис одлуке о одузимању предмета доставиће се власнику предмета, ако је власник познат.

(5) Против одлуке из ст. 2. и 3. овог члана власник предмета има право на жалбу због непостојања законског основа за одузимање предмета. Ако решење из става 2. овог члана није донео суд, о жалби одлучује веће (члан 24. став 6) суда који је био надлежан за суђење у првом степену.

+ [Судска пракса](#)

2. Поступак за одузимање имовинске користи

Члан 513.

(1) Имовинска корист постигнута извршењем кривичног дела утврђује се у кривичном поступку по службеној дужности.

(2) Суд и други органи пред којима се води кривични поступак дужни су у току поступка да прикупљају доказе и извиђају околности које су од важности за утврђивање имовинске користи.

(3) Ако је оштећени поставио имовинскоправни захтев за повраћај ствари прибављених кривичним делом, односно за исплату износа који одговара вредности ствари, имовинска корист ће се утврђивати само у оном делу који није обухваћен имовинскоправним захтевом.

+ Судска пракса

Члан 514.

(1) Кад долази у обзир одузимање имовинске користи прибављене кривичним делом од других лица, лице на које је имовинска корист пренесена или лице коме је имовинска корист прибављена, односно представник правног лица, позваће се ради саслушања, односно испитивања у претходном поступку и на главном претресу. У позиву ће се то лице упозорити да ће се поступак спровести без његовог присуства.

(2) Представник правног лица саслушаће се на главном претресу после окривљеног. На исти начин поступиће се у односу на друго лице из претходног става, ако није позвано као сведок.

(3) Лице на које је имовинска корист пренесена или лице коме је имовинска корист прибављена, односно, представник правног лица, овлашћено је да у вези са утврђивањем имовинске користи предлаже доказе и да, по овлашћењу председника већа, поставља питање окривљеном, сведоцима и вештацима.

(4) Искључење јавности на главном претресу не односи се на лице на које је имовинска корист пренесена или коме је прибављена, односно представника правног лица.

(5) Ако суд тек у току главног претреса утврди да долази у обзир одузимање имовинске користи, прекинуће главни претрес и позваће лице на које је имовинска корист пренесена или коме је прибављена, односно представника правног лица.

+ Види:

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

чл. 141. Закона - 72/2009-36.

Члан 515.

Суд ће висину износа имовинске користи одмерити по слободној оцени, ако би њено утврђивање изазвало несразмерне тешкоће или знатно одуговлачење поступка.

+ Судска пракса

Члан 516.

Кад долази у обзир одузимање имовинске користи, суд ће по службеној дужности по одредбама које важе за извршни поступак одредити привремене мере обезбеђења. У таквом случају примењиваће се сходно одредбе члана 210. ст. 2. и 3. овог закона.

Члан 517.

(1) Одузимање имовинске користи суд може изрећи у пресуди којом се оптужени оглашава кривим, у решењу о кажњавању без главног претреса, у решењу о судској опомени, као и у решењу којим се изричу мере безбедности обавезног психијатријског

лечења.

(2) У изреци пресуде или решења, суд ће навести који се предмет, односно новчани износ одузима.

(3) Оверени препис пресуде, односно решења доставља се и лицу на које је имовинска корист пренесена или коме је имовинска корист прибављена, као и представнику правног лица, ако је суд изрекао одузимање имовинске користи од тог лица, односно од правног лица.

+ **Види:**

чл. 47. Закона - 58/2004-1.

чл. 128. Закона - 72/2009-36.

+ **Судска пракса**

Члан 518.

Лице из члана 514. овог законика може поднети захтев за понављање кривичног поступка у погледу одлуке о одузимању имовинске користи.

Члан 519.

Одредбе члана 365. ст. 2. и 3. и чл. 373. и 377. овог законика сходно ће се примењивати у погледу жалбе против одлуке о одузимању имовинске користи.

Члан 520.

Ако у одредбама ове главе није што друго одређено у погледу поступка за примену мера безбедности или за одузимање имовинске користи, примењиваће се сходно остале одредбе овог законика.

3. Поступак за опозивање условне осуде

Члан 521.

(1) Кад је у условној осуди одређено да ће се казна извршити ако осуђени не врати имовинску корист, не накнади штету или не испуни друге обавезе, а осуђени у одређеном року није испунио те обавезе, суд који је судио у првом степену спровешће поступак за опозивање условне осуде на предлог овлашћеног тужиоца, или по службеној дужности.

(2) Судија који за то буде одређен саслушаће осуђеног, ако је доступан, и спровешће потребне извиђаје ради утврђивања чињеница и прикупљања доказа важних за одлуку.

(3) После тога ће председник већа заказати седницу већа, о којој ће обавестити тужиоца, осуђеног и оштећеног. Недолазак странака и оштећеног, ако су уредно обавештени, не спречава одржавање седнице већа.

(4) Ако суд утврди да осуђени није испунио обавезу која му је била одређена пресудом, донеће пресуду којом ће опозвати условну осуду и одредити да се утврђена казна изврши, или одредити нов рок за испуњење обавезе, или укинути тај услов или одређену обавезу заменити другом обавезом. Ако суд нађе да нема основа за доношење које од тих одлука, решењем ће обуставити поступак за опозивање условне осуде.

+ Судска пракса

4. Поступак за пуштање на условни отпуст

Члан 522.

(1) Поступак за пуштање на условни отпуст покреће се на молбу осуђеног.

(2) Молба се подноси суду који је судио у првом степену.

(3) Веће првостепеног суда (члан 24. став 6) ће утврдити да ли је протекло потребно време предвиђено законом за пуштање на условни отпуст и затражити извештај од управе установе у којој осуђени издржава казну затвора о његовом владању, извршавању радних обавеза, с обзиром на радну способност, и другим околностима које показују да ли је постигнута сврха кажњавања, ако тај извештај није достављен уз молбу осуђеног.

(4) Ако молбу не одбаци, веће ће узети изјаву од јавног тужиоца који поступа пред тим судом.

(5) Против одлуке већа жалбу могу изјавити државни тужилац и осуђени који је поднео молбу за условни отпуст.

+ Види:

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 129. Закона - 72/2009-36.

+ Судска пракса

Глава XXXI

ПОСТУПАК ЗА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ О РЕХАБИЛИТАЦИЈИ, ЗА ПРЕСТАНАК ПРАВНИХ ПОСЛЕДИЦА ОСУДЕ И МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ

+ Види:

чл. 130. Закона - 72/2009-36.

Члан 523.

(1) Када по закону рехабилитација наступа протеклом одређеног времена и под условом да осуђени не изврши ново кривично дело (члан 98. Кривичног законика), решење о рехабилитацији доноси по службеној дужности орган надлежан за вођење казнене евиденције.

(2) Пре доношења решења о рехабилитацији обавиће се потребна проверавања, а нарочито прикупити подаци о томе да ли је против осуђеног у току кривични поступак за ново кривично дело учињено пре истека рока предвиђеног за законску рехабилитацију.

+ Види:

чл. 48. Закона - 58/2004-1.

чл. 60. Закона - 58/2004-1.

[чл. 131. Закона - 72/2009-36.](#)

[+ Судска пракса](#)

Члан 524.

(1) Ако надлежни орган не донесе решење о рехабилитацији, осуђено лице може захтевати да се утврди да је рехабилитација наступила наступило по закону.

(2) Ако орган не поступи по захтеву осуђеног у року од тридесет дана од дана пријема захтева, осуђени може тражити да суд који је у првом степену изрекао пресуду донесе решење о рехабилитацији.

(3) О захтеву осуђеног одлучује веће из члана 24. став 6. овог законика по узимању изјаве од јавног тужиоца.

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 132. Закона - 72/2009-36.](#)

[+ Судска пракса](#)

Члан 525.

Ако условна осуда не буде опозвана ни после једне године од дана престанка времена проверавања, суд који је у првом степену судио донеће решење о рехабилитацији. Ово решење доставиће се осуђеном, јавном тужиоцу и органу надлежном за вођење казнене евиденције.

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 133. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 526.

(1) Поступак судске рехабилитације (члан 99. Кривичног законика) покреће се по молби осуђеног.

(2) Молба се подноси суду који је судио у првом степену.

(3) Судија који за то буде одређен претходно ће испитати да ли је протекло потребно време по закону, а затим ће спровести потребне извиђаје, утврдити чињенице на које се позива молилац и прибавити доказе о свим околностима које су важне за одлуку.

(4) Суд може о понашању осуђеног затражити извештај од органа унутрашњих послова на чијем је подручју осуђени боравио после издржане казне, а може такав извештај тражити и од управе установе у којој је осуђени казну издржавао.

(5) После извршених извиђаја, а по узимању изјаве од јавног тужиоца, судија ће доставити списе са образложеним предлогом већу суда који је судио у првом степену.

(6) Против одлуке суда по молби за рехабилитацију жалбу могу изјавити молилац и јавни тужилац.

(7) Ако суд одбије молбу зато што осуђени својим понашањем није заслужио о рехабилитацију, осуђени може молбу поновити по истеку једне године од дана

правноснажности решења о одбијању молбе.

+ **Види:**

[чл. 49. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 60. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 134. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 527.

У уверењу које се грађанима издаје на основу казнене евиденције, осуда и правне последице осуде брисане у поступку рехабилитације не смеју се помињати.

+ **Види:**

[чл. 135. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 528.

(1) Молба за престанак мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности или забране управљања моторним возилом или молба за престанак правне последице осуде која се односи на забрану стицања одређеног права, подноси се суду који је судио у првом степену.

(2) Судија који за то буде одређен претходно ће испитати да ли је протекло потребно време по закону, а затим ће извршити потребне извиђаје, утврдити чињенице на које се позива молилац и прикупити доказе о свим околностима које су важне за одлуку.

(3) О понашању осуђеног судија може затражити извештај од органа унутрашњих послова на чијем је подручју осуђени боравио после издржане, опроштене или застареле главне казне, а може такав извештај тражити и од установе у којој је осуђени казну издржао.

(4) После спроведених извиђаја, а по узимању изјаве од јавног тужиоца, судија ће доставити списе са образложеним предлогом већу свог суда (члан 24. став 6).

+ **Види:**

[чл. 60. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 136. Закона - 72/2009-36.](#)

Члан 529.

Кад суд одбије молбу за престанак мера безбедности или правних последица осуде, нова молба се може поднети по истеку једне године од дана правноснажности решења којим је раније поднета молба одбијена.

Глава XXXII

ПОСТУПАК ЗА ПРУЖАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И ИЗВРШЕЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА У КРИВИЧНОПРАВНИМ СТВАРИМА

Члан 530.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

Члан 531.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 50. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

Члан 532.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 51. Закона - 58/2004-1.

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

чл. 66. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

Члан 533.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

чл. 66. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

+ Судска пракса

Члан 534.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 52. Закона - 58/2004-1.

чл. 64. Закона - 58/2004-1.

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

+ Судска пракса

Члан 535.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 61. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 536.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 65. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 537.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 53. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 538.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 61. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Глава XXXIII

ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ ОКРИВЉЕНИХ И ОСУЂЕНИХ ЛИЦА

Члан 539.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

Члан 540.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 54. Закона - 58/2004-1.

чл. 63. Закона - 58/2004-1.

чл. 64. Закона - 58/2004-1.

чл. 65. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

+ Судска пракса

Члан 541.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

Члан 542.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 66. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

+ Судска пракса

Члан 543.

- престао да важи -

+ Види:

чл. 66. Закона - 58/2004-1.

чл. 102. Закона - 20/2009-3.

+ Судска пракса

Члан 544.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 545.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 66. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 68. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 546.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 547.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 548.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 55. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 549.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 56. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 550.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 61. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 551.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 552.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 553.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Члан 554.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 555.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 64. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 65. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 67. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 102. Закона - 20/2009-3.](#)

Глава XXXIV

ПОСТУПАК ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ, РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ОСТВАРИВАЊЕ ДРУГИХ ПРАВА ЛИЦА НЕОПРАВДАНО ОСУЂЕНИХ И НЕОСНОВАНО ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ

Члан 556.

(1) Право на накнаду штете због неоправдане осуде има лице према коме је била правноснажно изречена кривична санкција или које је оглашено кривим а ослобођено од казне, а доцније је поводом ванредног правног лека нови поступак правноснажно обустављен или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена, осим у следећим случајевима:

1) ако је до обуставе поступка или пресуде којом се оптужба одбија дошло због тога што је у новом поступку оштећени као тужилац, односно приватни тужилац, одустао од гоњења, или што је оштећени одустао од предлога, а до одустанка је дошло на основу споразума са окривљеним;

2) ако је у новом поступку решењем оптужба одбачена због ненадлежности суда, а овлашћени тужилац је предузео гоњење пред надлежним судом.

(2) Осуђени нема право на накнаду штете ако је својим лажним признањем или на други начин намерно проузроковао своју осуду, осим ако је на то био принуђен.

(3) У случају осуде за кривична дела у стицају, право на накнаду штете може се односити и на поједина кривична дела у погледу којих су испуњени услови за признање накнаде.

+ [Судска пракса](#)

Члан 557.

(1) Право на накнаду штете застарева за три године од дана правноснажности првостепене пресуде којом је окривљени ослобођен од оптужбе или којом је оптужба одбијена, односно правноснажности првостепеног решења којим је поступак обустављен, а ако је поводом жалбе решавао виши суд - од дана пријема одлуке вишег суда.

(2) Пре подношења суду тужбе за накнаду штете, оштећени је дужан да се са својим захтевом обрати министарству надлежном за правосуђе ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде.

(3) О постизању споразума о врсти и висини накнаде штете одлучује комисија Министарства надлежног за правосуђе.

(4) Састав и начин рада комисије из става 3. овог члана ближе ће се уредити актом министра надлежног за правосуђе.

(5) У случају из члана 556. став 1. тачка 2. овог законика, о захтеву се може решавати само ако овлашћени тужилац није предузео гоњење пред надлежним судом у року од три месеца од дана пријема правноснажне пресуде. Ако по истеку овог рока овлашћени тужилац предузме гоњење пред надлежним судом, прекинуће се поступак за накнаду штете до окончања кривичног поступка.

+ **Види:**

[чл. 137. и 143. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 558.

(1) Ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или по њему министарство надлежно за правосуђе не донесе одлуку у року од три месеца од дана подношења захтева, оштећени може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, оштећени може тужбу поднети у погледу остатка захтева.

(2) Док траје поступак из става 1. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 557. став 1. овог законика.

(3) Тужба за накнаду штете подноси се против Републике Србије.

+ **Види:**

[чл. 57. Закона - 58/2004-1.](#)

[чл. 143. Закона - 72/2009-36.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 559.

(1) Наследници наслеђују само право оштећеног лица на накнаду имовинске штете. Ако је оштећени већ ставио захтев, наследници могу наставити поступак само у границама већ постављеног захтева за накнаду имовинске штете.

(2) Наследници оштећеног лица могу после његове смрти наставити поступак за накнаду штете, односно покренути поступак ако је оштећено лице умрло пре истека рока застарелости и од захтева се није одрекло, у складу са правилима о накнади штете прописаним Законом о облигационим односима.

+ [Судска пракса](#)

Члан 560.

(1) Право на накнаду штете припада и лицу:

1) које је било у притвору а није дошло до покретања кривичног поступка, или је поступак обустављен правноснажним решењем, или је правноснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена;

2) које је издржавало казну лишења слободe, а поводом понављања кривичног поступка,

захтева за заштиту законитости или захтева за испитивање законитости правноснажне пресуде, изречена му је казна лишења слободе у краћем трајању од казне коју је издржало, или је изречена кривична санкција која се не састоји у лишењу слободе, или је оглашено кривим а ослобођено од казне;

3) које је услед грешке или незаконитог рада органа неосновано лишено слободе, или је задржано дуже у притвору или установи за издржавање казне или мере;

4) које је у притвору провело дуже времена него што траје казна затвора на коју је осуђено.

(2) Лицу које је по члану 227. овог законика лишено слободе без законског основа, припада право на накнаду штете ако против њега није одређен притвор, нити му је време за које је лишено слободе урачунато у изречену казну за кривично дело или за прекршај.

(3) Накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. У случајевима из тачке 1. става 1. овог члана, искључено је право на накнаду штете и ако су постојале околности из члана 556. став 1. тач. 1. и 2. или ако је поступак обустављен на основу члана 217. овог законика.

(4) У поступку за накнаду штете у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана сходно ће се примењивати одредбе ове главе.

+ Судска пракса

Члан 561.

(1) Ако је случај на који се односи неоправдана осуда или неосновано лишење слободе неког лица приказиван преко средстава јавног обавештавања и тиме био повређен углед тог лица, суд ће на његов захтев, објавити у новинама или другом средству јавног обавештавања саопштење о одлуци из које произилази неоснованост раније осуде, односно неоснованост лишења слободе. Ако случај није приказиван преко средстава јавног обавештавања, овакво саопштење ће се, на захтев тог лица, доставити државном органу, органу територијалне аутономије или органу локалне самоуправе, предузећу, другом правном или физичком лицу код кога је лице у радном односу, а ако је то за његову рехабилитацију потребно - друштвеној или другој организацији. После смрти осуђеног лица, право на подношење овог захтева припада његовом брачном другу, деци, родитељима, браћи и сестрама.

(2) Захтев из става 1. овог члана може се поднети и ако није поднесен захтев за накнаду штете.

(3) Независно од услова предвиђених у члану 556. овог законика, захтев из става 1. овог члана може се поднети и кад је поводом ванредног правног лека измењена правна квалификација дела, ако је услед правне квалификације у ранијој пресуди био теже повређен углед осуђеног лица.

(4) Захтев из ст. 1. до 3. овог члана подноси се у року од шест месеци (члан 557, став 1), суду који је у кривичном поступку судио у првом степену. О захтеву одлучује веће (члан 24. став 6). Приликом решавања о захтеву сходно се примењују одредбе члана 556. ст. 2. и 3. и члана 560. став 3. овог законика.

Члан 562.

Суд који је у кривичном поступку судио у првом степену донеће по службеној дужности решење којим се поништава упис неосноване осуде у казненој евиденцији. Решење се

доставља органу надлежном за вођење казнене евиденције. О поништену упису не смеју се ником давати подаци из казнене евиденције.

Члан 563.

Лице коме је дозвољено разматрање и преписивање списка (члан 170) који се односе на неосновану осуду или на неосновано лишење слободе, не може употребити податке из тих списка на начин који би био од штете за рехабилитацију лица против кога је вођен кривични поступак. Председник суда је дужан да на ово упозори лице коме је дозвољено разматрање, и то ће се забележити на спису уз потпис тог лица.

Члан 564.

(1) Лицу коме је због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе престао радни однос или својство осигураника социјалног осигурања, признаје се радни стаж, односно стаж осигурања као да је било на раду за време за које је због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе стаж изгубило. У стаж се урачунава и време незапослености до које је дошло због неосноване осуде или неоснованог лишења слободе, а која није настала кривицом тог лица.

(2) Приликом сваког решавања о праву на које утиче дужина радног стажа, односно стажа осигурања, надлежни орган или организација узме у обзир стаж признат одредбом става 1. овог члана.

(3) Ако орган или организација из става 2. овог члана не узме у обзир стаж признат одредбом става 1. овог члана, оштећено лице може захтевати да суд наведен у члану 558. став 1. овог законика утврди да је признавање овог времена наступило по закону. Тужба се подноси против органа или организације која оспорава признати стаж и против Републике Србије (члан 558. став 3).

(4) На захтев органа, односно организације код које се право из става 2. овог члана остварује, исплатиће се из буџетских средстава (члан 558. став 3) прописан допринос за време за које је одредбом става 1. овог члана стаж признат.

(5) Стаж осигурања признат одредбом става 1. овог члана у целини се урачунава у пензијски стаж.

+ **Види:**

чл. 58. Закона - 58/2004-1.

Глава XXXV

ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ ПОТЕРНИЦЕ И ОБЈАВЕ

Члан 565.

Ако се не зна пребивалиште или боравиште окривљеног, кад је то по одредбама овог законика неопходно, суд или јавни тужилац ће затражити од органа унутрашњих послова да окривљеног потражи и да их обавести о његовој адреси.

+ **Види:**

чл. 68. Закона - 58/2004-1.

Члан 566.

(1) Издавањем потернице може се наредити кад се окривљени против кога је покренут кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности и за које се по закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна налази у бекству, а постоји наредба за његово довођење или решење о одређивању притвора.

(2) Издавање потернице наређује суд пред којим се води кривични поступак.

(3) Издавање потернице наредиће се и у случају бекства окривљеног из установе у којој издржава казну, без обзира на висину казне, или бекства из установе у којој издржава заводску меру везану са лишењем слободе. Наредбу у таквом случају издаје управник установе.

(4) Наредба суда или управника установе за издавање потернице доставља се органима унутрашњих послова ради извршења.

+ **Судска пракса**

Члан 567.

(1) Ако су потребни подаци о појединим предметима који су у вези са кривичним делом, или ове предмете треба пронаћи, а нарочито ако је то потребно ради установљења истоветности пронађеног непознатог леша, наредиће се издавање објаве којом ће се затражити да се подаци или обавештења доставе органу који води поступак.

(2) Орган унутрашњих послова може објављивати и фотографије лешева и несталих лица ако постоје основи сумње да је до смрти, односно нестанка тих лица, дошло услед кривичног дела.

Члан 568.

Орган који је наредио издавање потернице или објаве дужан је да је одмах повуче кад се пронађе тражено лице или предмет, или кад наступа застарелост кривичног гоњења или извршења казне или други разлози због којих потерница или објава није више потребна.

Члан 569.

(1) Потерницу и објаву расписује орган унутрашњих послова надлежан по месту суда пред којим се води кривични поступак, односно установе из које је побегло лице на издржавању казне или заводске мере.

(2) Ради обавештавања јавности о потерници или објави могу се користити и средства јавног обавештавања.

(3) Ако је вероватно да се лице за којим је издата потерница налази у иностранству, Министарство унутрашњих послова може расписати и међународну потерницу, уз прибављену сагласност Министарства надлежног за правосуђе.

(4) На молбу иностраног органа, Министарство унутрашњих послова може расписати потерницу и за лице за које се сумња да се налази у Републици Србији, ако је у молби дата изјава да ће се у случају проналажења тог лица затражити његово издавање.

+ **Види:**

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

чл. 64. Закона - 58/2004-1.

чл. 138. Закона - 72/2009-36.

Глава XXXVI

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 570.

(1) Ако се код суда који суди само у првом степену због недовољног броја судија, не може образовати веће предвиђено у члану 24. став 6. послове из надлежности тог већа вршиће веће непосредно вишег суда.

Члан 571.

Ако је на дан ступања на снагу овог законика био у току неки рок, тај рок ће се рачунати по одредбама тог законика, осим ако је према ранијим прописима рок био дужи.

Члан 572.

(1) за кривична дела за која се учинилац гони по предлогу оштећеног рок, из члана 53. став 1. овог законика почиње да тече од дана ступања на снагу кривичног закона који предвиди да се поједина кривична дела гоне по предлогу оштећеног.

(2) Кривични поступак за кривична дела која су се пре ступања на снагу овог закона из става 1. овог члана гонила по службеној дужности или приватној тужби, а по ступању на снагу тог закона по предлогу оштећеног, спровешће се по прописима који су били на снази пре ступања на снагу тог закона, ако је до тада поступак започет.

(3) Ако у случају из претходног става пресуда буде укинута у поступку по правним лековима, даљи поступак ће се спровести по приватној тужби, односно по предлогу оштећеног.

Члан 573.

(1) Право на понављање кривичног поступка правноснажно довршеног пре 1. јануара 1954. године биће уређено посебним законом. До тада остаје на снази члан 6. Уводног закона за Законик о кривичном поступку ("Службени лист ФНРЈ", бр. 40/53).

(2) У погледу накнаде штете неоправдано осуђеним и неосновано лишеним слободe, одредба члана 7. Уводног закона за Законик о кривичном поступку ("Службени лист ФНРЈ", бр. 40/53) примењује се и после ступања на снагу овог законика, осим ако се друкчије предвиди савезним законом из става 1. овог члана.

+ **Види:**

[чл. 61. Закона - 58/2004-1.](#)

Члан 574.

(1) Ако је до дана ступања на снагу овог законика донесена одлука против које је по тада важећем закону био дозвољен правни лек, а та одлука још није достављена, или је у току рок за изјаву правног лека, или по изјављеном правном леку још није одлучено, у погледу права на правни лек и поступка по правном леку, примењиваће се одредбе Закона о кривичном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89 и 3/90 и

"Службени лист СРЈ", бр. 27/92 и 24/94).

(2) Ако се на дан ступања на снагу овог законика код врховних судова република затекну нерешени предмети по правном леку за чије је решавање надлежан Савезни суд, доставиће се ти предмети Савезном суду.

Члан 575.

Подзаконске прописе предвиђене овим закоником надлежни органи донеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог законика.

+ **Види:**

чл. 61. Закона - 58/2004-1.

Члан 576.

Ступањем на снагу овог законика престаје да важи Закон о кривичном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 14/85, 74/87, 57/89 и 3/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 27/92 и 24/94).

Члан 577.

Овај законик ступа на снагу три месеца од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ПРВИ ДЕО

Следећи део